II. évfolyam. Arad, 1887. Deczemberhó 25. Vasárnap

Szerkesztőség:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések dijszabás szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap után: szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfő
Előfize.
Helyben hazha
Egész évre
Fél évre
Negyed évre
Egy hóra
Vidékre postan küldve
Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt 20 kr.
Hirdetések helyben dijtalanok.

„Aradi Közlöny."

Az egyedüli magyar vidéki lap, mely hétfőn reggel is megjelen. Az **„Aradi Közlöny"** január elsején harmadik évfolyamába lép és háta megett Arad város és Arad-Csanádmegyék intelligenciájának törhetlen nagy társaságával, ujult erővel folytatja működését.

Az **„Aradi Közlöny"** közönsége teljesen és félreérthetlenül tisztában van lapunk programmjával, mely a kormányon lévő többség szabadelvü törekvéseit támogatja. Ennek nincs miért ujabb magyarázatot adnunk, s csupán annak a hangsulyozására szoritkozunk, hogy dus távirati rovatunktól nem kiméljük jövőre sem az áldozatot, s az **„Aradi Közlöny"** közönsége minden bel- és külföldi politikai eseményről a fővárosi lapokat huszonnégy órával megelőzve fogértesülni, mig rendes hétfői reggeli lapunk az összes aradi lapokat egy nappal megelőzve fog a helyi és megyei eseményekről értesiteni.

Most közlés alatt levő **regényünket** egy annak idején nagy feltünést keltett franczia regény fogja felváltani, mely utan egy **eredeti regény** közlését kezdjük meg.

Szokatlanul bőven el vagyunk ismételten halmozva **eredeti tárczaközleményekkel**, ugy hogy e kiválóan olvasott rovatunkra ezentul is azon gonddal leszünk, hogy bár milyen erős munkásság és áldozatok árán, fentartsuk annak eredeti jellegét s csupán olyan egy közlésü tárczákat jelentetünk meg, melyet kizárólag az **„Aradi Közlöny"** számára vannak irva. A „Csarnok"-ban pedig megszakitás nélkül érdekes novellákat közlünk.

Helyi ujdonsági rovatunk a közgazdaságival együtt jövőre is fel fogja ölelni Arad város, Arad- és Csanádmegyék e tekintetbeni eseményeit.

Vezérczikkiróink körében, — mint olvasóink tapasztalhatták — kiváló fővárosi publicisták foglalnak helyet, kik állásuk előnyénél fogva, a legujabb politika eseményeket ezentul is első kézből fogják az **„Aradi Közlöny"**-hez juttatni.

Szóval ezután is azon leszünk, hogy az **„Aradi Közlöny"** maradjon Arad város, Arad- és Csanádmegyéknek gyorsan értesitő, s mindig a jóizlés hangján iró lapja.

Felkérjük tehát azon előfizetőinket, kiknek előfizetése deczember 31-én lejár, hogy az előfizetést idején megujitani sziveskedjenek, — nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Lapunk előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt	— kr
Fél évre	6 „	— „
Negyed évre	3 „	— „
Egy hóra	1 „	— „

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 „	— „
Negyed évre	3 „	50 „
Egy hóra	1 „	20 „

Az „Aradi Közlöny"
szerkesztősége és kiadóhivatala.

„Magyarisch" politika.

Arad, deczember 24.

A szeretet ünnepén a háboru aggodalma ült be a szivekbe. Az éjféli misére konduló harangok ugyan még nem vészt kiáltanak, s a karácsonyi myszteriumok énekét nem zavarja fegyverzörej, de egy még érthetetlen előérzet, szorongó nyugtalanság mintha süvitő szél nyelvén beszélne arról a nagy mérkőzésről, mi a magyar nép régi vitézségét fogja rettenetes próbára tenni.

A szeretet ünnepére a háboru aggodalma ült a szivekbe. A mai karácsony talán egy nagy forduló pont nekünk magyaroknak, s a szeretet istene bár megóvna! de lehet, hogy az ujév tavasza idegen földre viszi fegyvereinket, melyeknek szuronyain már annyi vére piroslott a szabadság **bakóinak.**

A rettenetes szikra, mely millió és millió szivet fog a határtalan gyülölet lángjára lobbantani, a rettenetes szikra, mely annyi százezer fegyver csövét és tengernyi ágyuk torkát villantja meg, még mindig nem pattant fel. A szivek épek, a karok a munkában fáradnak, s a lovak patái még békés földet taposnak. Kozák a lovát nem itatja magyar forrás vizében, s a világ első lovassága a mienk, nincs utban Pétervár felé... De annak a láthatatlan hatalomnak — mely a legidylibb békét egy pillanat alatt a háboru borzalmaival cseréli fel — nincs meghatározott percze, melyben az első lövéssel a levegőt megreszketteti. Nyugodt lehet egy félévig és khaoszt teremthet a legközelebbi órában. A véletlen tart vissza mindent; talán egy ügyetlen fogás a határon, vagy egy kemény szó a diplomaták nehéz papirosán. És aztán hasztalan vizsgáljuk a sziveket azoknak nem lesz más szerepe, mint hogy helyén legyenek, a karoknak nem veszi hasznát csak a fegyver, mert az a rettenetes szikra, mely sok százezer fegyver csövét és tengernyi ágyu torkát villantja meg: ki fog pattani, s kozák a lovát magyar forrás vizében itatja és az emberek életéért a leggavallérabb helyen is nullákat számitolnak le....

De még itt nem vagyunk. Golyók helyett még csak szavak röpködnek, s ingerelnek. A világ nem fordul félelmével a »veres-kereszt« kocsijai felé, hanem angol, német franczia és orosz lapok sorait olvassa és számit, számit, hogy a karácsony miért hozta magával a háboru aggodalmát? Mert tisztán érteni nem lehet e politikai zürzavart. Ha ma a muszka perfidiát álczázzák le, holnap mi magyarok leszünk nagyravágyásunkkal a béke megrontói. — Uralkodó nép akarunk lenne a monarchiában és a mi nemzeti inkarnacziónkat reprezentáló Tisza Kálmán Ausztria-Magyarországon a magyar keleti politikát tette dominálóvá. Igazi magyar programm és a kormányelnök elég merész is volt ezt proklamálni nyiltan, minden habozás nélkül, a hogy a »Kölnische Zeitung« mondja, mely egyuttal »magyarisch«-nak mondja ezt a programmot, nyilván azért, hogy szokatlanul erős, őszinte. És mint az ilyen tiszta bortól várható, a hatása is olyan erős, hogy magával ragadta a balkán népeket teljesen és ezek most minden erejükkel azon vannak, hogy nesülyedjenek a panszlavizmus eszközeivé.

Ez a »magyarisch« politika rettenetes hatása. Minket megnyugtat és nekünk tapsol a monarchia valamennyi szláv nemzetisége. Ott, messze a hóországban azonban ez a kéretlen hóditás a szemöldököket a homlokok közepéig futtatja. Átkozottul nem tetszik. De ki is kérte a magyar miniszterelnököt arra, hogy a Balkán szláv népeit önállóságra izgassa? Minő jogon csepegtet ő ezeknek a népeknek a vérébe hamisitatlan magyar szabadságszeretetet? Miféle politika ez?

A »magyarisch« politika, mely diadalt ül ugyan, de nem a mi fajunk önzésével, hanem a monarchia összes népeinek nyujt testvéri kezet.

Beh erős, szilárd vonás ez a mai kalandos hirek vonaglásaiban és ma, midőn annyira borult a láthatár, milyen megnyugtató reánk nézve.

Megnyugtat és felemel a szeretet ünnepén is, bár a háboru aggodalma szállott a szivekbe. És ha az éjféli misére konduló harangok vészt jelentenének s ha a karácsonyi myszteriumok kórusát fegyverzörej zavarná, a szorongó nyugtalanság érzetétől távol maradnánk, mert a békességet a földön az emberekben, nem a »magyarisch« politika zavarja meg és ha ujév egy nagy fordulópont is lesz nekünk magyaroknak, akkor a mi fegyvereinket a szabadság népeinek hősisége fogja győzelemre vinni.

Törös Tivadar.

A békés-gyulai szabadelvü párt — mint lapunknak irják — pénteken tartotta pártértekezletét a „Komló" szállodában, mintegy 400-ra menő választó polgár jelenlétében. A gyülést Nagy Károly megyei árvaszéki elnök nyitotta meg, utána Chrisztó Miklós a „Békés-Gyulai Hiradó" szerkesztője szólott meleg hangon a választó polgárokhoz, s beszéde végén Göndöcs Benedek apátot, mint a szabadelvü párt jelöltjét ajánlotta igen meggyőző és nagy hatást keltett beszédében, melyet a jelenvolt választók nagy éljenzéssel fogadtak. A jelöltet a választó polgárok egyhangulag elfagadták s elnökül Kovács István dr. megyei főorvost, alelnökökül Chrisztó Mikiost, Terényi Lajos megyei h. főjegyzőt, Bersán József lelkészt és Sal József iparost, jegyzőkül pedig Bodoki Zoltánt és Pivár Jánost választották meg. Ezeken kivül egy százas bizottság választatott. Göndöcs megválasztását csaknem bizonyosnak jelezhetjük.

Az ellenzék. A „Pol. Corr." jelentése a hazafias érzulet kifolyását látta abban, hogy a magyar ellenzék, tekintettel a külügyi helyzet sulyos jellegére s arra a körülményre, hogy lényegében az osztrák-magyar politikával teljes egyetértésben van, várakozó állást foglal el. Ezen okokból maradt el az az interpellacző is, melyet e kérdésben a szélsőbal vezére tenni óhajtott. Az ellenzéki sajtó is hazafias mérsékletet tanusit; az az egykori harczias hang, melyet Oroszországgal szemben használtak, nem észlelhető többé. Nem azért fejtegetik a bekövetkezhető háboru esetőségét, mintha az összeütközést kivánnák, vagy akár csak várnák is, hanem egyedül csak arra a lehetőségre való tekintettel, hogy az események fejlődése, daczára a békés dispozicióknak, végre a háborut kikerülhetetlenné teheti.

A katonai intézkedések költségeinek fedezése. A Bécsben tartott legutóbbi miniszteri tanácskozások alkalmával hozott határozatok keresztülvitéléből származó s a magyar államra eső költségeket a magyar pénzügyminiszter a pénztári kölcsönökből, illetőleg az ebből vett előlegekből fedezi, mivel tekintettel az árfolyamok hanyatlására, ez idő szerint nem volna czélszerü az ország érdekében járadékok kibocsátásához folyamodni.

Az aradi szinház bérlete.

Arad, deczember 24.

Teljes válság előtt áll az aradi szinház. Eddig büszkélkedtünk vele, s megmosolyogtuk a sok vidékiességet, a mit más provinciális intézetekről olvastunk és most azon a ponton állunk, hogy a mostani saison elteltével, az aradi szinház is a kezdetlegességek szintere legyen, a hova nem mint eddig élvezni, de — fájdalom — szemet hunyni fogunk járni.

A szinügyi bizottság kimondotta, hogy keze kötve van a közgyülés utasitása által és nem adhatja meg a Krecsányi igazgató által beadott memorandumban kért kedvezményeket és kihirdette a pályázatot az aradi szinházra.

Nagyon sivár, mondhatnók kétségeejtők azok a kilátások, melyek az aradi szinház jövőjét toljak igy előtérbe. Egész határozottan

---

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Deczember 25.)

A „Vasember"-ből.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Irta: **Csiky Gergely.**

[Utánnyomás tilos.]

I. felvonás, 4-ik jelenet.

Andor.

Szegény, szegény leány!

Bárdi.

Tán azt hiszed,
Hogy ő nem tudja apja dolgait
S nem épen olyan? Egy faj az, fiam,
Mely mindig még a régi korban él,
S azt véli, minden más csak arra jó,
Hogy fölhasználja és megvesse . . . Nos,
Utánozzuk hát példáját mi is,
Használjuk fel s aztán vessük meg őket.
A győzelem bizonynyal a mienk,
Az ócska, rozsdás buzogány felett
Az ágyunak könnyü a diadal.
Bármily fegyverrel támadnak reánk:
Mienk a munka és ez egymaga
Felér a régi kor egész avult
Fegyvertárával. Csak a munka ád pénzt,
S a pénz most az egyetlen hatalom,
Egyetlen mozgatója a világnak.
Ezt kell szereznünk és megtartanunk —
Érted fiam? megtartanunk: e szóban
Rejtőzik a legmélyebb bölcseség.
Sok nyert a munka által nagy vagyont,
S mi volt legelső dolga a botornak?
A munkát megveté hálátlanul,
Czimert vásárolt s uj nevet magának,
Urrá lett, alapitott uj nemes
Családot s unokái úrilag
Eltékozolták ősük szerzeményét.
Mig igy hódol a munka az avult
Intézményeknek és csak arra jó,
Hogy uj heréknek épitsen lakot
A régiekhez: meg nem változik
A régi rend, s a munka ezután is
A czim, rang, születés szolgája lesz.
Im itt a példa, szomszédunkban él,
Ez uj nemes, e léha Széphegyi:
A munka — bármi volt, nem kutatom —
De munka szerzé apja vagyonát,
És a fiu már tékozolja azt,
Mit unokája végleg elveszit.
Mi nem fogunk igy tenni gyermekem!
Nézz rám! Tudod, mi voltam. Semmiből
Emelt agyam s kezem munkája addig,
A hol vagyok. Banyáim, gyáraim
Ezreknek adnak munkát, kenyeret;
Király vagyok közöttük, messze földön
Szavamra hallgat és indul a nép;
A legnagyobbak érzik, ismerik
Hatalmamat s kolduljak kegyemet:
S én megmaradtam annak, a mi voltam,
S ez egyszerüség legnagyobb erőm.
Te légy, fiam, reményem, büszkeségem,
Te légy e nagy munkának folytatója!
Ne igyekezz' több lenni, mint apád,
Mert kevesebb lész; járj a munka utján,
Az egyedülin, mely magasba visz;
A többi mind hiuság, czifra semmi,
Használd föl, vesd meg és maradj, mi vagy,
S tied lesz a jövő s a hatalom.

—

Lapunk fentebbi tárczájában Csiky Gergelytől városunk nagynevü szülöttétől van szerencsénk mutatványt közölni. E mutatvány a »Vasember« czimü legujabb tragédiájából van véve, mely darabra most készül a budapesti nemzeti szinház személyzete. Az a januári est, melyen e darab szinre fog kerülni, épugy mint a »Proletárok« korszakot fog képezni eredeti drámairodalmunk fejlődésében. A »proletárokkal« Csiky Gergely megalapitá az eredeti, szélesebb alapokon nyugvó, általános bajokat tárgyazó modern drámát. E genrében előtte Szigleti csak szükebb családi körökből meritette tárgyait s hogy mily lendületet nyert Csiky óta drámairodalmunk a társadalmi szinmüvekben, menynyire megközelitettük ezekkel a franciákat, kik ez iránynak megalapitói és legnagyobb mesterei, az mindenki előtt tudva van. De még a franczíák is azt tartják, hogy a mai kor, viszonyok, emberek és intézmények nem alkalmasak arra, hogy tragikai szenvedélyeket ébresszenek és fejlesszenek.

Csiky Gergely a „Vasemberrel" be fogja bizonyitani e felfogás ellenkezőjét, és bebizonyitotta már az akadémia egy oly jeles csoportjának, mely mint biráló bizottság száz aranynyal jutalmazta meg e darabot. A jelentésttevő valódi lelkesedéssel szólt e darab elsodró erejü hatásáról és alakjainak szigoru következetességéről. De a hősről, ki az egésznek sorsát intézi s szenvedélyében elveivel merőben ellenkező eszközöket használva megrontja egész családját és megsemmisiti saját létalapját is, nem alkothatott — mégis rövid jelentésében — világos képet. Erre nézve mint fénysugarat adjuk a jelen mutatványt, mely csupán egy beszéd a darabból, de mely beszédből is kitünik már, hogy Bárdi a gyáros magában hordja vesztének csiráit. Ő ki rangot, czimert, tömjénezést, ünnepeltetést hitvány dolgoknak hirdet, maga is hiu önteltséggel konstatálja, hogy mennyire hódolnak neki az emberek, neki az egyszerü munkásnak. Látni való, hogy ily ember nem fog sikeresen megküzdhetni fiának szerelmével, melyet egy főrangu nő tránt táplál, kit az öreg Bárdi elég vakon csak az apja után itél meg. E leány ellen követi el Bárdi a fővétséget s ezzel maga után rántja azokat is, kik saját boldogságának képezték alapkövét. Nem lehet szándékunk eléje vágni ismertetésünkkel a darab előadásának, csak azt jegyezzük még fel, hogy az emlitett négy főszerepet, Bárdit és fiát, Szentgálit és leányát oly müvészek fogják játszani a nemzeti szinházban, mint Szacsvay, Mihályfy, Bercsényi és Márkus Emilia. Azokat pedig, kik a hősnek gyarló eszközei és igy Csiky kezében a legjellemzőbb és legmulatságosabb genre alakokká váltak: Náday és Faludi fogják személyesiteni. Az egyik egy kérkedő de gyáva uj nemes, a másik egy tolakodó és szemfüles alkalmazottja a gyárosnak. Hátra van még az anya, ki egy fő jelenésében az anyai szeretet legelragadóbban nyilatkozó eszményének ad kifejezést s a kit Felekiné fog személyesiteni. Kedves kötelességet teljesitettünk, midőn olvasóinknak mindezt már előre jelezhettük s annál szerencsésebbek leszünk, midőn e nagy mü előadatása után olvasóink annál könnyebben hatolhatnak páratlan drámairónk szellemébe.

Három primadonna.*)

(Verses próza a szerkesztőhez.)

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

I.

Levél a szerkesztőhöz.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Kegyed pár nap előtt szives volt engemet felszólitani, hogy a karácsonyi ünnepekre irjak valamit becses lapja számára. Nagy zavarba hozott.

Eszembe jut egy történet.

Hol volt, hol nem volt, egyszer együtt egy előkelő társaság. Beszéltek sok mindenről. Többek közt az egyik uri ember megszólitja hallgatag szomszédját:

— Tud ön uram zongorázni? — kérdé.

A hallgatag ember zavarral felelé:

— Meglehet, hogy tudok, hanem ***még sohasem próbáltam.***

Miután én sem próbáltam még soha tollammal a nyilvánosság elé lépni, engedje meg, hogy kitérjek a bizonyos kudarcz elől.

Aztán meg talán hizelgésnek venné, ha az igazat megirnám. Mert nem tagadhatom: büszke vagyok rá, hogy én is aradi születésü vagyok. Örülök, hogy azon közönség közé jutottam, mely nem csak ***megérti,*** *hanem* ***méltányolja, pártolja*** *mindazt, a mi szép és nemes. Örülök, hogy férjem mellett én is járulhatok egy porszemmel a szinmüvészet emeléséhez s szivemet boldogsággal tölti el, hogy önök, aradiak, az én uramat szeretetük melegével árasztják el.*

Mindnyájuknak boldog karácsonyi ünnepeket!

Krecsányiné-Kiss Vera.

*) E pár sorral az aradi szintársulat három közszeretetben álló primadonnája, kötelezte le az „Aradi Közlöny"-t és lepte meg lapunk nagy közönségét karácsonyra. A szerk

II.

Az ég és én...

Komor, nehéz felhő baritja
Az ég fényes boltozatát,
Sötét fátylán, a napsugárnak
Egy mosolya sem ragyog át.

Mosolygok! Arczomon fény, derü,
Szememben öröm láng ja ég..
Milyen hazug arczot mutatunk
Ki ketten, oh te gyászos ég!

Hunyady Margit.

III.

Látom uram, ön mindenkép nevetségessé akar tenni.

Irjak én? Mit?

Ha valami sületlenséggel állok elő, azt mondják: „Jaj de ostoba." Ha pedig történetesen sikerülne, (mert lehetetlenség ma már nincs,) azt mondanák: „Az ura irta."

Inkább nem irok semmit!

Somlóné Vadnai Viima.

Az örökbefogadott karácsonya.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Az „Alföldön" egy kis falu, folyó mentén terul el: Boldogháza a neve. Magyar nép a lakossága: boldogság az élete.

Kis falunak termő szántó, virágos rét a tája. Termő szántón dus aratás minden áldása; bő legelőn szilaj ménes, kövér csorda, számát csak a gulyás, meg a csikós tudja.

Kis falunak békesség a hazája, szeretet a tanyája. Csendes estén, — éjszakán a házőrzők csaholnak. Ejfél után, midőn már a rosz ember is, félve, hogy a pirkadó hajnal rajta kapja gonoszságán, nyugovóra tér: a kuvaszok is elhallgatnak s mélyen elalusz-

Lapunk mai számához két és fél iv és egy zenemelléklet van csatolva.

…győződésünknek, …l a szinügyi bi… …dését egyszerűen … beláthatlan foku … kitünő hirben állott …

…lunk. Ehhez az ügy ko… …gyszeretet — mely e kér… …nem hagy nyugodni és ag… — nem ad alkalmat. Mi itt …egyszer figyelmeztetni kivánunk arra a ka…strofára, mely az aradi szinügyet fenyegeti. Megmondjuk, hogy miért.

Olyan szintársulat, mely az aradi közönség igényeit kielégitse még csak kettő van az országban. A kolozsvári és a debreczeni. Sem a kolozsvári, sem pedig a debreczeni társulatra Arad nem számithat. Busás szubvenczió és nagymérvü pártolás állandósitotta mind a két társulatot ez állomásokon, ugy hogy gondolni sem lehet arra, hogy valamelyik testület igazgatóságának csak eszébe is jussen pályázni az aradi szinházra.

Tehát vállalkozni fognak a másod és harmadrendü igazgatók. Köztük van Csóka Sándor és Nagy Vincze, kiket feltünő sürün kezdenek emlegetni. Nagy előszeretettel foglalkeztunk mindig a vidéki szinügygyel és annak szereplő egyéniségeit nagyon ismerjük, és igy tudjuk, hogy Csóka még egy tizedrészben sem heverte ki szenzácziós kolozsvári bukásának bajait, elannyira, hogy másod- és harmad rendü vidéki városokban is lejátszta a nehány hetet a nélkül, hogy a legkissebb feltünést is tudta volna kelteni. Nagy Vincze egyszerü vállalkozó vezetője a szabadkai (!) kis társulatnak és ennek előtte a bukás szélére sodorta a rekonstrukczió vége felé a kincses bányát képező szegedi szinházat s Budán ugy szétzüllette az oda protegált társulatot, hogy az őszi saisonra Debreczenbe hurczolkodva kinos válságot idézve elő, el kellett hagynia a társulatot, melynek fenntartására a város nagy áldozatkészsége mellett — szinész konzorczium vállalkozott. E mellett az e két vállalkozó alatt müködő társulat oly fogyatékos személyzetében és felszereléseiben, hogy minden rosszakarat nélkül szólva, valóságos paródia e két testületet az aradi szinházban képzelni.

Ott volna még Aradi Gerő Szegeden és Jakab Lajos Kassán. Aradi praktikus számitó ember, ki némileg oly mértékben ovatos, hogy egyáltalán nem ambiczionálja magát a kiválóbb erőkre való áldozatkészségre és sokkal jobban tudja, milyen biztos buskásra jön Aradra a mai hatalmas és magas szinvonalon álló társulat után, sem hogy pályázna szegedi pozicziójáról, hol csaknem 10.000 forintig van a város által szubvencziónálva. Jakab Lajost általában egy közönséges vállalkozónak ismeri a vidéki szinészet, kiről egykor mindössze jellemzően komikus adomákat fognak feljegyezni. A temesvári szintársulat fejetlen és az ottani magyar intelligenczia megfeszitett áldozatkészsége árán tengődik. Somogyi Károly hallani sem akar arról, hogy Sopront otthagyja, Geröffy, Polgár és a többi körülbelül „truppok“-ról talán nincs miért beszélni Kövessyvel együtt.

E nagy tartózkodással festett képek utáni azt jegyezheti meg valaki, hogy a kérdéses igazgatók közül, ha valamelyik elnyeri az aradi szinházat, majd szervez megfelelő társulatot. Itt két tájékoztatással tartozunk. Először a maaradi társulat kiválóbb erői mennek Krecsányival, kinek törhetlen munkaerejében biznak és nyugodtan gondolnak az ő igazgatása alatt az exisztencziára, mert tudják, hogy hosszu idejü igazgatása alatt egy óráig sem dolgozott saját zsebére és ha voltak fényes saisonjai, azoknak a jövedelmét rááldozta a legkiválóbb erők fizetésére, ruha-diszlet- és könyvtárra. Másodszor az elsőrangu erők méreg drágák elannyira, hogy a most Aradra vágyó igazgatók még gondolatban sem voltak abban a helyzetben, hogy az ilyen magánszereplőkért járó óriási havi kiadást megmerték volna kisérteni.

Bár ki is jön be Aradra, egy selejtes személyzettel fog előállani, mely még számban sem közeliti meg a mostanit, felszerelésük pedig — tekintve, hogy a Krecsányi távoztával a szó szoros értelmében a puszta kulisszák és gerendák maradnak a szinpadon, — szánalomra fog gerjeszteni. Arról ne is szóljunk, hogy minő különbség van tapasztalat, becsvágy és a szinpadnak élés dolgában, az ország valamennyi vidéki igazgatója és Krecsányi között. Erről hallgassunk, mert akkor nagyon is szomoru lesz a képe annak a jövőnek, a mely az aradi szinház intelligens közönségére vár.

Különben is nekünk nem személyekkel van dolgunk, hanem az ügyért irunk és óvni igyekezünk Arad város illetékes köreit addig, a mig nem késő. Egyedüli szempontunk az az országos felfogás, hogy Aradváros kulturális és müvészeti szempontból tekintve olyan magaslaton áll, mely kötelez arra, hogy az aradi szinészet mai fennsőségében áldozatok árán is fenntartassék.

Hogy mik ezek az áldozatok, arra nézve adjon felvilágositást Krecsányi igazgatónak — a szinügyi bizottsághoz benyujtott — memoranduma, melyet szószerint itt közlünk a következőkben :

Mélyen tiszlelt Nagytekintetü Szinügyi bizottság !

A nagytekintetü szinügyi bizottságnak folyó év és hó 16-án kelt 2098. számu becses és rám nézve felette megtisztelő átiratára, következőket van szerencsém válaszolni.

Azon felszólitásnak, hogy az aradi szinház bérletét ujabb három évre, tudni illik az 1888/1890 évi téli saisonokra átvegyem, örömmel óhajtok megfelelni, de érett megfontolás után ezt csak ugy tehetem, ha a nagytekintetü szinügyi bizottság indokaimat szintén bahatóan megvizsgálva, a következőket figyelembe veszi, s azok alapján az alább irt kedvezményeket a várostól részemre kieszközli.

Merem hinni, hogy a nagytekintetü szinügyi bizottság eddigi müködésemből meggyőződött arról, hogy engem szinigazgatói pályámon nem vezet magándérdek vagy kapaszkiság. Minden ambicziom a szinügy emelésére, felvirágoztatására volt irányozva, s ennek folytán nem sajnáltam semmi áldozatot, hogy első sorban és kizárólag az aradi müvelt közönség fokozott müigényei legyenek kielégitve. Ha tehát a város ujabb kedvezményekkel hajlandó vállalatomat támogatni, ez áldozatok is csak a város előnyére háramlanak vissza a szinügy terén.

A kedvezményes jegyeket is azért léptettem életbe, hogy a szinház tömeges látogatását és ezzel a müvelődésnek és a nemes élvezetnek mind mélyebbre ható meggyökerezését minden osztálynak könnyen hozzáférhetővé tegyem. Szükséges volt ez másodsorban azért is, mert az utóbbi években egyre jobban nyilvánuló rossz viszonyok mlatt, (s ez a főváros állami lag segélyezett szinházainál is nagy mérvben tapasztalható), attól kellett tartani, hogy a szinügy fentartása igen könnyen válság szélére juthat.

De ha ezen intézkedésem a szinház látogatási kedvet fentartotta is, mégis az aradi közönség mind jobban és méltán fokozódó kivánalmai mellett: jövőre nekem is mindig többet és többet kell nyujtanom.

Igy a folyton jelesebb erők megszerzése, (kik közül már jelenleg is Solymosival, Szilágyi Bélával, Zilahy Gyulával s többekkel léptem és lépek egyezségre,) a mind jobban dráguló s mind tömegesebben beszerezni szükséges uj darabok és azok kiállitásai oly nagy kiadásokkal járnak, hogy azt az aradi szinház nem hozhatja be.

A kedvezményes jegyek a jövedelemnek ugy szólván negyedrészétől fosztanak meg, de még mindig nem annyitól, mintha azok életbe léptetve nem lettek volna.

A szinügyi bizottsághoz benyujtott havi fizetési kimutatás bizonysága szerint már ma is közel kilenczezer forint havi jövedelemre van szükségem! hogy vállalatomat sikerrel tarthassam fenn s igy átlag naponta 270—280 forintot kell bevennem, hogy a nagyérdemü közönségnek ma táplált igényei s azzal együtt az én lételem biztositassék.

Es ezzel szemben minden más vidéki város, melyeknek közönsége viszonyainál, fekvésénél, és kereskedésénél fogva távolról sem igényli azt, a mit az aradié, megtesz minden lehetőt, hogy a szinigazgató terhein segitsen, s szinügyét minél virágzóbbá tegye.

Ezt kérem és remélem én kivihetőnek Arad városa és közönsége részéről is, mert én lelkiismeretlenül, a jó szerencsére bizva magamat és kicsinyes eszközökkel, maradiás irányban ily fontes ügyet kénytelen vagyok vezetni.

Esedezem tehát eszközölje ki a nagytekintetü szinügyi bizottság a már méltányosnak talált és megsoavazott kedvezmények mellé a szinháznak ingyen való fütését és világitását, valamint a diszletraktárnak és festőteremnek a város vagyonából való kibérlését s én igérem, hogy ez áldozatkészséggel szemben magam is hasonló mértékben fogom emelni az aradi szinház szinvonalát.“

A mint a Krecsányi igazgató memorándumából kitünik : ingyen fütés, világitás és a festő- a diszletterem dijnélküli átengedése mellett, hajlandó a mainál is jobb társulattal ujabb három évre magát Aradra lekötni. E nélkül a teljes anyagi bukás várre, s igy megy.

Igy tehát csak az a kérdés állhat elő, hogy akarják a város intéző-körei Aradon a szinészetet a mai nivón fentartani ? Ha igen, (és ennek a közönség örülne első sorban) akkor hivják fel Krecsányi igazgatót a sok mód közül valamelyikkel — a pályázatra, biztositva őt a kért kedvezmények megadására.

Január 10-éig van még elég idő erre. Azontul visszahozhatlanul eldült a koczka az az aradi szinügy jövője felett, mely eddig még nem tapasztalt katasztrófát fog előidézni.

Legjobb meggyőződésünk, s a viszonyok szigoru birálata iratta velünk ez ujabb — s az aradi nagy közönség hangulatát hüen visszatükröző — reflexiókat.

Az érdemes szinügyi bizottság és a városi képviselőtestület emlékezzék majd vissza szavainkra és fontolja meg lelkiismeretesen, hogy szerencsehajhászt nagyon sokat, de egy Aradra való elsőrangu igazgatót a Krecsányi által kért kedvezmények nélkül ez idők szerint nem fog az aradi szinházban müködésre bocsáthatni.

Mi nyugodtan nézünk a válság kifejlése elé. Allásunkból kifolyólag figyelmeztettünk idején.

A felelősség nem lehet a mienk.

A háboruról.

— deczember 24

Az általános politikai helyzet legujabb eseményéül jelentik, hogy Schweinitz német nagykövet csütörtökön hosszasan értekezett Giers-szel. A lapok még mindig azt hangsulyozzák, hogy nem Coburg Ferdinánd herczeg, hanem ama politikai helyzet megsemmisitéséről van szó, mely őt a bolgár kalandra felbátoritotta. A »Now. Wremja« igy ir: Ez a helyzet kényszeritette Oroszországot nyugati határának megerősitésére. Coburg Ferdinánd herczeg visszavonulása nem elégséges, kell, hogy a nyugati hatalmak erősen akarják a bolgár anarchia elnyomását, hogy a berlini szerződésnek megfelelő fejedelemválasztás lehetségessé váljék. — Coburg Ferdinánd herczeggel — igy vélekedik a »Swjet«, a bolgárok maguk is elkészülnek. Oroszországnak ez a feladata az, hogy lehetőleg távol tartsa Sophiától az osztrák-magyar jelölteket és ezek ügynökeit, s e feladat megoldására szilárd magatartásra van szükség. Bulgária megszállása azonban, a melyről a külföldön sokat beszélnek, felesleges, s nem volna más, mint ismétlése a krimi háboru alkalmával elkövetett hibának. — Oroszország háborus szándékával szemben a lapok felhozzák, hogy az orosz hadügyi kormány eddig rendkivüli hitelt nem kért.

A porta a napokban Sakir pasától, Törökország petervári nagykövetétől, táviratiuton arról értesült, hogy az orosz hivatalos körök egész határozotttan s minden tartózkodás nélkül tették azt a biztositást, hogy a csapatmozgalmak Orosz-Lengyelországban mineentámadó szándék hijával vannak. Az intézkedés csak is az orosz kormány elővigyázatára vezethető vissza, s czélja az, hogy a határon helyreállitja az egyensulyt, tekintettel az osztrák-magyar monarchia által és Németország részéről foganatositott intézkedésekre.

Egyébként érdekes illusztraczióul jelentik Varsóból, hogy az ottani szállitók jelenleg a katonai intendatura szükségleteinek fedezésével vannak elfoglalva. Az idén a hadsereg számára háromszoranyi lisztet rendeltek, mint a mennyit az előző évekbe rendesen szoktak,

Az orosz katonai határőrségi szervezet már emlitett reorganizácziója a legénység létszámának szaporitásával hajtatik végre. Az eddigi jelenségek szerint a jelenlegi létszám mintegy 60 százalékkal fog szaporittatni.

NAPTAR.

Deczember 25. Vasárnap. Róm. kath. naptár: B. Nagy karácson, Prot. naptár: B. N. karácson. Görög orosz naptár (deczember 13.) D. 29. Eusztrát. Nap kél 7 óra 50 perczkor. Nap nyugszik 4 óra 10 perczkor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső kettős ünnep miatt kedden reggel jelenik meg.

— Az „Aradi Közlöny“ karácsonyi melléklete hisszük, hogy jóleső meglepetést fog kelteni a magasabb szinvonalu vidéki hirlapirodalom minden igaz barátjában és ez kiváló elégtételünkre fog szolgálni azon törhetlen készségünkben, hogy bármily nagy áldozatok árán olvasóink igényeit kielégitsük. Szépirodalmi és ismeretterjesztő közleményeink gazdag halmazára ősziute becsvágygyal mutatunk rá, mig **zenemellékletünk** az első eredeti produktum, mi magyar vidéki lapnak a mellékletét képezi. Szerzője Arnosi (Assael) Zsiga tehetséges fiatal zeneértő, kitől már jelent meg egy igen csinos és népszerüvé vált keringő. Itt még kiváló elismeréssel kell felemlitenünk a „Széchenyi irodalmi intézet“ nyomdá-

☛ Folytatás a mellékleten.

…nak. Csak addig őrködnek éberséggel, mig a hajnal őket felváltja.

Egy időre halotti csend borul a kis falura ; ezt azután a mindig sürübb és sürübb kukorikolás szakitja meg, melybe belevegyül a messze csengő hajnali harangszó : az ébresztő.

Alig kondult el az utolsó hang, már is életre kelt minden. Kis faluban az eladók, virágos mezőn a pacsirták dala üdvözli az uj nap viradását.

Hajnal hasadtától csillag ragyogásig, egyik héttől a másikig fáradoznak, munkálkodnak ; vasárnapon imádkozni járnak.

Igy mulik el hét után a hónap ; igy fordul az esztendő s esztendőről esztendőre boldogabb lesz Boldogháza népe.

A tavaszi ár, ha néha-néha kilépett a medréből, két nap alatt, három alatt hátra hagyta iszapját s visszavonult édes anyja ölébe.

De a folyót szabályozták, magas gátak közé szoritották, és azóta boldogtalan Boldogháza népe.

Duzzadt folyó szilaj árja a jó népet mindjárt-mindjárt rettegésbe hozza. Hol itt szakad a gát, hol amott tör keresztül s minden évben egyszer-kétszer megfosztja a terméstől.

Boldogháza boldogtalan népe egész nappal, egész éjjel fáradozik, munkálkodik, hogy a falut védje.

Sötét éjben a házőrzők csaholnak, ebek vonyitanak; kakas kukorikol, a harang is kondul. Belévegyül a rémület hangja, a kétségbeesett munkások zaja.

Mécses lángja halvány világánál édes anya gyermekeit öltözteti : menekvésre készülődik. Minden házban imádkoznak. Edes anya gyermekeivel, kezeiket összetéve irgalomért könyörögnek.

Elmulik a veszély ; hálát rebegnek a Mindenhatónak, ki meghallgatta a kétségbeesettek fohászát.

A gondviselő Isten megóvja őket többször, de végre is kitör a bőszült ár, s Boldogháza régi helyét csak a templom jelezi.

Edesanya gyermekét siratja ; árva gyermek édes apját, jó szülejét hijja. — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Jó szivekhez szól az irás : könyörüljetek !

Boldogháza gyermekének árvaság az öröksége. — Apát anyát kérnek : fogadjátok magatokhoz, megáld Isten érte.

Gazdag ember, uri család nem törődik értük ; árva gyermek gyomoráért nem esik meg szivük.

Szegény ember kéri az urakat : nekem egy szegényet, három mellett tarthatok még egyet !

Könyörült a szivjóság, egynél meg a hiuság : Mi is vegyünk árvát, mutassuk a világnak, bennünk is van jóság.

Oda került egy kis lélek a nagy város zajába.

A halál elől menekült az élet kinjaiba. — A hiuság vette magához, hol hiányzott az irgalom és szeretet. Szegény árva, de sokat is szenvedett ! Naplopó lett vezeték-, ingyenélő keresztneve.

Hiu asszony fásult lelke üldözte a gyermeket ; egyik napon jól nem lakott, másikon meg mardékot kapott. Jó falatból magáénak dugva adott : az árvának büntetésül mindig talált okot. — — — — — — — —

Karácsony van ; karácsony estéje.

A gyermekek imádkoznak ; kis Jézuskát arra kérik : hozzon nekik is valamit :

Jönne is már a „Jézuska“, de az árva van utjába.

Eredj fiam nézegetni, nagyon sokat nagyon szépet lehet most a boltok előtt látni.

Elsáppad a gyermek, könyörögve mondja: Ne küldjön el „édes anyám“, nagyon hideg van az utczán.

Rá támad a fásult asszony : takarodj ha mondom ! Nézze meg az ember, soha sem elég, ha csak egyszer mondom !

Elindul a kis árva, dideregve jár-kél ; egyik bolttól a másikhoz sirdogálva mendegél. Megáll minden kirakatnál, de nem soká nézi, szeme elől eltakarják sürün hulló könyei.

Oda haza meg jött már a „Jézuska“ ; bőven hozott diót, almát, aszaltszilvát, friss kalácsot, kis baránykát.

Boldog örömében azt kérdezi fásult asszony fia : édes anyám ! Sándorkának mit hozott a Jézuska ?

Rosz gyermeknek semmit sem ; vásott fiut nem szeret a Jézuska. „Látod, most is oda bitangol, nem tudja, hogy mikor jöjjön haza. — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Az utczákon már nem jar senki sem, a boltokat is egymásután zárják. Sötét gyászba öltözködve csak egy asszony járkál. Nincsen otthon maradása ; elköltözött kis fia. Karácsonyra a Jézuska égbe szólitotta : kis angyalra volt szüksége, hogy a jó gyermekek ajándékát földre vinni segitse.

A bánatos édes anya, a didergőt megszólitja : nem fázol meg édes fiam ? mért nem mégy már haza ?“

Jaj Istenem hazamennék, de nem tudom szabad-e már ?

Ki vagy hát te édes fiam, hogy ez estén kergetnek ki ?

Nincsen nekem édes szülém, árva vagyok: örökbe fogadtak.

A jó asszony nem juthatott szóhoz, elfojtotta zokogása. Kezén fogta a kis árvát s elvitte magához.

Meleg szoba, jó asszonynak nyájas szava, de jól esett szegénynek !

A szobában ott állott a karácsonyfa, kis fiának készitette édes anyja. Rajta a sok csecsebecse, czukorka ; alatta a szép uj ruha, Jézusnál a kis gazdája : menyből nézi mosolyogva szegény árva örömét.

Karácsonyböjt napján nem evett még az árva, éhség ült a könytől ázott sápadt arczra.

A jó asszony jól tartotta, minden jóval elhalmozta ; kis fiának ajándékát : czukrot, ruhát neki adta.

Eredj mostan édes fiam, várnak odahaza, uj ruhába öltözködve gyere holnap vissza !

Örömében siet haza a boldog kis árva ; odahaza jó szó helyett átok, szitok várja.

Hol jártál te istentelen csavargó, te ingyenélő naplopó ! még ilyenkor is éjszakáig bitangolsz ?

Mi van a kezedben ?

Lopni jártál, vagy koldultál ? becsületes házamra itt szégyent hoztál ?

Add ide a csomagodat s tüstént mond meg honnan loptad ! Nem loptam én „édes anyám“ semmit, néni adta meghalt fia ruháit.

Fásult asszony kibontja a nagy csomagot, mindent rendre nézeget. „Nem a tied ez a ruha hitvány fattyu, nem érdemled. A kis halott Józsikámnak hagyta, neki lesz ez ünneplő gunyája. — Te pedigien itthon maradsz, holnap is meg holnap után nem fogsz csavarogni egész nap az uteán ! — — — — — — — — — — — — — — — — — —

A jó asszony szegény árvát, de hiába várja ; nem mehet az, szobába van zárva.

Oh, ha tudnád a kis árva karácsonyra öröm helyett mit szenved, kettős bánatodtól szived repedne meg !

— — — — — — — — — — — —

Nemours.

A csinos miss Neville.

[30. Folyt.] (Angol regény.)

Irta: Croker B. W.

— Az „Aradi Közlöny“ számára fordította: S. S. —

XV. FEJEZET.

Egy meglepetés.

Egy reggel, midőn a kertből bejöttem, nagybátyámat és nagynénémet komoly ünnepélyes tanácskozásban találtam, mely egy levél felett folyt ; a dologról nyilvánvalóan már hosszabb idő óta beszéltek és az ülést éppen el akarták napolni, midőn beléptem.

„Ugy látszik, ezen már nem lehet változtatni,“ mormogá nagybátyám boszusan. „Legjobb lesz ha megirod neki, hogy minél előbb jöjjön. Vane régi jó barátom és nejének vendégszeretetemet nem tagadhatom meg, ámbár ő egy gondatlan fiatal nő és férje egy valóságos fiatal bolond volt. Van egy üres vendégszobánk, tessék foglalja el.“

„Ki jön ?“ kérdém kiváncsian, kerti kalapomat elhajitva s magamnak egy széket az asztalhoz véve.

„Egy fiatal hölgy — Vane ezredesnek, egy régi jó barátunknak a felesége ; sohase láttuk, de annyit tudok, hogy fiatal és csinos“ viszonzá néném.

„És minek jön ide ? tudakoltam tovább, mint rendesen a földolgot kiemelve.

„Mert Vane ezredes kénytelen üzleti ügyekben Angliába menni s nem akarja őt egyedül Lucknowban hagyni. Nem meri őt tél idején magával vinni, miután kissé gyenge mellü.“

Többet nem tudhattam meg vendégünkről. Nagybátyám és nagynéném nem tudtak egyebet róla, minthogy sokkal fiatalabb férjénél, s hogy mindenkit meglepett, midőn Vane ezredes egy felesküdt agglegény egy nálánál huszonöt évvel fiatalabb, csinos leányt vett nőül.

Vendégünk megjött s csakhamar otthonosan találta magát nálunk ; egyátalán nem zavart bennünket és semmiféle alkalmatlanságot nem okozott, sőt ellenkezőleg igen kellemes társaságot nyujtott. Incselkedett nagybátyámmal, nagynénémnek segédkezett a kerti munkában s nekem a lakószoba rendbehozatalában, hol a virágok, képek és butorok elhelyezésével hatást keltett, ez foglalkoztatott bennünket az első napokban. Csakhamar beleélte magát a mi kis családi tréfáinkba, megtanulta a cselédek neveit és bensö barátságot kötött a kutyákkal. Rövid idő alatt nagyszámu ismerősei voltak és élénk vonzó magaviselete, ugy csinos arcza, jó ajánló levél volt a társaság részére. Némely tekintetben nagyon különös volt. A társaságban sohasem tévesztette szem elől az illem barátait, de nagynéném és az én jelenlétemben sokszor „kitört“, nem válogatta a szavakat és erős kitételeket használt, melyek az én füleimnek még egészen idegenek voltak. Az én meg az ő szobájában határtalanul kicsapongó volt és nagy kedvét találta abban, hogy engem chokierozzon. Öltöző szobám volt délutánonként legkedvesebb pihenő helye, s nagyon gyakran szerencséltetett jelenlétével. Minthogy a nagynéném délutánonkint a triffin után aludni szokott, ilyenkor mindennap hoszszu zavartalan pletyka órákat élveztünk. A sofán egész hosszában kinyujtózkodva, minden felkérés nélkül közölte velem véleményét egyes emberekről és dolgokról. Egyátalán nem tartózkodott a saját dolgainak elmondásától sem, s tőlem hasonló nyiltságot kivánt.

„Tetszik nekem ez a név, Neville Nora“ igy kezdé meg a beszélgetést egy napon, „igen jól hangzik. Honnan vetted ezt a nevet, Nora ? Ez természetesen a nőnemü Noe. Tudod mit, én ezután Noenak foglak hivni, jó lesz ?“

A nélkül, hogy válaszomat bevárta volna, folytatá : „kérlek mondj el nekem mindent irlandi otthonodról,“ e közben kényelmesen eldőlve a szofán, kellő kényelembe helyezte magát egy hosszabb elbeszélés meghallgatására.

„Erről nem sok elbeszélni való van“ viszonzám röviden, anélkül, hogy kötésemről feltekintettem volna. „Tizenhét éves koromban jöttem Indiába.“

„És utközben hajótörést szenvedtél, Milyen komikus.

„Azt hiszem minden egyébnek találtad volna, de komikusnak semmi esetre,“ viszonzám komolyan.

„Mond édesem, van-e egy speczialis jó barátod Mulkaporeban — egy igazi „cher ami ?“ kérdé tovább behizelgően.

„Nincsen egy se,“ válaszolék az igazsághoz hiven.

„Micsoda — egy sincs ? Ugyan menj, gondolj csak vissza egy kissé.“

„Bármennyire visszagondolok is, nem tudok olyan barátokra visszaemlékezni, minőket te gondolsz. Gyülölöm a platonikus barátságokat,“ jegyzém meg komoly hanglejtéssel s oly erősen huztam meg a pamutot, hogy a szál elszakadt.

„Tudom hogy el vagy jegyezve. Olyan titokzatosan mondták ezt el nekem, mint valami szabadkőmüves titkot. De ha el is vagy jegyezve, miért ne mulathatnál egyideig még ? Ha a macska kilép a házból, táncolnak az egerek ! Szent Isten ! Milyen képe az erényes felhéborodásnak. Ha nem feküdnék olyan kényelmesen, egy tükröt hoznék, hogy nézd meg magad. Igazán rendkivülien mullattatsz. Attól tartok, hogy még egyszer agyon nevetem magam fölötted ! Valóban komikus teremtés vagy. De nem kell téged megrontani — egy ily jó, rózsás kedélyü, kis leánykát, — csak csinos, illemes dolgokról kell előtted beszélni ? Meg fogom neked albumomat mutatni s va-

[illegible]nak segédkezését, melylyel lapunk mellékleteit [illegible]rosias izléssel állitotta ki, s a zenemelléklet elegáns czimnyomatát produkálta, szintugy [illegible]ünk kell a L e n g y e l Lipót czég jeles aradi litografiai intézetét, a hol a kottanyomást [illegible]csinnal állitották ki.

— **Csiky Gergely** koszorus szinmüirónk az „A r a d i K ö z l ö n y“ karácsonyi számát egy rendkivül értékes mutatványnyal tisztelte meg a „Vas ember“ czimü tragoediájából. Itt közöljük a nagyhirü szerző levelét, — melylyel a mutatványt lapunkhoz juttatta, — alkalmat véve az abban foglalt ironikus megjegyzések által, a mi töredelmes vezeklésünkre. A kis levél igy hangzik:

Tisztelt szerkesztő ur!

A karácsonyi számra ezt a mutatványt küldöm. De kérem sziveskedjék utána nézni, hogy ne legyenek benne sajtóhibák; mert minden, a mi eddig tőlem az „Aradi Közlöny“-ben megjelent, szilaj sajtóhibákkal volt tele.

Boldog ünnepeket kiván:

Csiky Gergely.

Budapest, 1887. decz. 22.

— **Szent Karácsony** ünnepén, a megváltó isteni szeretet e nagy napján lelkünk mélyéből üdvözöljük olvasóink kedves és nagy táborát. A béke áldása keresse fel hajlékukat és a nyugalom derüje aranyozza be az ünnepek munkától ment napjait. Legyen mindenkinek öröme e napokon, melyek hajdan örömöt hirdettek az egész világnak, és szabaduljon mindenki a gond és borutól, melyek számára elég időt nyujt egy küzdelemteljes nehéz esztendő. Szent Karácsony ünnepén örömet zugjanak a templom harangjai és az Isten szolgájával együtt minden hivő ajka énekelje az égbe törő hosannát! Legyen elfelejtve minden bánat és keljen ujra minden remény és a ki nem talál örömet a maga szivében, keresse fel azt a mások örömében és örüljön az örvendőkkel.

Az egyházi szertartások az ünnepek folyamán a következőkép tartatnak meg.

Ma reggel 7 órakor csendes mise, fel 8 órakor orgonás pásztormise lesz, melyet Tizedes Tóbiás segédlelkész magyar szent beszéde követ. Fél 10 órakor következik a második szent beszéd, melyet Lőrincz Menyhért segédlelkész tart.

Tiz órakor kezdődik az ünnepi nagy mise ének és zenével, melyen Jánossy Demjén dr. minorita rendfőnök fog celebrálni fényes segédlettel. A mise alkalmával a templomi zenekar és énekkarban több kiváló mükedvelő is közre fog müködni.

Fél tizenkettőkor orgonás kis misét szolgáltat egy segédlelkész, mig délután 3 órakor ismét kis mise lesz.

Holnap fél 10 órakor német szent beszédet tart Faix Benedek, mig a többi szertartások ugyanazon módon és sorrendben lesznek megtartva, mint az első napon.

Az ev. református templomban ma délelőtt 10 órakor Ferenczy Gedeon ref. lelkész tart szent beszédet Máthé II. rész 1. 2., 9. 11. alapján. Ezután veszi kezdetét az urvacsora kiosztása. Délután az isteni tisztelet végeztével a várbeli fegyenczek fognak urvacsorában részesittetni. Holnap délelőtt 10 órakor Csécsy Imre segédlelkész mond szent beszédet János ev. ez igéi felett „Kezdetben vala amaz Ige és az az Ige vala az Istennél és az az Ige Isten vala.“ Délután a ref. vallásu várbeli katonák részére tartatik meg urvacsora osztással egybekötve az isteni tisztelet.

Az ágostai evangelikus egyházban mind két ünnepnapon magyar nyelven fog megtartatni az isteni tisztelet, és pedig a Frint Lajos lelkész betegsége folytán az esperességi káplán által.

Mindkét napon délelőtt 10 órakor urvacsora osztás is lesz.

— **Megyei közgyülés**. Aradmegye törvényhatósági bizottsága, mint már többször is jeleztük, f. hó 30-án rendkivüli közgyülést tart, melynek legfontosabb tárgyát a közmunkafelosztás és az utfentartási költségvetés megállapitása képezi. Ujólag felhivjuk a közgyülésre a megyebizottsági tagok figyelmét.

— **A „Kölcsey-Egyesület“** felolvasásai az ujévi ünnepek után ujból megkezdődnek. Az első cyklusból még hátra van három felolvasás. A legközelebbiben W e i s s Sándor dr. és T a k á t s y Sándor dr. tartanak felolvasast, mig R e m e t e y Dezső czimbalmon magyar népdalokat fog előadni. Mint értesülünk a „Kölcsey-Egyesület“ elnöksége felkérte D á l n o k y Nagy Lajos drt. hogy „Salacz Gyuláné emlékezete“ czimen egy költeményt irjon, melylyel az egyesület a boldogult nő emlékének áldozni kiván.

— **Karácsony előestéjét** ünnepelte tegnap az egész keresztény világ. Örvendő gyermekremények, kedves talángatások napja volt ez, melynek estéjén a szülők a gyermekek örömével együtt örültek annak, hogy a reményeknek teljesülést, a talángatások számára feleletet adni tudtak. A gyertyák fényében ragyogó karácsonyfa körül mennyi boldogság csoportosult és még a terhes nehéz nélkülözés is megtudott enyhülni egy pillanatra, melyben másoknak örömet szerezhetett! Mindenki sietett otthonába mely százszor kedvesebbnek tünhetett fel e napon, midőn tele volt örömmel, boldogsággal, és irigység vagy gonosz indulat nem talált elfogadó szivet akkor, midőn mindenki csak örülni tudott. A minoriták templomában éjfélkor fényes istentisztelet tartatott, melyet a templomot zsufolásig megtöltő hivő közönség hallgatott végig. A többi templomokban csak ma veszik kezdetöket az ünnepélyes szertartások, melyekről lapunk más helyén emlékezünk meg.

— **A tanácsülésből**. Arad város tanácsa tegnap délelőtt rendes ülését tartotta meg. Az ülésen többnyire illetőségi kérdések, adóügyek, és egyéb rendőri kihágások ellen beadott felebbezések intéztettek el.

— **Közmunka-felosztás**. Aradmegye állandó választmánya megállapitotta a közmunka-felosztási tervezetet, melyet ismertetünk a következőkben. Van 47698 kétfogatu 4638 egyfogatu 133497 kézi napszám. Ebből megváltatott 35700 kézi napszám 117927 frt értékben. Marad természetben leszolgáltatandó 11998 két, 1230 egyfogatu és 63102 kézi napszám.

— **„Vásárhelyi-alap“**. Az állandó választmány tegnapi ülésén jelentetett be, hogy V á s á r h e l y i Géza, Béla, László és ifj P u r g l y Jánosné szül. Vásárhelyi Ilona a V á s á r h e l y i Jonathán és Sámuel által teremtett s most 4153 frt 32 krt tevő alapot még 1600 frtal kiegészitik, azon hozzáadással, hogy az ösztöndijalap kamatai csupán Vásárhelyi Jonathán és Sámuel leszármazói számára legyenek adományozhatók.

— **Pálinka ügyek**. A tanács tegnapi ülésén több érdekes pálinka kihágási ügyben is határozott. Egyik kimérő négy liter pálinkát jelentett be. Ezt elvitte két vevő. De kisült, hogy még az este egy egész társaság pálinkázott a boltjában muzsika szó mellett, tehát feles mennyiségnek is kellett lennie. Megbüntették 10 frttal. Egy másik egy üveg cognacot jelentett be, az ágya alatt azonban 9 üveg cognacot és 9 üveg borovieskát őrizett. Ezt elkobozták.

— **Fehér karácsonyra** virradunk. Tegnap egész nap esett a hó és sürü rétegekben feküdte meg a háztetőket. A vidékről is mindenünnen nagy havazásokat jelentenek. Es igy a karácsony a szánkaknak is meghozza a houtat s talán a korcsolyáknak is a jégpalyát. A légmérséklet hideg volt s a napsugárnak még szinét se láttuk egész napon át.

— **A város ösztöndija**. A Hertschka-féle ösztöndij-alapitványra vonatkozólag többen azt a kérdést intézték a város polgármesteréhez, hogy azon esetben, ha aradi vagy aradmegyei születésü olyan tanuló nincs, a ki az ösztöndijra igényt tarthatna, részesülhet-e abban idegen illetőségü? Erre vonatkozólag tudomására hozzuk a közönségnek, hogy az alapitó-levél szövege és intencziója ez utóbbi eset lehetőségét kizárja.

— **A régi gyulai ut** ügyében a tanács utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy készitsen tervet az iránt, hogy ez ut feleslegessé lett területéből mennyi volna a szomszédos birtokosok számára eladható. Mint halljuk e terület 30—40 holdat tesz ki.

— **„Salaczné-alapitvány.“** A városi képviselők által boldogult Salacz Gyuláné koszorujára gyüjtött összegből megmaradt 217 frt 50 kr. Ez a tisztviselők által adott 103 frt 50 krral együtt mint külön alap fog kezeltetni s csupán kamatai fognak árvaszéki czélokra forditatni.

— **Aradmegye állandó választmánya** tegnap befejezte a deczemberi közgyülés ügydarabjainak előkészitő tárgyalását.

— **Az utfentartási költségvetést** az állandó választmány a következőkép állitotta össze. Összes bevétel a mult évi maradványnyal 157,080 frt 52 kr., kiadás 167,168 frt 04 kr, tehát hiány 10,087 frt 52 kr. E hiány oka az arad-zámi uton eszközlendő ut és hidépitkezésekből származik, melyek költsége összesen 11,187 frt 82 krra vannak előirányozva, miért is az állandó választmány abban állapodott meg, hogy a hiány fedezése az arad-zámi ut fentartásának segélyezése czimen a közlekedési minisztertől az ezen ut megyei kezelés alá vétele alkalmával feltétlenül kikötött 9500 frt államsegély kéressék. Még igy is 527 frt 52 kr. a hiány, de ez az árlejtéseknél remélhető megtakaritásokból fedezhető lesz.

— **A jövő bálok**. Arad mulató közönsége már nagyon is hozzáfoghat a tervezgetésekhez, hogy hány és milyen bálon fog és akar résztvenni. A fiatal leányok kiszámithatják hogy hány ruhára lesz szükségünk a farsang alkalmával, a papák megcsinálhatják a költségvetést és a divatárusok készen lehetnek a kombinácziókkal. Az összes elite-bálok hirt adtak már magukról, és valamennyinek rendező bizottsága serényen müködik a bálok sikerének előmozditása érdekében. A megye bálja, a polgári jótékony nőegylet kostümbálja, a korcsolya-bál és a „Kölcsey-Egyesület“ bálja foglalják le januárt és február havát, s valamennyinek, mint eddig is mindig ugy volt, előkelő és szép közönsége lesz. És azután jön még egy tömérdek mulatság melyeknek nagy része még csak ezután fog elhatározódni, és a melyek bizonyára hozzátoldják a kalendáriumok által amugy is rövidre szabott farsanghoz a böjt nagy részét is.

— **Eskületétel**. T a v a s z y Sándor polgármesteri fogalmazó tegnap délelőtt tette le a hivatalos esküt Aradváros tanácsa előtt.

— **Békéltető bizottsági tagok választása**. A következő felhivást vettük: Az 1884. XII. t. cz.-be foglalt ipartörvény 176. §-a értelmében elbirálandó surlódások és vitás kérdések tárgyalására illetékes aradi ipartestületi békéltető bizottságba az Aradon foglalkozó és az ipartestületnél bejelentve levő iparossegédek által saját kebelökből huszonnégy rendes és hat póttag levén az 1888-ik evre választandó, — ezeknek az idézett törvényczikk 141. §-a és a békéltető-bizottság alapszabályainak 5. §-a értelmében leendő megválasztására határidőül 1887-ik évi deczember 26-ikának délelőtt tiz óráját, helyül pedig az ipartestületi ház földszinti tanácskozó termét ezennel kitüzöm. Felhivom Aradváros összes iparossegédeit, hogy e választason megjelenvén, alkotmányos önkormányzati jogukat gyakorolják és szavazatukat legérdemesebb társaikra advén, ez által hozzájáruljanak a törvény igazságos és helyes alkalmazásához. A választásban részt venni jogosult segédek névjegyzéke az ipartestület irodájában folyó hó 20-ikáig betekinthető. Azon segéd, kinek neve esetleg a jegyzékben nem foglaltatnék, abba való felvételt irásbelileg kérelmezheti. Aradon, 1886. deczember 6-án. N y á r y Béla, tb. alkapitány iparhatósági biztos, mint a békéltető-bizottság elnöke.

— **Iskolaszéki ülés**. Arad szab. kir. város iskolaszéke f. évi deczemberhó 29-én azaz csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kis termében rendes havi ülést tart, melyre a t. iskolaszéki tag urak tisztelettel meghivatnak. A tanácskozás tárgyai: 1. Aradmegye kir. tanfelügyelőségének átirata, melyben a Kemény Béla és társa budapesti kereskedő czégnél készitett, a női kézimunkákhoz szükséges előnyomtatványokat beszerzésre ajánlja. 2. A számvivői hivatal átirata, a tanitói fizetéseknél felmerült többlet kiadás fedezése iránt. 3. Waltersdorfer Karolin helybeli ovoda tulajdonos kérelme, melyben az elemi leányiskola VI-ik osztályáról magánvizsgálatnak tehetésére engedélyt kér. 4. A polgármesteri hivatal átirata három tanuló tandijhátralékának leiratása iránt. 5. Az iskolafelügyelő előterjesztése az 1888-ik évi iskolai szünnapok megállapitása tárgyában. 6. Az iskolafelügyelő jelentése az iskola mulasztásokról. 7. Az iskolafelügyelő jelentése, a nyugdijaztatása iránt a város törvényhatósági bizottságához intézendő kérvényének beterjesztése tárgyában. Aradon, 1887. évi deczember hó 24-én. Salacz királyi tanácsos, iskolaszéki elnök.

— **Tréfás Nimródok**. Csak nem rég emlékeztünk meg lapunkban arról a vadászatról, a mely F á b i á n főispán házigazdasága mellett a csálai erdőben folyt le. A vadászatról lapunk egy barátja, a ki azon szintén részt vett, tudósitotta olvasóinkat. Ebben a tudósitásban aztán annyi mindenféle elejtett vadról irt, hogy mi is a bámulat, de másrészt a kétkedés bizonyos nemével adtunk helyet sorainak. Kisült azonban a dolog mulatságos oldala tegnap, midőn egy másik Nimród állitott be hozzánk egy nyilatkozattal, melyben tudtára kivánja adni olvasóinknak, hogy a multkor jelzett eredmény tulajdonképen nem is az igazi még. A dolog magyarázata pedig az, hogy a vadászaton a sportkedvelők két csoportra oszlottak. Az egyik épp oly kevés eredményt ért el mint a másik. Es ennek daczára az egyik közölteti a lapokban, hogy mennyi vaddisznót meg macskát ejtett zsákmányul. Most már a másik azzal szeretne rá duplázni, hogy ő bizony oroszlánokat meg elefántokat lőtt le. No hát mi azt hiszszük, hogy a legkönnyebben ugy lehet majd eligazitani a dolgot, hogy az egyik csoport kicseréli a másikkal a zsákmányát.

— **Adomány**. K r a u s z Károly nyugalmazott kiadó 2 frtot adományozott a városi árvaházalap javára.

— **Az aradi siket-néma iskola** szegény növendékei javára teli ruhák beszerzésére ifj. Czompo Ferencz 6 frt 60 krt adott át az iskola gondnokságának. Ezen összeget a következők adakozták; ifj. Czompa Ferencz 20 kr., Schönfeld Gizella 10 kr., Rózsa Mátyás 20 kr., Kövesdy Irma 50 kr. Schpilmann Albert 20 kr., Weisz Móricz 10 kr., Rosenfeld Heinrich 10 kr., Schneberger 20 kr., Berger Bernát 20 kr., Zsoirenz József, 30 kr. N. N. 10 kr., Demuszné 20 kr., Hacker Leona 20 kr., Joanovits Demeter 20 kr., Spilmann Adolf 10 kr., Rottmüller József 20 kr., Kristóf György 50 kr., Frank Vilmos 50 kr., Zimposovits 20 kr., Dému sz 30 kr., Schwartz Fridolin 30 kr., Bucksbaum Béla 50 kr., Weimann Mátyás 10 kr., Pollák Ignácz 1 frt, Keresztes János közrendőr 10 kr., Papp György munkás 10 kr. A nemes adományért ez uton fejezi ki köszönetét az iskola felügyelő bizottsága.

— **Az indoházhoz vezető ut** kiépitése kérdésében kiküldött bizottságba a tanács pótlólag meg H e g e d ü s László és B o r o s Béni tagokat jelölte ki.

— **Árlejtés**. A jövő évi kövezési programmba tudvalevőleg fel lett véve a Ferencztér és Ferdinánd-utcza helyreállitása. A tanács elhatározta, hogy ez iránt legközelebb megtartja az árlejtést, hogy még a januári közgyülés felette határozhasson.

— **Dühöngő kártyás**. Almás-Kamaráson a Goltner Mátyás-féle korcsmában egy szegény köszörüs huzta meg magát éjjeli szállásra, de a hosszu éjszakákat ő is sajnálta egészen az alvásra felhasználni, s szivesen fogadta Hoffmann Adám (Subrik) ottani szabó mester ferblizésre vonatkozó inditványát. A korcsmáros pedig kisegitette őket, hogy a kártya jobban keveredjék. A szerencse kereke a köszörüsnek kedvezett, akár csak a taligája kerekét hajtotta volna. Természetes ez tetszhetett a köszörüsnek, de nem ám Hoffmann urnak, a kit a szerencse mindig üldözni szokott. A köszörüs látta, hogy a szabó pillantása mindig jobban élesedik, hegyesedik. Kijelentette, hogy ő felhagyna a játékkal. Elég az hozzá, hogy Subrik ur nem engedte, hanem mindig csak azt hajtotta „a végén csattan az ostor.“ Ugy is volt: egyszerre csak megint többje lehetett a köszörüsnek, ökölre fogja az ujjakat, a mik ma oly ügyetlenül m[illegible] szegény Schleifert [illegible] rogyott össze és életre hozták. Ez[illegible] esett, a kit jól megto[illegible] földre teritette. Csak dulöngő szabó meste[illegible] gedni betérő éjje[illegible] mán, hogy szép községi elöljáró [illegible] történtekről és a [illegible] hatóságot azzal fogja Subrik urat illetékes he[illegible] majd felvilágositják [illegible] los, verekedni nem illik [illegible] mazni szigoru büntetést [illegible] ügyet figyelemmel kisérjük.

— **Az aradi iparos** ifjak önképző és betegsegélyző egyletében nagyban folynak [illegible] szülődések a megtartandó tánczvigalomra. A legközelebb tartott választmányi gyülésen el lett határozva, hogy minden aradi önálló iparosmester tiszteletjegyet kap. Jegyek előre váltva: személyjegy 80 kr, családjegy 1 frt 60 kr, pénztárnál: személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt. Vasárnaptól kezdve jegyek előre válthatók a bálbizottságnál és az egylet helyiségben (Kelemen-tér 6.) Felhivjuk a nagyérdemü közönség szives figyelmét e tánczvigalomra.

— A **karácsonyi iparkiállitás** rendezősége a következő sorok közlésére kért fel: Karácsonyi kiállitásunk berekesztése alkalmából kedves kötelességet teljesitünk, midőn hálás köszönetünket fejezzük ki a nagyérdemü közönségnek, mely első uttörő kisérletünket figyelmére méltatta s anyagi és erkölcsi támogatásában részesitette. Jól tudjuk, hogy ezen most bezáruló első karácsonyi kiállitás nem felelt meg mindenben a várakozásoknak; az annak rendezése körül szerzett tapasztalatok azonban módot nyujtanak nekünk arra, hogy magunkat a fogyasztóközönség igényei felél tájékozván, tevékenységünket a jövőben akkép irányositsuk, hogy az mindkét félnek javára váljék. Ebben a reményben, midőn a jövőre nézve is kikérjük a jóakaratu támogatást, egyben hálával köszönjük meg a kiállitási tárgyak elárusitása körül önzetlen buzgalommal közremüködött kedves hölgyeknek: Faix Anna, Gasza nővérek, Reck nővérek, Schriffer nővérek és Theisz Róza kisasszonyoknak ama szivességét, melylyel kiállitásunk egész tartama alatt a tárgyak eladását eszközölték. Aradon, 1887. decz. 24. V a r g a József, a karácsonyi kiállitás bizottságának elnöke; E. I l l é s László, az ipartestület titkára.

— **Nyárfa-pusztitás** A közgyülés ismeretes határozata folytán a tanács már megkezdte a szükséges intézkedést, hogy a kiserdő nyártái minél előbb vágassanak ki, valamint a korcsolya-tó mellett levő pusztulófélben levő fák.

— **Adakozás**. Hegedüs László főmérnök egy tárgyalás alkalmával számára megitélt 25 frtnyi dijat a szegények házának átalakitási költségei számára engedte át, miért is a tanács neki köszönetet szavazott.

— **Felolvasás**. Az aradi iparos ifjak önképző és betegsegélyző egyletében folyó hó 26-án hétfőn délután 5 órakor felolvasást tart Vitos György. „A m a g y a r i p a r o s i f j a k j ó l f e l f o g o t t é r d e k e i“ czimen Achim Jánostól, melyre felhivjuk a nagyérdemü közönség és a t. egyleti tag urak figyelmét.

— **25 éves jubileum**. Ritka és szép ünnepély folyt le Neumann Testvérek polturai gyárában. Suchi József főmolnár a czégnél töltött müködésének 25-ik évfordulója ünnepeltett meg, és ez alkalomból az ünnepelt ugy főnökei, mint a czég hivatalnokai részéről lelkes ovácziókban részesült. Délelőtt 11 órakor az iroda személyzet küldöttsége tisztelgett Suchi ur lakásán Braun Ede irodafőnök vezetése alatt, a ki egyben átnyujtott az ünnepeltnek e nap emlékére egy diszes albumot, mely hogy kivitel és csin tekintetében csakugyan remek mü, kezeskedik ama egyszerü ténynek felemlitése, hogy az „Deutsch M.-féle budapesti honi elsőrendü litografiai intézetből került ki. Az album tartalma: egy remekül kiállitott és kitünően fogalmazott üdvözlő felirat, melyet az összes irodabeli tisztviselők aláirtak. Délután 4 órakor a czégnél alkalmazott többi hivatalnokok küldöttsége jelent meg Mocsáry J. főtisztviselővel élén, a ki az ünnepelt érdemeit szép szavakban méltányolva egy igen csinos csoport-képet nyujtott át, mely Ravasz Imre helybeli müterméinek diszére válik. Az ünnepély koronáját azonban a czég főnökei részéről tanusitott ama lélekemelő kitüntetés képezte, melyben ünnepelt, aki a meghatottságtól könyezve vette a tisztelet eme bizonyitékát — részesittetett. A czeg főnökei ugyanis összes tisztviselőik előtt élénk szavakban méltányolva az ünnepelt érdemeit e nap emlékére és elismerésüknek kifejezéséül egy darab ezer forintos arany járadékot nyujtottak át neki. A szép ünnepély után az összes tisztviselők a vendégszerető czég részéről vacsorához hivattak, amely igen szépen folyt le. Természetesen felköszöntőkben sem volt hiány, a melyek egytől egyig igen jól sikerültek és tanuságot adnak ama összetartásról, amely e kiváló czég tisztviselői között létezik.

— **Máglyán égették meg**. A szerb csanádi határban levő u. n. Iziazmezőn e hó 15-én M a t y e i (Lupu) Rezsesz szerbcsanádi juhászt egy kihamvadt máglyarakáson félig összesülve találták meg. Felső teste csaknem teljesen korommá égett s a lábai össze voltak kötözve. Kétségtelen, hogy a juhász iszonyu büntény áldozata lett. A máglya körül, melyen az összeégett holttest feküdt, két ember lábnyomai voltak láthatók. A holttestet beszállitották a városba s a rendőrség erélyesen dolgozik a büntény felderitésén. Az orvosi vizsgálat, mint hallatszik, azt a borzasztó körülményt konstatálta e holtteston, h o g y M a t y e i L u p u é l v e t é t e t e t t a m á g l y á r a, a h o l i s z o n y u v é g é t é r t e.

— **Kegyes adomány**. Szentes Károlyne eleki főszolgabiróné ő nagysága az Almáskamarási templomot ez idén is meglepte krisztkindlivel, egy szép Mária képet a kisded Jézussal a karján, ajándékozván. Fogadja ő nagysága ezen kegyes adományért az egyházi elöljáróság, valamint az összes hivek forró köszönetét. A méltó jutalom a jó Istennél van!

[illegible]lamennyi jó barátomat bemutatandom“ mondá, mi közben egy nagyon csinos kötésü albumot nyitott fel. „Tedd télre munkád és könyved. jöjj kissé közelebb s szaporitsd ismereteid tárát.“

„Ez Fuller Horace, a kék dragonyos ezredből, nagyszerü udvarló, — szemeit égnek emelte, — de nem kevésbbé hü tisztelő. Ez sir Brown Fortescue, oh, mily kedves kölyök, itt vis-a-vis Byng Alymer — már meghalt. szegény fiu!“

Es igy tovabb szemle alá vettük valamennyi albumban levőt. Minden képre valami megjegyzést tett, csaknem mindegyiknek volt valami története. Végre az utolsó laphoz értünk. A bekötési tábla és e közt egy couvert feküdt; mrs. Vane felvevé azt s igy szólt: „Tehát itt van! Nem tudtam elgondolni, hogy hová tettem. Nos kedves romlatlan barátnőm. készülj egy „la bon bouche-“ra,

Most a lovasság büszkeségét fogom neked bemutatni, folytatá ünnepélyes hangon, — egy csinos, oh rendkivül nagyon csinos fiatal embert, brilianaul lovagol, kitünően tánczol, oh ő mindenhez kitünően ért, — tekézéshez, kricket játszmahoz, lövöldözéshez. Ő tulajdonképen nem nőkedvelő, hanem egy kis dreszirozással be lehetne őt szoktatni a női társaságokba.“

„S vajjon, hogy hivják ezen csodálatos, nagyon csinos lovas tisztet?“ kérdém minden különös érdek nélkül.

Erre kivette az arczképet a boritékból, egy pillanatig reám nézett s ünnepélyesen átnyujtá azt. „Beresford Móricz kapitánynak hivják. — Szent Isten, ugyan miért pirulsz ugy el?“ kiáltá, hirtelen egy pillantást vetve piruló arczomra. „Pusztán egy arczkép csak nem képes pirulásra inditani? Tudom, hogy sohasem láthattad, mert öt év óta Bengáliában van. Miért leszel egyszerre olyan veres?“

„Én — én — én nem vagyok veres,“ gagyogám. „Hogy jösz erre a bolond gondolatra?“

„Jó, akkor minden esetre hirtelen vértolulásod volt. Honnan eredhet ez? Ugy-e csinos? Tudsz még azon csodálkozni hogy a lucknowi leányok felének szive érte dobogott?“

„Azt hittem, hogy nem nőkedvelő; nemde azt mondtad?“

„Nem is az — legalább nem olyan, mint a ki nősül. Oh egek! Mennyire szeretném, ha zászlóalja itt állomásozná! Egy időben szó volt áthelyezéséről. Szeretném ha látnád, tudom — Nora, tetszenék neked.“

Első meglepetésem elmult, ismét összeszedtem magam s miközben mrs. Vane gyüszüje után lehajoltam, kérdém: Hol van ez a Beresford kapitány most?“

„Oh, mindig százada előtt. Mindig ő talál először! Mindennemü nagy tetteket vitt véghez és kocsiszámra nyert babérokat. Csodálatos történetet beszélnek róla. Egy égő bombával kezében futott egy ház tetejére, hogy azt az ellenség közé dobja. valódi Homeri tett! Ez annyit tesz, mint életével játszani nemde?

Valahányszor ily elszánt, hős tettekről hallok, mindig csak arra gondolok: „Milyen bolond;“ vagy „No én rosz katona lennék; az első lövésnél megfutnék. Legelső sorban az embernek saját személyével kell gondolnia; mit tartasz erről Nora?“

„Nem hiszem, hogy én megfutnék, bizonyos nemü erkölcsi bátorság kell a megfutamodáshoz, mivel én nem rendelkezem. Különben végre is nem lehet többször mint egyszer meghalni.“

„Ohó! Természetesen harczolnál! Vad, ir véred már pezseg! Az istenért csak ne gyakorold hősiességel rajtam! De ime jön már a kocsi, öltözködnöm kell már,“ és csakhamar a szót tett követé, felugrott, összepakolta kötését, kézimunka kosarát és albumját s kisietett a szobából.

Nem most történt utoljára, hogy Móriczról hallottam. Mrs Vane gyakran beszélt róla. Lucknovi házában gyakran megfordult, anyja és Vane ezredes távoli rokonok voltak.

„Sokat tartott az öreg asszonyról,“ jegyzé meg mrs. Vane egy alkalommal ebéd utáni siestánk alatt. „Rendkivül meghatotta, midőn a legutóbbi évben meghalt, és hónapokon keresztül nem járt sehová, csak a mi házánkba. Egy különös történetet fogok neked elbeszélni, melyet titok leple alatt Györgynek elmondott, de miután az én öregem mindent el szokott nekem mondani, éppen ugy, mint én neki, ezt is megtudtam.“

„Talán ez nagyon is magánügy, melyet nem kellene nekem elmondanod,“ kiálték, szorgosan igyekezvén e veszélyes pillanatot minél továbbra halasztani.

„Magánügy! Ostobaság! Miután az illető személyeket nem ismered, nem forog fenn semmi veszély, s a történet igazán regényes! György egy fiatal leánynyal heczczelte — természetesen csak tréfából — és ő, kedves Nórám, a dolgot egészen komolyan véve, elmondta Györgynek, hogy miért nem házasodhat meg soha. A dolog egy egész családi regény; akarod hogy elmeséljem?“

„Ha kedved van hozzá“, mondám közömbösen, egészen a függöny árnyékába huzódva, tetettem magam, mintha szorgalmasan dolgoznék.

„Ezen szerencsés, irigylésre méltó embernek az egész világon csak egy rokona volt, — egy unokanövére s miután a családi birtok — hihetőleg egy lápföld — rá nem szállhatott, nem volt egy schillingje sem. Ezért nagyatyjuk, illetve nagybátyjuk, szavát vette Beresford kapitánynak, hogy nőül veszi unokanövérét — nagyon jól elrendezte, nemde?“

Érthetetlen mormogás volt válaszom.

A menyasszony akkor egy 14 éves neveletlen gyermek volt. Nemsokára meghalt az öreg és a leány nyugodtan élt tovább a családi lakban, mig körülbelül egy év előtt valami pletykanyelv, kinek nem volt jobb dolga, egy napon elmondta neki, miszerint koldusszegény, hogy alamizsnából él s hogy unokafivére akarata ellenére kényszerittetett a házassági igéretre. Nagy, ó-irlandi büszkesége természetesen fellángolt erre, s a nélkül, hogy a szokásos látogatásokat megtette volna, egyszerre eltünt, valósággal megszökött. Valószinüleg minden vizvezető csovet átkutattak a lápföldön, de nem lehetett sehol feltalálni. Nem regényes történet ez?“ kérdé hirtelen a beszéd fonalát megszakitva s felém fordulva.

„Oh igen, nagyon.“

„Ilyen szótlan, józan, közömbös leányt mint te, még soha sem láttam! Azt hiszem, nem is hallgattál reám.“

„Oh dehogy nem. Kérlek, csak meséld tovább.

„Előbb ezt hitték, hogy a fiatal hölgy Amerikába ment, söt az a hir hallatszott, hogy utközben hajótörést szenvedve a tengerbe fult; de a sors nem kedvezett Beresford kapitánynak. Egy — vagy két hónapra eltünése után jött egy levél jegyesétől, melyben tudatja vele, hogy él s hogy egy nagyon boldog otthonra talált. A ravasz majom a levelet Londonban adatta postára.“

Természetesen ezt tettem. Egy Debnek czimzett boritékba zárva Londonba küldtem.

„Vitéz, eltökélt leány kellett hogy legyen, tulajdonképpen eszes is, igy megszökni minden nyom hátrahagyása nélkül nagy ügyességre vall, nem gondolod? mondá mrs. Vane kérdőleg reám nézve.

(Folytatása következik.)

...nács elrendelte, ...utóbb lett fel- ...lattal ellátva,

...iglenes megyei ár- ...élelőtt Fábián ... állásában végleg ...desét...

... ...iató hó 20-án ... alkalmával, ...nűen sikerült, ...ik 1 frt, Kolacsek ...Regina 1 frt, Kauf- ...zeretmann Rezső 1 frt, ...sy András 1 frt, Win- ...löffer József 40 kr. Össze- 40 kr. Ezen felülfizetőknek, a ren- ... valamint az iskolás gyermekek, kik ez ...ből karácsonyi ajándékot nyernek hálás köszönetet mondanak. Teljes tisztelettel a rendezőség nevében Niedermayer Gellért.

— **A vulkáni m. kir. vámhivatal** mult havi forgalma a következőket tünteti fel. Behozatott 180 kilogramm tengeri, 512 klg. eleven szárnyas, 1 klg. pamutáru és 46 klg. cserépedény, mely áruk után 33 frt 41 kr. vámjövedelem folyt be, holott a mult év hasonló havában 134 frt 65 kr. volt a vámjövedelem. Kivitetett 1 klg. nyerskávé, 5 klg. czukor, 1660 ktg. hus, 6 klg. rizs, 700 klg. fiatal marha, 70 klg. szalonna, 120 klg. pálinka, 120 klg. bor, 17 klg. husféle, 566 klg. sajt, 4 klg, pamutfonál, 20 klg. kötéláru, 20 klg. nyersgyapju, 168 klg. pokrócz, 26 klg. bőráru, 3 klg. czipészáru, 103 klg. faáru, 4 klg. fémáru, 2 klg. öblös üveg, 18 klg késmüáru.

— **Iparügyek**. Iparigazolványt nyertek Aradon Glück Jakab fodrász és borbélyiparra, Sütő József férfidivatáru kereskedésre, Bauer János korcsma iparra és szatócskereskedésre, Tulkán Péter Tulkán Tivadarné szül. Burka Helena üzletvezetése mellett szatócs üzletre, Hirsch, Grünstein Dávid czipész iparra. — Aradmegyében: Szemlakon Joszt Miklós fakereskedésre, Glogováczon Schaudenecker János szatócskereskedésre és mészáros iparra, Békésmegyében: Endrődön Neumann Róza, férj. Grünvald Bernátné szatócs üzletre, Rozenthal Steiner Juliánna szatócsüzletre. Csanádmegyében: Nagylakon Belotti Béla bérkocsi iparra, Apáczán Gasser Krisztina szatócsüzletre. Hunyadmegyében Szászvároson Barb Miklós italmérési iparra.

—X.— **Friss vaddisznóhus** kapható Markx és Fejér templomutczai füszerkereskedésében.

—x— **Hoffman Antal és társa** jónevü helyi női divetkereskedő czég hirdetésére e helyen is felhivjuk olvasóink figyelmét.

—x— **Egy varrógép** csaknem nélkülözhetlen minden háztartásban, miért is minden esetre egyik legczélszerübb ajándéktárgy, melylyel a nőknek kedveskedhetünk. Ajánljuk olvasóink figyelmébe Singer L. S. több mint 30 év óta az aradi piaczon létező solid varrógép kereskedőnek mai számunkban foglalt hirdetését.

—x— **Gyógyszerek hamisitása**. Már volt alkalmunk felemliteni, hogy a gyógyszerek hamisitása mesés mérveket ölt. Most abban a helyzetben vagyunk, hogy figyelmeztethetünk egy szerre, mely jósága és közkedveltségénél fogva a legnagyobb mérvben hamisittatik és utánoztatik. Ez a 40 év óta ismert és az egész czivilizált világban elterjedt Dr. Popp udvari fogorvos Anatherin szájvize, mely 50 krajczáros, 1 frtos és 1 frt 40 kros üvegekben minden gyógytárban kapható. Miután azonban e szájviz kitünő volta folytán igen keresett czikk, az illető hamisitók valami nagyobbrészt ártalmas kotyvalékot készitnek, „Anatherin szájviznek“ nevezik el, sőt gyakran Popp dr. nevét is felhasználják, hogy a könnyenhivő közönséget lépre vigyék, ami annál is inkább sikerül neki,k mert az ő mixturájukat olcsóbb áron adják a vevőnek. azt állitva, hogy ez valódi Anatherin szájviz. E hamisitások oly általánosak, hogy csupán az osztrák magyar monarchiában, százával léteznek ilyenek, melyekkel szemben a valódi Anatherin-szájviz feltalálója Popp dr. ur, a legszigorubb rendszabályokat foganatositotta. A ki fogai és szája szépségét és egészségét fenn akarja tartani csak a valódi Popp-féle Anatherin szájvizet fogadja el, mely minden gyógytárban található. Helyben kapható: Schäffer Adolf, Rozsnyay Mátyás, Ring Lajos, Kiss István, Földes Kelemen és Schauer L. gyyógyszerészeknél, Tones F. és társa, Eliás Ármin, Tones Ferencz és Ede, Ernyei Gyula, Maresch Gyula és Marx Adolf kereskedésében.

Hazánk és a főváros.

— **Az utolsó janicsár**. Szerajevóban nehány nap előtt halt meg a Zeri Baba néven ismert Mehmedi Zehir 102 éves korában. Az elhunyt Bokhavában született és egyike volt a legutolsó janicsároknak. Midőn II. Mahmud szultán 1826-ban a janicsárokat tüzzel és karddal kiirtotta, Zeri Babának sikerült Oroszországba menekülnie. Amaz idő óta igen szorgalmas élete volt, mig körülbelül negyven év előtt Szerajevóba jött, a hol az okkupáczióig mint tanitó működött. Szerajevóba Zeri Baba általánosan elismert és kedvelt egyéniség volt és élete végeig megőrizte frisseségét és lelke vidámságát. Magas intelligencziája és gazdag világismerete volt és költői tehetségét sokra tartották. Konstantinápolyban persa nyelven megjelent költeményeit nagyon kedvelik. Özvegyet hagy hátra, két fiut, a kiknek egyike őrnagy ottomán szolgálatban és egy leányt.

— **Rövid hirek**. Temesvártt a délmagyarországi természettudományi egylet e napokban orvosi és gyógyszerészi szakosztályt szervezett, élénk érdeklődés mellett. — Biharmegye 300,000 frtnyi segélyt szavazott meg a belényes-vaskohi vasuti részvénytársaságnak, kijelentve, hogy ez összeg fejében nem kiván törzsrészvényeket. — Kecskemét városa jövő évi költségvetésében 507,770 frtnyi kiadás mellett 23,015 frt deficit mutatkozik, melyet 15% pótadóval kell fedezni; iskolákra a város 75,102 frtot költ. — Nagyváradon őszintén sajnálják, hogy báró Schönberger Béla altábornagy hadosztályparancsnokot onnan eltették Gráczba. — Erdekes felolvasást fognak hallhatni karácsony másodnapján a pozsonyiak; Holub Emil dr. rándul oda hőslelkü felesége társaságában s felolvasást tart afrikai utjáról és viszontagságairól. — Nagyváradon megnyilt a telefon s dicsérik, hogy kifogástalan.

A nagy világ.

— **Natália szerb királyné** jelenleg Florenczben tartózkodik Sándor trónörkössel együtt. Mint a „P. Lloyd“ értesül, a szerb királyné február közepéig szándékozik Florenczben maradni, azután kirándulást tervez Velenczébe, innen pedig Rómába fog utazni. Rómában marad majd husvétig, de mindig a leszigorubb inkognitoban, mint Takova grófnő. A királyné egészen visszavonultan él, csak ritkán tesz kisebb kirándulást. A trónörökös nagy előszeretettel foglalkozik a botanikával, s néha-néha végig nézi a helyőrségi katonák gyakorlatait. A királyné valószinüleg husvét után Nisbe fog érkezni, a mikor nehány napot Budapesten is fog tölteni.

— **A német trónörökös betegsége.** Berlinből irják, hogy Bergmann tanar közelebb kijelentette, hogy a trónörökös betegségének rákszerüségét kénytelen fenntartani. Virchov ennek ellenében kedvezőbb felfogásra hajlandó. — A „Freisinnige Ztg.“ azt irja, hogy a birodalmi gyülésben hetekkel ezelőtt tényleg beszéltek annak megkisérléséről, hogy a trónörököst lemondassák. De e törekvésekből mi sem nyilvánult. — Rómából irják, hogy Crispi miniszterelnök csütörtökön fogadta De Launay nagykövetet, ki San-Remóba utazik, a trónörökös látogatására. A nagykövet San-Remóból állomására tér vissza Berlinbe.

— **A sakkjáték mestere** czimért Londonban tartott nagy verseny immár véget ért. Az utolsó verseny Amos Burn (Liverpool) és Günsberg Izidor (London) között, öt játszma után remisben végződött, melynek folytan megegyeztek hogy az első és második dijat (30, illetve 20 font) megosztják. Blackburne kagta a harmadik dijat (10 font), Zuckertort pedig a negyediket.

— **Egy minta-férj halála**. Bécsben nehány nap előtt halt meg. S nyugalmazott számtiszt, a ki a legritkább különczök egyike volt. Kétszer nősült s s mindkét nejének emlékét oly kegyeletesen őrizte, hogy a levágott hajukból parókát készittetett magáeak. Minthogy pedig az egyik nejének selyemlágy aranyhaja a másiknak pedig szénfekete fürtjei voltak, felváltva hol a szőke, hol a fekete parókát viselte, nagy mulatságára ismerőseinek. Végrendelkezése szerint a két parókát, a szőkét és a feketét melléje tették a koporsóba. — Ime hölgyeim! vannak még hü férjek, az igaz, hogy ezek a — különczök osztályába valók.

— **Adoma a német trónörökösről**. A következő adoma is tanuskodik a szerencsétlen német trónörökösnek sokszor magasztalt szeretetreméltóságáról és bonhomiájáról. Abban az időben történt, mikor Buchholz Róbert, a hamburgi városi szinház mostani rendezője, a berlini nemzeti szinház igazgatását vezette, mely szinház ideál-nemzeti czéljainak ő egy vagyont áldozott fel. A trónörökös akkor igen gyakran, mondhatni tüntetőleg látogatta a nemzeti szinházat. Buchholz igazgató a trónörökös kényelmére a páholy mögött egy kis kabinetet rendeztetett be, melynek felvonások közben a trónörökös tartózkodási helyéül kellett volna szolgálnia. Egy este Buchholz — mint rendesen, mikor a trónörökös jelen volt — a kabinetbe lépett, hogy a trónörököst üdvözölje. Ekkor észrevette, hogy belépésekor valamit hirtelen a háta mögé rejtett, de aztán mosolyogva vett ismét elő egy — éppen meggyujtott czigarettet. „Ön csak nem fog engem elárulni, Buchholz? A szivarozás a szinházban szigoruan el van tiltva!“ — „Oh, császári fenség, hisz ez saját magam szobája!“ — „Az mindegy. Nem igénylek semmi előjogot. Önnek tehát joga van engem feljelenteni. Csak egy menekülés van számomra: önnek büntársamnak kell lennie, s szintén rágyujtani egy czigarettre. Itt van, ime!“ S a trónörökös odanyujtotta szivartárczáját. — Buchholz meghajtotta magát s a czigarettet e szavakkal dugta zsebre: „Engedje meg fenség, hogy emlékül tartsam meg.“ — „Jó, de ön nem menekül meg igy tőlem, ön engem el akar árulni. Itt van egy másik, amelyre rágyujthat“ — és nevetve nyujtott át neki egy másik czigarettet, maga adva hozzá tüzet is. — „Igy, most már büntársam“ — és a trónörökös elégülten füstölt tovább. Ez jóval a Ringszinház leégése előtt történt, mikor a dohányzási tilalmat még nem vették oly szigoruan, s mikor még a szinházi ruhatárban is vigan, akadálytalanul lehetett pöfékelni.

— **Egy revolveres anyós**. Az anyós magában véve is a legveszedelmesebb lények egyike, hát ha még fel van fegyverezve. Egy párisi festő, Favard Antal Olaszországban nehány év előtt megismerkedett két orosz hölgygyel, özvegy Elsonnéval s leányával. Az ismeretség csakhamar benső viszonynyá fejlődött s a festő nőül vette a fiatal orosz hölgyet. Házasságuk azonban nem volt boldog s rövid együttlét után elhatározták, hogy válni fognak. A nizzai törvényszék a férfi javára itélt, az aixi főtörvényszék megerősitette ez itéletet. A semmitőszék, melyhez Elson asszony fordult, formahiba miatt megsemmisitette az itéletet s a feleket a nimesi törvényszékhez utasitotta. Ezelőtt három héttel a két hölgy Nimesbe utazott s a Hotel du Midibe szállt, mig a festő a Hotel Petit Saint Jean-ban vett lakást. A törvényszék pénteken a válóperben ismét a férj előnyére hozott itéletet. Az anyóst ez annyira felbőszitette, hogy boszura határozta magát. Este 8 óra tájban a vendéglőbe ment, melyben veje lakott s beszélni kivánt vele. A vő rögtön megjelent. „Egy levelet hozok nejétől“ szólt Elsonné asszony s mikor a festő a levelet olvasni kezete, megjegyzé, hogy leveleket nem illik a vendéglő kapujában olvasni, menjen fel szobájába. A festő engedelmeskedett, de alig tárult be mögöttük az ajtó, egymásután négy lövés dördült el a szobában. A vendéglői személyzet rögtön elősietett, berohantak s szobába, hol a festőt vérrel boritva találták. Elmondta, hogy anyósa meg akarta őt ölni, négyszer lőtt rá revolverével, de a lövések szerencsére nem találták. Csak az egyik golyó horzsolta meg könnyedén az arczát. A festőnek ekkor sikerült a felbőszult asszonyt lefegyverezni.

— **Rövid hirek**. Stoll Agost, a bécsi udvari opera tagja, vendégszereplésre szerződött Szentpétervárra, de most onnan hivatalos értesitést kapott, hogy bécsi énekes fellépése a mostani helyzetben nem időszerü s ezért a szerződés felbontandó. — Lembergben a kereskedelmi kamara a katonai szállitások ügyével készült foglalkozni, de tekintettel a komoly politikai viszonyokra lemondott róla. — Szerajvo hir szerint uj orosz főkonzult kap, még pedig Persiani mostani belgrádi követ volna oda kiszemelve. — A korcsolyázás már két áldozatot ragadott el Bécsben: egy kellő felügyelet nélkül használt korcsolyázó pályán a jég leszakadt két fiu alatt s mind a kettő odaveszett. — Egy még 1813-ban töltött franczia fegyverrel játsztak borozó legények Unterliederbachban, a puska elsült s egy pinczért megölt golyója; a puskáról senki sem tudta, hogy töltve van. — Ehrenberg százados, kit anarchista üzelmek miatt fogva tartottak Zürichben, feleségének meglátogatása alkalmával megszökött és osztrák földre menekült. — Az orosz diákzavargások miatt a charkovi, odesszai s kazani egyetemeken megszüntették az előadásokat. — Egy magyar kivándorlót, Salaki G. nevüt, a Nev-Yorkba indult „Palaria“ gőzösön halálosan megsebesülve találták kajütjében s meg is halt, mielőtt szólhatott volna.

Éjjeli posta.

— **Orosz nyilatkozat.** —

Brüssel, decz. 24. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) Az orosz félhivatalos »Nord« irja: A legujabb nyugtalanitó hirek csak a képzelődés csalódásai, s ezt bizonyitják azok a határozatok, melyek a bécsi koronatanácsban hozattak, s melyek mutatják, hogy az orosz hadi készülődés következtében felmerült aggodalom csekély mértékre szállt le, mert a delegácziók nem is hivattak össze. A hadügyminiszternek adott hitel csak 12 millió; a »Russkij Invalid« czikke megnyugtató, mert a harcz előestéjén máskép határoznának. Az »Invalid«-ból kitetszik, hogy az orosz katonai intézkedések védelmi természetüek; Oroszország a békéhez ragaszkodik, de önmagát a támadások ellen biztositja, s reméli, hogy a harczizaj, mely oly izgatottságot szült, elnémuland és a biztosság érzetének fog helyet adni.

— **Kaufmann hadi törvényszék előtt.** —

Strassburg, decz. 24. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti táv.) A párisi „Figaro“-val szemben a „Landeszeitung“ a következőket mondja: Kaufmann, ki a határon franczia tiszteket lőtt meg, hadi törvényszék elé állittatik.

— **Coburg fejedelem nem mond le.** —

Szófia, decz 24. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti táv.) A „Havas ügynökség“ valótlannak mondja a hirt, mintha Coburg fejedelem lemondana, mert csak akkor mondana le, ha a nemzet kivánságát ez iránt szabályszerü formában adnák tudtára.

SZINHÁZ.

— deczember 24.

— **Egy szegedi lap az aradi szinház válságról**. Lapunk más helyén tüzetesen foglalkozunk az aradi szinházi válsággal, s hogy e tekintetben elfoglalt álláspontunk mennyire azonos minden tárgyilagosan itélő szinügy barátéval, ezt bizonyitja a „Szegedi Hiradó“ következő közleménye is:

Az aradi szinházról azt irják, hogy igazgatót fog cserélni; mert Krecsányi csak ugy lett volna hajlandó továbbra is megmaradni, ha a város a szinház fütését és világitását is magára vállalná s neki a diszlettárhelyiség és a festőterem használatáért nem kellene bért fizetnie. A szinügyi bizottság többsége nem vélte teljesithetőnek ezeket a kivánatait, igy a jelenlegi feltételek mellett a szinházra pályázatot hirdetnek. Mert — azt mondják — Jakab Lajos és Csóka hajlandók ezek mellett is átvenni a szinházat. (Az persze aztán más kérdés, hogy pótolni fogják-e Krecsányit a nagyigényü aradi közönségnél?) A baj Áradon is az, a mi nálunk: az izgatónak oly nagy a kiadása, hogy havonként 9000, napounként tehát közel 300 forintot kellene bevennie, hogy megélhessen; ennyit azonban nem vesz be. Szóval, az a baj ott is, itt is, hogy megkivánjuk a jót, minél többet a jóból, de nem birjuk megfizetni. Ily körülmények közt nincs más mód, mint nagyobb segélyezésben részesiteni a vállalkozó igazgatót; ha pedig ezt nem akarjuk vagy nem tehetjük, akkor a szinészettel szemben lekell szállitanunk igényeinket az erszényünk szinvonaláig. De ha ezt sem akarjuk? Nos, akkor nincs egyébb hátra, mint bezárni a boltot.

— **A jövő hét müsora**. Vasárnap, decz. 25-én bérletfolyamban először: „Zrinyi a költő és Markó Capilet, a szerb hős“, eredeti történeti látványos szinmü, énekekkel, tánczokkal, néma képletekkel 3 felvonásban 5 képben. Hétfő, deczember 26-án délután 4 órakor, fél helyárakkal: „Mátyás diák vagy. a czinkotai nagy itcze“, erepeti történeti népszinmü énekekkel, 3 felvonásban. Esti 7 órakor: „A czigánybáró“ oprrette 3 felvonásban. Kedd, decz. 27-én: „Francillon“. Szerda, deczember 28-án „A kis hadnagy, Csütörtök, deczember 29-én, először: „A vas álarczos“ dráma 5 felvonásban. (Bács Károly jutalomjátéka.) Péntek, deczember 30-án „Az üdvöske“, operette 3 felvonásban. Szombat, deczember 31-én: „Az ember tragédiája“. Vasárnap, 1888. Janár hó 1-én, délután 4 órakor, fél-helyárakkal: „A tékozló“ nagy látványos, énekes tündérrege 3 felvonásban. Esti órakor: „Vid a nádorfi és a tüzimádó pogány magyarok“ erodeti történeti szinmü énekekkel, 4 felvonásban. Arad, 1887. deczember 24. Krecsányi Ignácz, igazgató.

Irodalom és művészet.

— **„Házi Közlöny“**. A Záray Ödön szerkesztésében megjelenő „Házi Közlöny“ első számát vettük. A mit az előfizetési felhivás igér, derékul megoldja e szám, melynél a tartalmas és változatos közlemények rendre követik egymást, mindjárt elől a szerkesztő beköszöntőjével, mely nem meszel eget, nem az előfizetési felhivások konvenczionális fogásaival akar hóditani, de rámutat a tartalomra és igéretet csak annyit tesz, hogy a többi számnál se fog visszaesés mutatkozni. Es azokat, kik a gazdálkodásra akár kenyérkeresetből, akár mellék foglalkozásból üzik, azt hisszük e hazi közlöny előfizetőire is fogja nyerni, mert a „Házi Közlöny teljesen beakarja tölteni kitüzött misszióját: hogy házi közlönye legyen a gazdálkodást üzőknek. A nevelestani irányczikket Máday Mátyás irta, tehát tanitó. Már is félő, hogy hivatása körében és tárgyáról nem fog kibontakozni némi khatedrális hangtól! Ellenkezőleg. Példákkal tünteti fel a boldogulás feltételeit, a tisztaságot, rendességet, engedelmességet és illemet fejtegetve, könnyedén, mint a hogy a fecske megveri a csendes tó tükrét, de a sorok közt oly nehéz gondolatok számára engedve tért, a melyekkel azt, mit ő a szoktatás megrögzitésével, a nevelés e legfőbb tényezőjével, elerni akar, — talán meg is valósitható. Ki emeljük a czikk praktikus frányát, mely csak egy perczre se enged tért szakszerü fejtegetéseknek és a tekintélyekkel való argumentálásnak. A mivel ő argumentál: az az élet. Schuszter Henrik dr. az emésztési zavarokról czimü czikkel áll a gárdába; az első közlés majdnem a gyomor mechanikai munkájával bibelődik, a czikk végén van nehány szó a helytelen beidegzésről, mint az emésztési zavarok legfőbb okozójáról. A zavarokról a folytatás fog beszélni. A gőzfürdőről Pozsgay Lajos t. főorvos irt. Érdekesen beszél a gőzfürdő bölcsőjéről, Oroszországról és ismerteti az e fajta fürdés nemeit, a közönséges gőzfürdők (kazánban fejlesztett gőzzel) az orosz-, sós- és a keleti gőzfürdőt. A gőzfürdés használására gyakorlati tanácsokat közöl. czikket ismét egy tartalmas közlemény követi, a villanyosság specziálistájától: Antolik Károlytól. Panaszkodik, a miért a villanyosság a gyógyászatban nem talál fontosságához mért alkalmazást. Nem helyesli az elektrotherapisták kinzó módszerét, de az ideg bénulások és gyuladás elleni bántalmaknál feltétlen hasznát vallja. Drescher Lajos a kávéról irt. A pótkávé-gyárosoknak nem csinál reklamot, de nincs hijával áz érdekes tudnivalóknak. A számok előadója és a városi preniminálék megokolója: Sarlott Domokos a Záray borprését ismerteti. Azt mondja, hogy a seprőbor se sokkal áll hátrább. mint az anya-bor és a Záray-féle prést, mely a Piaz sajtójának tökéletésitése, melegen ajánlja. Fikker József a házi szalámi készitésről ir egyet-mást. E kérdés felette aktualis a disznóölések napjaiban. Mivel paprikát is vegyit a szalámihoz, nem nemzetközi szalámit akar, de magyarost, magyaros izzel. Helyes! A felsorolt gazdag tartalom mellett ott van a sok tudni való, találmány, hir, intőtábla, levelezés, szerkesztői közlemények, megannyi aktualitással hiró tarkaság, mely kétségtelen a nők körében is hóditani fog. A lap ára egy évre 3 frt. Melegen ajánljuk a gazdálkodást üző közönség pártfogásába.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK

— **Bor Imre zsigmondházi segédjegyző** bünügyében a kir. törvényszék január 10-én tartja meg a végtárgyalást, mely bünügyben mintegy 60 zsigmondházi lakos lett megidézve. E bünügy oly bonyolult, hogy legalább is két napot fog igénybe venni.

— **A Demeter-utczai gyilkosság** bünügyében a vizsgálóbiróság a legerelyesebb vizsgálat meginditása után sem birt még eddig semmi eredményre sem jutni.

— **Az aradi kir. törvényszék** Stern Lipót szent annai csendőrörsvezető és társai ellen elkövetett lefegyverzés és sulyos testi sértés bünügyében, melyről annak idején az „Aradi Közlöny“ hasábjain megemlékeztünk, a tettesek ellen Kovács János aradi kir. törvényszéki vizsgálóbiró a vizsgalatot befejezte. Bugy Juon, Bugy Mitru, Bugy Efinie. Bugy Pável és Balázs Juon ó-szent-annai lakosokat terheli a vád, a három elsőt oly sulyosan, hogy a vizsgálóbiró a további letartóztatásukat a kir. ügyészséggel egyetértve elrendelte. Az iratok, melyek a sértett csendőrök eljárásának megbirálása végett hosszabb ideig a csendőrkerületi parancsnokságnál voltak, inditványtétel végett Madzsar Károly dr. alügyésznél vannak.

— **Bünügyi tárgyalás**. Az aradi kir. törvényszék bünügyi osztálya a karácsonyi ünnepek után deczember 29-én délelőtt tartja első bünügyi tárgyalását a kir törvényszék kis termében Ottrubay Károly elnöklete alatt, mely alkalommal a következő bünügyek tárgyaltatnak: Scheinberger Mór hatóság elleni erőszak, Tvrilla Pável sulyos testi sértés, Klein Miksa sikkasztás, Alb Adám és társai lopás bünügyében.

Szerkesztői üzenet.

— **K. E.** (B.-Gyula.) A beszédet anyaghalmaz miatt nem közölhetjük, de talán a kedd reggeli száma beosztjuk. — Köszönjük a tudósitást és szivesen l... mindig.

— **Lapunk több t. munkatársától** elnézést kérünk, hogy dolgozataikat mellőznünk kellett a karácsonyi számra, de lehetetlenség volt valamennyit beszoritani. Igy is 3 és ½ iv szöveget kellett adnunk, mi által valóságos kis kötetté lett a zenemelléklettel együtt az „Aradi Közlöny.“

KIS LOTTÓ.

Bécs, deczember 24-én:

20. 56. 49. 79. 60.

Temesvár, deczember 24-én:

65. 8. 13. 49. 19.

KÖZGAZDASÁG.

A „Csanádmegyei gazdasági egylet“-ből.

(Az „Aradi Közlöny“ tudósitójától.)

Makó, decz. 23.

A „Csanádmegyei gazdasági egylet“ e hó 22 én Makón tartott igazgató választmányi gyülésén Simay Ede elnöklete alatt jelen voltak: Lonovics József főispán, Meskó Sándor dr. alispán, Návay Géza, Návay Imre, Blaskovics Aladár, Török Imre, Fehérvári Imre, Bartholomeidesz János választmányi tagok, Raffay Lajos egyleti pénztárnok és Páll Sándor egyleti titkár.

A tárgysorozaton először is felolvastatott az 1886. évi zárszámadások megvizsgálására kiküldött bizottság terjedelmes jelentése, ezen jelentést a választmány maga részéről tudomásul veszi s a mennyiben az egyesületi vagyon örvendetes gyarapodását tünteti fel, számadást tevő Raffay Lajos pénztárnoknak elismerését fejzi ki. A hátralékos tagdijak községi biróság utjáni behajtására az elnökséget utasitja.

Raffay Lajosnak a felmentvényt megadhatónak véleményezi.

Az 1888. évi költségelőirányzata következőkben hozatott javaslatba:

Bevétel:

Pénztári maradvány 1886. év végén	1690 60
5980 forint 64 krajczár tőke után kamat	239
Tagsági dijakból	1959
Mezőhegyestől lótenyésztési dijjul	150
Biztositási jutalék	200
369 frt 80 kr. hátralékos tagsági dij után remélhetőleg	150
Összes bevétel	43881 60

Kiadás:

Tőkésitésre	1929 60
Titkár és pénztárnok javadalmazása	500
Lótenyésztési jutalmakra	250
Bikák dijazására	120
Üszők „	100
Sertések „	70
Kiállitási költségekre	100
Kisorsolási tárgyak beszerzésére	500
Nyomtatványokra	150
Postaköltségre	80
Utazásokra	200
Előre nem látottakra	119
Összes kiadás	4118 60
Mutatkozik maradvány:	270 frt

A szövetségbe lépett gazdasági egyletek végrehajtó bizottsága elnökségétől érkezett megkeresésre, melyben a VII. idei nagy gyülés értekezletére már kitüzött kérdések közöltettek, határoztatott, hogy Simay Ede alelnök saját elnöklete alatt a gazda közönségből értekezletet hivjon össze s ott a közmunka és közutak, valamint a cselédtörvény hátrányai bővebben megvitattassanak s ezek alapján a végrehajtó bizottság elnöksége egy felterjesztésben az eredményről értesitessék.

Felkéretett továbbá Simay Ede alelnök hogy az apa állatok megvizsgálására kiküldött gazd. egyleti tagokhoz még járásonként 4—4 póttagot kérne fel, tekintettel arra, hogy lehetőleg minden községből legyen 1 tag, mely eljárásának eredményéről a lótenyésztési bizottság elnökségét értesiteni sziveskedjék.

Návay Imre tekintettel az egylet közelben levő ujjáalakitására inditványozza, hogy az egyesület már most küldene ki egy bizottságot az alapszabályok módositására; az inditvány elfogadtatott s annak értelmében Simay Ede elnöklete alatt kiküldettek: Meskó Sándor dr. Návay Imre, Blaskovics Aladár és P. Eckhard Oszkár egyl. tagok. Ezzel a választmányi gyülés befejeztetett.

Délután 3 órakor rendkivüli közgyülés tartatott Lonovics József főispán elnöklete alatt, mely közgyülésen a délelőtti valaszt́ányi gyülés jegyzőkönyve felolvastatván a közgyülés által is elfogadtatott annak minden határozata.

Páll Sándor.

Az aradi Lloyd heti tudósitása.

— deczember. 24.

A lefolyt héten végre beköszöntött a tél, eleinte rendkivül erős szelekkel majd hóval kisérve mérsékelt hideggel.

A gabona üzletben semmi változás sem lépett be, a forgalom alig emlitésre méltó, igen korlátolt és majdnem teljesen a vidéki behozatalra szorul, mely e héten a szokottnál sokkal csekélyebb volt. A malmaink annyira el vannak látva buzával, hogy hosszu ideig nincsen szükségük ujabb bevásárlásokra; igy a kereskedelem piaczunkon majdnem teljesen szünetel.

Buza itt és Ujaradon alig 1200 mmzsa volt behozva és kelt el frt 6 20—6·50 mmázsánként.

Rozs semmi behozatal frt 5. · 5.19.
Arpa frt 4.80—4.90 mmként.
Zab frt 4.90 mmként.
Kukoricza csekély behozatal frt 4.90—5.00 mmként.

Szeszüzlet.
(Deczember 24.)

(B.) Tengeri áremelkedése következtében gyárosok a lefolyt héten tartózkodók voltak, minek folytán élénkebb kereslet mellett ezen czikknek az ára is emelkedett.

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban 25.25 —25.50, kicsinyben 26, hordó nélkül per 100 liter •.

Budapesti gabnatőzsde.
(Deczember 24.)

A közeledő ünnepek miatt a forgalom csekély volt, melynek folytán a véleikedv is mérsékelt volt. Buza tavaszra 7.53—7.55, zab tavaszra 5.78—5.80, kukoricza tavaszra 5.86 —5.88, őszi buza 7.73—7.75.

Hivatalos árfolyam
a budapesti áru- 1887. és értéktőzsdénévi deczember hó 24 én.

Magyar aranyjáradék 6 sz.	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	97.20
Magyar papirjáradék 5 sz.	81.30
Magyar vasuti kölcsön	148.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	93.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	109.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	102.—
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	101.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	101.—
Temes-bánáti földtehermentesitési köt.zár.	101.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	—.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	98.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	118.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	122.—
Osztrák járadék papirban	77.50
Osztrák járadék ezüstben	79.25
Osztrák járadék aranyban	108.—
1860-iki osztrák államsorsjegy	133.—
Osztrák-magyar bankrészvény	860.—
Magyar hitelbankrészvény	272.50
Osztrák hitelintézeti részvény	270.20
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	6.05
20 frankos arany (Napoleond'or)	10.05
Nemet birodalmi márka	62.30
London	127.—
20 markos arany	12.45

IDEGENEK NÉVSORA.
(December 24.)

Fehérkereszt-szálló. Lázár F., képviselő, Lippa. Lászlóffy Gyula, körjegyző, Kovácsháza. Ledviczky V. ügyvéd, Bpest. Berlfaster Lajos, Trostli H., Rozenblüh F., keresk., Bécs. Pollák Jakab keresk. ,Berlin, Mayer Miksa. keresk.. Bpest.

Nádor-szálló. Kirják Dezső, szolgabiró, Csákova. Cziráky Márton, tanitó, Világos. Panajoth Ignátz, Pongrácz Miklós. tisztviselők, Temesvár, Neuman M.. kereskedő, Nagylak. Pentlek József, keresk., Bécs.

Arad városi színház.
Folyó szam 80. 3-dik kisbérlet 24. sz.
Vasárnap, 1887. deczember hó 25-én:
Zrinyi a költő,
és
Marko Capilet, a szerb hős.
Eredeti történeti szinmü 5 képben, magyar és szerb tánczokkal, énekekkel, nagy néma csoportozatokkal.

Kezdete 7, vége 9½ órakor.

Holnap, hétfőn, délután 4 órakor, fél helyárakkal:
Mátyás diák vagy: a czinkotai nagy itcze.
Eredeti népszinmü, énekekkel, 3 felv.

A ...

Csaba ... gyi
Budapesti sz...
Erdélyi vegyes ...
„ vegyesvona...
páig ...
„ személyvonat ...
Temesvári vegyesvona ...
„ „ . . d ...
Borossebesi vonat . . . regg. 6.25
„ „ . . . d. u. 4.25 este ...
Szegedi személyvonat . . regg. 4.38 regg. ...
„ „ . . d. u. 2.55 d. u. 7.50

Felelős szerkesztő és kiadó:
HINDY ÁRPÁD.

SPITZER JAKAB és FIA
a „Magyar Koroná“-hoz 827 7—8
Arad, Szabadságtér 2. sz., saját ház.

Ajánlják dúsan felszerelt raktárukat a legjobb és legdivatosabb brünni, reichenbegi, angol és franczia
férfi ruhaszövetekből,
peruvien,- doszkin- posztó- és tiflikben,
erdélyi és stajer vizáthatlan loden,
Utazó plaidek, gyapju-
és
pelüche-takarók,
miudennemű
vásznak, chiffonok, matrácz-
és
butorszövetek.

Lodenpokróczok és lótakarok,
nagy választék jelentékenyen leszállitott áru
Cocos-, manilla-, jutte-, gyapju-, tapestry-, brüszeli ágy- sofa- és szalonszönyegekben.
Katonai hivatalos egyenruhákhoz
és
papi öltözékekhez való
szövetek,
misemondó ruhák és templomi zászlók,
Öltönyök és liberiák
elkészitése a legjobb munkaerők által legjutányosabb áron eszközöltetnek.
Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja a
Képes Családi Lapok
1888. év január 1-én
a tizedik évfolyamának
második negyedébe lép. A „Képes Családi Lapok“ mint társadalmi, szépirodalmi s ismeretterjesztő hetilap, eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar nemzeti közművelődésnek, ma azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a **magyar müvelt családoknak**. Változatos, élénk s a legszigorubb kritikát is kiálló olvasmányai: a legjelesebb magyar irók tollából erednek, s a külföldi irodalomból csak a szinaranyat mutatják be az olvasó közönségnek. — A gondos élénk szerkesztés; az izléses és diszes kiállitás, az eszme és érzelemnemesitő tartalom, a jó izlés, a legjelesebb külföldi lapok képeivel versenyző müvészi kivitelü képek: szellemi kincsesé avatják minden számát.

A **„Képes Családi Lapok“** előfizetési ára: **Egész évre 6 frt, Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.**

Előfizetéseket elfogad minden hazai könyvkereskedés.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentesen küld a
‚Képes Családi Lapok‘ kiadóhivatala
Budapesten, V. ker., nagy korona-utcza 20. sz.

...órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Keit Lippán, 1887-ik évi deczember hó 20. napján.

Somogyi Gyula,
királyi birósági végrehajtó.

Csak **3 frt 75 krba**
kerül nálam egy felette csinos, kitünő, másodperczekre igazitott, éjjel magától világitó
remontoir-alaku inga-óra

Magától világitó! frt 3.75. frt 3.75. Kitüntetett!

két évi jótállása helyes járásért **két évi jótállása helyes járásért.**

a legfinomabb bronzirozott éreztokban sima üveg patent-számlappal, mely éjjel holdfényszerüleg világit, a legjobb svájczi ütősz erkezettel s egy harangköltő lármázó készülékkel, melye bármily időben müködésre lehet igazitani. Ez órák több bel- és külföldi kiállitáson, 9 arany és ezüst éremmel lettek **kitüntetve**. — Az elküldés utánvét vagy az árnak előre való beküldése mellett faládácskában történik 2*

a bécsi „zur Vindabona“ czégü bizományi és szállitási üzlet által
Zelinka Károly, III., Hetzgasse 33.

Tisztességes szülőktől való és jó iskolai bizonyitványnyal biró egészséges, erős **két fiu** 863 2—3
tanonczoknak
felvétetik
Andrényi Károly és fiai
vaskereskedésében Aradon.

973—1887. g. sz. 118 1—1

Árlejtési hirdetmény.

Arad város részére a jövő évben szükséges vasanyagok szállitásának elvállalásairánt f. é. **deczember 27-én d. e. 10 órakor** árlejtést tart a gazdasági szék.

Kikiáltási ár a megállapitott árjegyzék szerint.

Bánompénzül leteendő 10 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal. — Az irásbeli ajánlatok lezártan, az árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be és csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket és az árjegyzéket, melynek alapján az árlejtés tartatik, ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek megelőzőleg is **Parecz István tanácsnok urnál** is megtekinthetők.

Arad szabad kir. város gazdasági székének 1887. deczember 21-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
aljegyző.

689—1887 sz. 875—1.1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-czikk 102. §-a ér elmében ezennel közhirré teszi, hogy a világosi királyi járásbiróság 3377—1887. számu végzése által dr. Nemess Zsigmond által képviselt Sonnenfeld Lajos és társa végrehajtató javára, végrehajtást szenvedett **Fried Henrik** ellen 501 frt 2 kr. tőke erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával birólag lefoglalt és 382 frt 18 krra becsült **vegyes kereskedésbeli füszer, vas- és rövidáruk,** 3 akó pálinka, 1 és fél akó törköly-eszenczia, 2 és fél akó bor, üres vasabroncs alatti edények, szobabeli butorok, 4 m. tengeri, 1 tehén stbből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszinén, vagyis **Belotinczou** leendő eszközlésére **1887. évi deczember 28. napjának délelőtt 10**

Szőnyegek,
paplanok s matráczok,
pokróczok, 706 5.
magyar és angol
utazó takarók,
nagy választékban, kitünő minőségben,
olcsó árak mellett.
Kaphatók
Reich B. Károly
gyári raktárában,
Szabadságtér 1.

Üvegbe töltött ménesi,- magyarádi- és csemege-borok lerakata.

Naponta fris valódi rozskenyér kapható.

SCHENK E.
füszer- és csemege-áru üzlete
ARADON, Szabadságtér, ó-városház-épület.
A „SZARVAS“-HOZ.

Ajánlja dusan felszerelt
füszer-, anyag-, festék-, gyarmat- és csemege-áru
RAKTÁRÁT.

Közvetlen behozatott valódi finom
Chinai, orosz, és caravan theákat,
öreg tiszta
ananász, jamaikai és braziliai rumokat,
franczia és hollandi likőröket,
finom
szerémi szilvorium,
magyar és franczia **COGNAC,**
CAVIAR,

Továbbá kitünő
ementhali, groy, imperial, hollandi, reitenaui, linburgi, gorgonzola, strachino, eidami, fromage de Brie, roquefort, parmai és Trappista
sajtok, — liptói turó.
Friss hollandi, páczolt, és füstölt, häring,
Angolna, oroszka, szardinia olajban,
franczia és versetzi
mustár.

Drezdai és lipcsei mézes sütemények
egyedüli raktára.
Kassai és Prágai sódar
nyersen és kifőzve,
marhanyelv, debreczeni oldalas
és paprikás szalonna,
olasz mortadella, szalámi, debreczeni kolbász, naponta friss tormáskolbász,

azonfelül friss és szép *malaga-szöllő, datolya,* olasz *mogyoró, füge, mandula.*
Czukros deli gyümölcs, czitrom, narancs, török szilva, görzi maroni, szép dió,
csurgatott méz. Nürinbergi finom torma.
Kitünő tisztelettel:
SCHENK E.

Minden postai vagy vasuti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

774 9—9 Amerikai salon-petroleum.

Magyar és franczia PEZSGŐBOROK olcsó áron.

Naponta fris bécsi és frankfurti tormás kolbász.

Kávé, thea, stb.
3 percz alatt!

Ki három percznyi rendkivüli rövid idő alatt takarék-tüzhely, fa és szén nélkül önmaga akarja elkésziteni kávéját, theáját, sültjét vagy tojását stb., az rendelje meg az általam bevezetett és valamennyi államban szabadalmazott
„RAPID“
szesz-főzőkészüléket

mely 7 szabályozható lánggal bir s igen csinos kivitelü ugy hogy minden asztalnak diszére válik: nagyon praktikus, kényelmes s olcsó, miután alig 1 krnyi szesz felhasználásával 6 tálcza kávét vagy theát lehet késziteni rajta. Kezelése minden veszély nélküli s nagyon egyszerü. Nem füstöl, nem gőzöl s nincs semmi szaga! Ugy magánosoknak, mint családoknak, vendéglőknek s kávéházaknak nélkülözhetetlen!

1 elegans rapid főzőkészülék . . . . frt 2.50
Ugyanaz theakannával és ezüstözött theaszürövel . „ 4.—
1 salon rapid főzőkészülék complet, theakannával s ezüstözött theaszürővel salonok és társaságok részére „ 5.50

használati utasitással. — Rendkivüli nagyszámu a megrendelés a világ minden részébe, mivel a készülék igen olcsó, szép és könnyen kezelhető.

Megrendelhető postautánvét, vagy az összeg előleges beküldése által

Wiener Waarenhaus
CARL ZELINKA 759 9—12
III. Hetzgasse 33.

...erű ...jtányos **karácsonyi és ujévi ajándékok** felnőttek és gyermekeknek.

...**papirok** csinos dobozokban, szines virággal, gyermekalakok, sport ... ar eliratokkal stb. Mystle mill, Margaret mill, Mary mill, Gladstone mill, Stuart mill, Ivory stb., stb.

Billet de Correspondance, csinos dobozokban, virágokkal, alakokkal, sima, fehér és szines.

Emlékkönyvek és albumok bőrben, pelücheben, vászonban és egyéb diszes müvészeti kivitelben.

Festékszekrények, iskolai, aquarell és dilettáns czélokra, 40 krajczártól 10 forintig.

Tollszekrénykék, gyöngyház, elefántcsont betéttel, berendezéssel s a nélkül; sok más czélszerü tárgy, a melyért a kitett pénz nem hiábavaló kiadás.

Üdvözlő kártyák és levelek, a képzelhető legmüvészviesebb kivitelben, igen olcsó árak mellett.

Szivarka hüvelyek (valódi franczia) és töltő gépek.

Iró-, levél- és csomagoló papir gyári raktár.

Saját készitményü irkák, füzetek és

üzleti könyvek,

Géplevélboritékok gyári árakon.

NÉVJEGYEK

a legelegánsabb kivitelben.

Rajz-, iró- és festőszerek,

Körzők és rajzeszközök

legjobb választékban.

Nyomtatványszerek saját nyomdámban a legujabb minták szerint gyorsan és olcsón elkészittetnek.

Kötelezvények, házbérszerződések, házbérkönyvecskék, meghatalma ások, költségjegyzékek, keresetek, kérvények stb. készletben van

BLOCH II. papirkereskedésében Aradon, Herman-udvar.

7988—1887. sz. 869 1—1

Póthirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, miszerint az aradmegyei gyámpénztár végrehajtatónak **Szári Szávu** szabadhelyi lakos végrehajtást szenvedett elleni 384 frt 26 kr. s jár. iránti végrehajtási ügyében 7360. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben az aradi kir. törvényszék területén lévő, Szabadhely kőzségben fekvő, a 118. sz. tljkvben A I. 1. sor alatti beltelkes ház 203 frt becsértékben A I. 2—5. alatti 1/8-ad külállomány föld 112 frt becsértékben felvett és az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-a alapján az egész ingatlanságra 315 frt kikiáltási árban *Szabadhely* községházánál 1888. évi *január hó 18-ik napján délelőtti 10 órájára* kitüzött árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján a m. kir. kincstár végrehajtató érdekében is 73 frt 35 kr. tőkekövetelésése s járulékai kielégitése végett megtartatui fog.

Kelt Aradon, a kir. törvényszék mint tlkvi hatóságnál, 1887. évi szeptember hó 15-én.

Zubor,
királyi törvényszéki biró.

Hirdetmény.

A vizjogi törvény (1885 évi XXIII. t.-cz.) 191. §-a értelmében felhivom a város területén létező, azon vizi művek és vizhasználati jogositványok tulajdonosait, kik a jogositványukra vonatkozó engedélyt, s illetve a 20 évi hábo-rithatlan gyakorlat igazolását a 247—1887. sz. a. kibocsátott hirdetmény folytán f. évi november 15-éig nálam be nem jelentették, hogy 6 hónap alatt, vagyis 1888. évi **junius hó 1-ig** (bezárólag) az engedélyért folyamodjanak, különben jogositványuk elenyészettnek tekintetik s vizmüveik felett a hatóság intézkedik.

Megjegyeztetik, hogy az engedély elnyerése czéljából benyujtandó beadványok és egyéb iratok a vizjogi törvény 191. §-ának második bekezdése értelmében bélyeg- és illetékmentesek.

A folyamodási kötelezettség minden hatósági engedélyre szoruló vizmunkálat tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesitési, ipari vállalatokra, továbbá nyilvános és magán vizvezetékekre, nyilvános és magán csatornákra, védgátakra és zsilipekre egyaránt érvényes.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

GRUBER SÁNDOR

fogászati műterme

Arad, főtér 17. sz. II. emelet, (a megyeházzal szemben.)

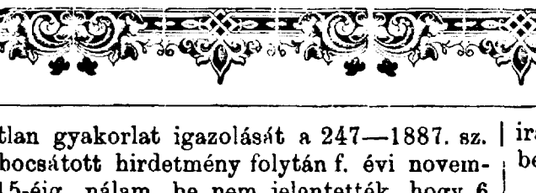

fogak, fogsorok

és mindennemü

javitàsok, (reperaturák)

a legrövidebb idő alatt készittetnek mütermemben.

Olcsó és kitűnő munkáért kezeskedem.

629 9.15

Gruber Sándor,
fogtechnikus Aradon.

Nátha ellen!

Az 1885. évi országos kiállitáson kitüntetett **verseny és kivitelképességért, nagyban termelés és fontos javitásért.**

Kellemetlen idők alkalmával igen gyakoriak azon meghülések, melyeknek **nátha** lesz a következése.

A náthát többnyire nem is tarják betegségnek; sőt felőle azon tréfás nézet van elterjedve hogy ha gyógyitják tovább tart, mintha nem gyógyitják.

Azonban mindkét nézet téves. — Először is a nátha gyakran kiallhatatlan fejfájással, étvágytalansággal s kedély levertséggel jár, és csak legenyhébb formája az, a mely a takhártyák erős lobjában és azok tulságos elválasztásában nyilatkozik. — Azonkivül gyakran alapját képezi, ugy a rheumatismusnak, mint különösen tüdőbajoknak is. E szerint a nátha gyógyitását különös figyelmünkre kell méltatnunk, és semmi esetre sem kell hagyni azt elhatalmasodni. — Ezt annyival is konnyebben megtehetjük, mert a dr. Hager által kitalált gyógymódszer oly biztos, hogy 1 doboz dr. Hager-féle **nátha labdacs elfogyasztása után a nátha biztosan elmulik.**

Azért minden oly esetben, midőn esti meghülés után fejünk fájni kezd, étvágyunk elmult, vagy torkunk száraz és érezzük a nátha előjeleit, azonnal vegyünk dr. Hager nátha elleni labdacsaiból, és annak bevétele után minden bajtól megszabadultunk.

Sőt ha bármely **meghülés után azonnal** bevesszük a labdacsokat, az abból eredhető **minden bajnak elejét vettük.**

Emlékezetbe hozom még, hogy a dr. Vost által Frankfurtból oly nagy hirre hozott „Katarhus labdacsok“ csakis a dr. Hager-féle labdacsok **utánzatai** s mint minden **utánzat** természetesen az eredetive nám mérkőzhetik.

Ezen a meghülés káros következményei ellen oly biztos hatásu labdacsok **kaphatók Aradon:**

Rozsnyay Mátyás
Szentháromsághoz“ czim. gyógyszertárában.
Egy doboz ára 1 frt o. é. 84

Meghülés ellen! Köhögés ellen! Láz ellen!

A világhirü SIEMENS-féle bor- és sörpalaczkok

Aradon egyedül csak **HÁJEK ANTAL** Forray-utcza 1. sz. a. levő üzletében kaphatók.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhivni ujonnan felszerelt nagy választéku, a mai kor kivánalmainak megfelelő áruraktáramra. Jól berendezett üzletemben mindennemü

üveg, porczellán, kőedény, lámpa, ebédlő-, kávé-, thea- és mosdó-készletek, képkeretek,

vendéglői és **hávéházi berendezések** a legolcsóbban beszerezhetők. Tájékozásul szives figyelembe vételre ajánlom árjegyzékem kivonatát:

Ebédlő-készletek	**6**	**szem.**	**9 frttól**	**40 frtig.**	**Kávé-készletek**	**6**	**szem. 3.50 frttól**	**20 frtig.**
Thea	„	6	„ 4	„ 25 „	**Mocca**	„	6 „ 5.—	„ 15 „

Asztali lámpák	**90**	**krajczártól**	**15**	**frtig.**
Függő	„	50	„	15 „

Porczellán-festészeti mütermemben, mely egyedüli Aradon és legjobb hirnevet vivott ki magának, a legdiszesebb kivitelü festések készittetnek. Kelengyékhez tartozó edények monogrammal és czimerrel vagy teljes felirattal láttatnak el — Elvállalok mindennemü **üveges munkát.**

Minthogy Arad és környékének nagy bortermelő vidékén azon hiányt véltem felfedezni, hogy a boroknak palaczkokbani forgalomba helyezésénél a kelló palaczkok helyben nem szerezhetők be, intézkedtem, hogy a világhirü Siemens-féle 10*

boros és sörös palaczkok raktárát

megszerezzem s van szerencsém azokat a helybeli és vidéki t. bortermelők szives figyelmébe ajánlani.

Midőn tisztelt üzletbarátaimnak eddigi becses támogatásukért köszönetemet nyilvánitom, kérem engem azzal a jövőben is szerencséltetni s ajánlom a mostani igényeknek teljesen megfelelő árudámat (Forray-utcza 1. sz.) mint legolcsóbb bevásárlási forrást szives pártfogásába, mély tisztelettel

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetik. Árjegyzékek kivánatra ingyen s bérmentve.

HÁJEK ANTAL.

Érdekes és különleges

karácsonyi ajándékok!!

Leszállitott áron 847 4—4

ujévi ajándékok.

WEILER R. M.

Arad, Herman-udvar.

Diszmű-tárgyak:

fayence, majolika, bronce, nickl és cuivre polie-ből.

China- és alpacca-ezüstből:

evőeszközök, kenyrkosár, czukorszelencze, gardiniére, girandeau.

Az alföld

függő- és asztali-lámpák legnagyobb raktára

most leszállitott áron.

Thea-, kávé- és mocca-készletek

legosinosabb kiállitásban 5 frttól.

Asztali készlet 6 személyre 10 forinttól.

Tüzi eszközök,	**Bécsi korcsolyák,**
fakosarak,	**Halifax korcsolyák,**
kályha-tálczák,	**angol korcsolyák,**
kályha ellenzők,	aczélból 1 frttól feljebb.

Charmante hamu-tartók.

Párisi iró-garniturák,

Mignonkonyhakészletek stb.

Servir-asztalok és tálczák nagy választékban.

Samovoir theaüst és kannák.

REVOLVEREK

püpi, buldog és brittisch-constabulari.

LUSER L

touristatapasza.

Biztos és **gyorsan** ható szer **tyúkszem, bütyök,** továbbá a lábtalpon sarkon elkeményedett bőr, szemölcs és minden más bőr és kinövések ellen.

A hatás biztositva van.

Egy doboz ára 60 kr. Vidékre 80 kr. beküldése mellett bérmentve. Főszétküldési telep: **L. Schwenk's potheke in Meidling bei Wien.**

Csak akkor valódi, ha minden tapasz és használati utasitás a mellékelt védjegygyel és aláirással el van látva; tehát figyelni kell ezekre és határozottan **LUSER L.-féle touristatapaszt kell kérni.**

Kapható: 777 6—12

Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiókjában

RING LAJOS,

„Angyalhoz" czimzett gyógyszertárában

Aradon, AsztalosSándor-utcza 1. sz. alatt.

Tessék olvasni!

Folyó hó 1-én Bazilika-sorsjegyek 100,000 frtos főnyereményét ismét nálunk nyerték.

Nagyszerü játékcsoport

200 drb sorsjegyre havi . . . 10 frt részlet
200 drb „ „ . . . 5 frt „

Igérvény.

Hitel-sorsjegy . . . . 5 frt.
Bécs városi sorsjegy . . . . 3 frt.

Állam-sorsjegy.

mindenütt 2 forint, nálam 1 forint 90 krajczár.
3 darab „ 5 „ 55 „
5 „ „ 9 „ „

Mindenféle sorsjegy

kászpénzért napi árfolyam szerint, vagy havi fizetésre.

Arany és ezüst pénzek

vásárlása és eladása.

Falkenstein Adolf

bank- és váltóüzlete 691 5—5

Arad, Szabadságtér 4. szám.

A Széchenyi irod. intézet nyomdája

ajánlja a

karácsonyi és ujévi ünnepekre

a kiadásában megjelent következő

DÍSZMÜVEKET,

melyek igen alkalmas karácsonyi vagy ujévi **ajándékul** szolgálhatnak.

„Alföldi Képes Emlékkönyv"

diszkötésben **2** frtnyi leszállitott áron. Füzve **1** frt **leszállitott** áron. (Az ünnepek után ismét csak az eredeti áron 2 frt 50, illetve 1 frt 50 krért lesz kapható.) **Kilenczvenegy** a szövegbe nyomott **képpel.**

„ASSZONYTÖRTÉNETEK"

Meszlényi Antal fiatal iró remek kiállitásu müve, finom velin papiron **1 frt.**

Petrovszky József aradi törvényszéki biró

„Közig. törvények és rendeletek kézikönyve"

cz. müve 18—20. egyenként 10—12 ives füzet összesen **12 frt.**

Ezen müvek kaphatók alólirott intézet nyomdájában

Aradon, megyeház-utcza 2. sz., Nattland-ház.

Alólirott intézet ajánlja továbbá

könyvnyomdáját

az ünnepek alatt szükséglendő legdiszesebb kiállitásu, mindennemü

LÁTOGATÓ-JEGYEK,

ujévi üdvözletek és egyéb nyomtatványok

elkészitésére, szines és egyszerü nyomással.

„Széchenyi irodalmi intézet" Aradon.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan teljesittetnek.

A „Széchenyi irodalmi intézet" **kiadványai** és **nyomtatványmintáinak** *egy gyüjteménye* Scholtz ur főtéri 17. sz. (Reck-féle) házának kapuján levő kirakatban tekinthetők meg.

---

3 NARANCS csak 10 krajczár.

Szép nagy Canditolok!

MARX és FEJÉR

817 18—104 füszerkereskedése

Aradon, templom-u. 1. szám, a „fehér kutyához."

Ajánlja nagy választéku **czukorkáit**, kis pezsgős, szóda, liqueur és boros üvegeit **karácsonfára** aggatni, ki is nagyobb **viaszgyertyáit** különféle szinekben, finom **salon-czukorkákat mustkolbászt,** szép füzér-, hordó- és szultán **fügét, datolyát, gőrczi gyümölcsöt, malaga-szöllőt, szultán-kenyeret,** angol, bécsi és honi **theakenyeret,** kül- és belföldi **borokat** és **liquereket**, arany és ezüst habot, több nemes faju londoni **theát**, nemkülönben ananasz, jamaicai, Cuba s Demarara **rumot**. — A karácsonyi ünnepekre ajánlja finom liquerrel töltött **„vőlegény" üvegeit** ajándék-tárgyakul.

Lapardon, viza, angolna és páczolt häring.

RENDKIVÜL OLCSÓ ÁRAK!

Pályázati hirdetmény.

Egy községi

irnok és kézbesitő

kerestetik,

300 frt évi fizetés és 30 frt lakbér mellett. Ha illető szorgalmas, ügyes hű és megbizhatónak bizonyul, alólirott által havi öt frt mellékjövedelemben is részesittetik. — Az erkölcsi viseletet, képzettséget, kort és vallást igazoló hiteles bizonyitványok alólirotthoz azonnal benyujtandók, mert **az állás 1888. január 1-én elfoglalandó.** A személyes megjelenés előnyben részesittetik.

Sürgős munka esetén a hivatalos órákon tul is tartozik dolgozni.

M.-Dombegyháza, (Csanádmegye) 1887. évi deczember hó 20-án.

Faludy József,
körjegyző.

862 2—2

Naponta fris soroksári rozskenyér.

AMTMANN LAJOS

füszer,- csemege,- ásványviz- és festék-kereskedése a „fekete lóhoz",

Aradon, Batthyány- és Kossuth-utcza sarkán.

Ajánlja **dúsan felszerelt raktárát**

a legolcsóbb árak mellett; legfinomabb **chinai és orosz theát,** valódi **jamaika, cuba-, angol ananász** és az annyira kedvelt **braziliai rumot,** valódi franczia **cognac,** finom **liquerek,** valódi tiszta szerémi **ó-szilvorium, törköly** és bélai **borovicskát.**

Husfélék:

Párisi kolbász, naponta fris tormás kolbász, debreczeni oldalas és paprikás szalonna, szalvaládé.

Halak- és csemegék:

Hollandi fris hering, oroszka és szardella, angolna, legfinomabb angol mustár, capri és nagy szemü caviar.

Sajtok:

Ementhali, a kitünő hirnévnek örvendő hazai jóizü gruyer, imperial liptói és valódi olmültzi quargel,

továbbá naponta kétszer felcserélt fris tej, vaj és turó az aradi tejcsarnokból és kiváló finom legjobb theasütemények.

Ezeken kivül mindennemü **füszer-, csemege-, ásványviz- és festékárukból** elsőrendü legjobb minőséget tartok raktáron s mindent legjutányosabban árusitok.

Erdélyi szalámi 10 klgr. vételnél 1 frt 65—1·70.

Magyarádi és ménesi bortermelők szövetkezetének raktára.

Árjegyzéket bérmentve azonnal küldök.

Egy jó erkölcsü fiu tanulónak felvétetik. **Postai rendelések legpontosabban teljesittetnek.**

Valódi amerikai salon-petroleum.

PSER[illegible]

gyógyszertára, [illegible]

Zum [illegible]**go.**

Vértisztitó labd[illegible]

jes jog[illegible] viselik [illegible] tezik betegség, [illegible]vekben [illegible] jüket ezerszeresen be[illegible] kacsabb esetekben, hol sok [illegible] kalmaztatott, ezen labdacsok által [illegible] alatt teljes gyógyulás következett [illegible] **dacsosal 21 kr., 1 tekercs 6 katulyáv**[illegible] mentetlen utánvétel küldéssel **1 frt 10 kr.**

A pénz előleges beküldése esetén bérment[illegible] **1 tekercs pilula 1 frt 25 kr., 2 tekercs 2 frt 30 k**[illegible] **tekercs** [illegible] **frt 40 kr., 4 tekercs 4 frt 50 kr., 5 tekercs 5 frt 20 kr., 10 tekercs 9 frt 20 kr.,** (Egy tekercsnél **kevesebb nem küldetik.**)

Tomérdek levél érkezett be melyekben ezen labdacsok fogyasztói a legkülönfélébb és nehéz [illegible]ségekbőli fölüdülésükért köszönetüket fejezik ki. Mindenki ki ezen szert egyszer használta, tovább ajánlja.

A sok köszönőirat közül néhányat itt közlünk.

[illegible], 1883. **máj. 15.**

Igen tisztelt uram! Önnek pirulái valóban csodálatra méltóan működnek, nem olyanok ezek mint [illegible] **szerek,** [illegible] nem [illegible] **nyujtanak** majdnem minden bajban.

A husvétkor küldött pirulák legtöbbjét ismerőseimnek s barátaimnak osztottam szét, s mindnyáját [illegible] koru egyének is a különböző bajokban ha nem is teljes jó egészséget, de tetemes javulást tapasztaltak, s folyvást használni akarják. Kérem ennélfogva szíveskedjék ismét 5 tekercset küldeni. Tőlem s minda októl, kiknek szerencséjük volt az ön pirulái által egészségüket visszanyerni fogadja benső köszönetünket.

Deutinger Márton.

Bégaszentgyörgy, 1882. február 16.

Tisztelt uram! Nem fejezhetem ki eléggé benső köszönetemet az ön piruláiért, mert Isten segitsége mellett nőm, ki évek óta misererében szenvedett, s babár még most is ilyeneket bevennie kell, egészsége annyira helyre állott, hogy ifjui frisseséggel minden dolgát végezheti. Ezen közleményemet minden szenvedő javára [illegible]használhatja s kérem egyuttal szíveskedjék 2 tekercscsel küldeni, valamint 2 darab khinai szappant is.

Kiváló tisztelettel:

Novák Alajos, főkertész.

Tekintetes ur! Előre bocsájtva, [illegible] gyógyszere **egyformán jó, mint a kitünő fagybalzsam, mely az én családomban több idült fagydaganatot gyorsan megszüntetett,** daczára az ugynevezett universalis gyógyszerek iránt való bizalmatlanságomnak, elhatároztam, önnek vértisztitó piruláit használni s ezen apró golyócskák segélyével hosszu évi aranyér bajomat ostromolni. Nem akarok magamnak érdemet szerezni, midőn önnel tudatom, hogy régi bajom több heti használat után egészen megszünt, s ismerőseim körében a legszorgalmasabban ajánlom. Az ellen sincs kifogásom, ha ezen sorokat, — névaláirásom nélkül — nyilvánosságra hozza.

Bécs, 1881. február 20.

Tisztelettel:

C. v. T.

Fagybalzsam, Pserhofer J.-től hosszu évek óta ismert legbiztosabb szer mindenféle fagyások ellen, valamint idült sebekre stb. 1 doboz 40 kr. bérmentes küldéssel 65 kr.

Golyva-balzsam, megbizható szer a golyva nyak ellen. 1 palaczk 40 kr. — bérmentes küldéssel 65 kr.

Élet-essenczia (prágai cseppek), elrontott gyomor, rosz emésztés, mindennemü altesti bajok ellen kitünő háziszer. 1 palaczk 20 kr.

Keskeny utifüszörp, általánosan smert kitünő háziszer katarhus rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 palaczk 50 kr., 2 palaczk bérmentes küldéssel 1 frt 50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, legjobb szer minden köszvény és reumatikus baj, fogfájás, ischias, fülfájás ellen stb. 1 frt 20 kr.

Havasi növény-likör Bernhard V. O.-tól. 1 palaczk 2 frt 60 kr., fél üveg 1 frt 40 kr.

Szem-essenczia Romershausentól. 1 palaczk 2 frt 50 kr., fél palaczk 1 frt 50 kr.

Lábizzadás elleni por, 1 skatulya 50 kr., bérm. küldéssel 75 kr.

Tannochinin kenőcs, **Pserhofer J.-tól.** számos év óta legjobb minden hajnövesztő szer között, melyet orvosok elismernek. Egy elegánsan kiállitott nagy adag 2 forint.

Egyetemes tapasz **Steudel tanártól,** vágott és szúrt sebekre, rosz indulatu daganatok, még idült, gyakran felpattanó láb daganatokra is, körömméregre, sebekre s gyuladt részekre és egyéb szenvedésnél ajánlható. 1 doboz 50 kr., bérmentes küldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztitó só **Bulrich A. W.-tól.** Kitünő ház szer rosz emésztés következményei, fejfájás, szédülés, gyomorgörcs, mell-égés, aranyér, dugulás stb. ellen. — 1 csomag 1 frt.

Ferencz-pálinka. Egy palaczk 60 kr.

Az itt megnevezett készitményeken kivül minden az osztrák lapokban hirdetett bel- és külföldi gyógyászati különlegessék készleten vannak s minden a raktárban nem lévő czikkekről pontosan és olcsón gondoskodunk.

A **postai küldemények** gyorsan és pontosan eszközöltetnek előleges pénzküldésre vagy utánvéttel.

A pénz előleges beküldése esetén (legczélszerübb postautalványnyal) a postabér sokkal kevesebbe kerül, mint az utánvételeknél. 851 2.12

A legtöbb elősorolt specziálitás kapható **Aradon! Kiss István** ur gyógyszertárában.

3941—1887. sz. 868 1—1

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. tvszék mint tlkkvi hatóság közhirré teszi, hogy a magyar királyi kincstár végrehajtatónak **Dreucsán Mariucza** végrehajtást szenvedő elleni 176 frt 93 és fél kr. hátralékos tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Kovaszincz község határában fekvő, a szabadhelyi 706. sz. tljkvben A I. 1—7. alatt felvett 720. számu beltelkes házra 712 frt és egynegyed külállományu földre 928 forintban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1887. évi január hó 19-ik napján délelőtti 10 órakor Kovaszincz** községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881.-ik évi LX-ik törvényczikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt ig. ügy min. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, a kir. tlkvi tszéknek 1887. évi april hó 16-ik napján tartott üléséből.

Az aradi kir. törvényszék mint tlkvi hatóság.

...ISCH ARMIN bank- és váltóüzlete Aradon.

...csonyi

... & AJÁNDÉKOKUL

... különösen ajánlhatók:

...ztrak vörös-kereszt-egyleti sorsjegyek.

Huzása 1888. január 2-ikán.

Főnyeremény 50,000 frt.

Sorsjegyek Bécs városának szegényei javára,

HUZÁSA FEBRUÁR 14-ÉN.

5100 nyereménynyel, első főnyeremény **1000 db. arany.**

Egy sorsjegy ára 50 krajczár.

Jótékonyczélu államsorsjegyek,

huzása 1887. deczember 29-én.

Főnyeremények 60,000, 15,000 és 10,000 forint, 6666 nyeremény **1.100.000** forint értékben.

Egy sorsjegy ára 2 forint.

1888. évi veretü arany és ezüstpénzek már kaphatók.

HITEL-SORSJEGY,
huzása 1888. január 2-ikán.
Főnyeremény 150,000 forint.
Igérvények hitel-sorsjegyekre 5 frt bélyeggel együtt.

BÉCSI SORSJEGY,
huzása 1888. január 2-ikán.
Főnyeremény 200,000 forint.
Igérvények bécsi sorsjegyekre 3 frt bélyeggel együtt.

Olasz vörös-kereszt sorsjegyek.
Főnyeremény 50.000 lira.
Huzása 1888. február 1-én.

BAZILIKA-SORSJEGYEK,
Főnyeremény 75.000 frt.
Huzása 1888. márczius 1-én.

Magy. vörös-kereszt sorsjegyek
Főnyeremény 25,000 frt.
Huzása 1888. márczius 1-én.

Fentebbi sorsjegyek maradandó belértékük és jelentékeny nyereményeik folytán különösen ajánlhatók. — 1888. evi január 1-jével esedékes **magyar aranyjáradék** és **magyar vasuti kölcsön szelvények nálam már most beváltatnak** és pedig **aranypénzben** vagy az **aranyárfolyam alapján** papirpénzben. Ugyszinte egyéb papir vagy ezüstben fizetendő **januári** szelvények is **már most is beválthatók**.

Előlegek sorsjegyek, állam- és iparpapirokra a legjutányosabb feltételek mellett.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Legalkalmasabb ajándék!

Legfinomabb litografirozott névjegyek,
(minden egyes darab selyempapirral beboritva)
100 drb **1 frt** és feljebb.

Lengyel Lipót
lith. müintézet és nyomda 3*
Arad, főtér 20., Arena-épület.

HOFFMANN ANTAL és TÁRSA
ÁRU-RAKTÁRA,
vászon, asztalnemü, fehérnemü, divat, szőnyeg
ÉS RÖVIDÁRUKBAN,
Aradon, főtér 19. sz., a megyeházzal szemben, a „vörös kereszt"-hez.

Mélyen tisztelt vevőinket, valamint a n. é. közönséget tisztelettel felkérjük az ujonnan megérkezett, szebbnél-szebb

FARSANGI CZIKKEK

megtekintésére, u. m.:

Selyem minden szinben, molesquin, satén-merweileux, surah és atlasok.
Selyem-bársony, pelüche és brocátok minden szinben.
Szövetek minden szinben, crepe-feule, crepe raye, ovit raye, etanim, stb.
Csipke volan és csipke-szövet, fehér, fekete és szines, selyem, szőr és pamutból.
Crepe-lisse, indisch batist, tarlatán és atlasz-satain minden szinben.

Az olcsóságról kérjük meggyőződni!

Belépők, atlasz brocátból, pelüche brocátból, cheniliából, hattyuprémmel és anélkül.
Legyezők, minden szinben, hattyutoll, selyem crepe és atlaszból sima és festett.
Virágok, garniturok, fej- és mellcsokrok, arany és ezüst csokrok, egyes virágok selyem és pelücheből.
Keztyük minden szinben, selyem, félselyem és bőrből, simán és kivarással.
Harisnyák minden szinben.

Női ruhák és fehérnemüek,

valamint

teljes arakelegyék elkészitésével

is foglalkozunk,

s az előnyomásokat s **himzéseket** jutányosan, a lehető legrövidebb idő alatt eszközöljük.

Mindennemü megrendelést, mely szakunkba vág, elfogadunk és kivánatra a szükségelt mintákat bérmentve küldjük bárhova.

Mély tisztelettel

Hoffmann Antal és társa.

A
legnemesebb
erdélyi
BOROK,
melyek valódiságáért teljes szavatosságot vállalok
ARADON
Ambro István urnál
az aradi árucsarnokban
kaphatók,
eredeti töltésben és főraktári árakon.
Teutsch J. B.
borkiviteli üzlet
Segesvár (Erdély.)
1/1
Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

SÜTŐ JÓZSEF

porczellán-, majolika-, üveg-, lámpa- és tükörnemü-raktáros

ezennel tudatja a nagyérdemü közönséggel, hogy a **„HAJEK és SÜTO** czég alatt **eddig a Forray-uteczában** fennállott üzletből békés uton kilépett és **saját neve alatt** uj porczellán-festészeti-mütermet nyitott meg

Aradon, a főtér 6. szám alatti Verbos-házban
(az „Arany Kulcs" szálloda mellett.)

Porczellán-festészeti műterem, hollóházi kőedény gyári raktára. — Ebédlő-, thea-, fekete-kávé- és mosdó-készletek gyári raktára.

Menyasszonyi asztalkészletek,
servicek, ebédlő-készletek, mocca-készletek, üvegnemüek, lámpák, tükrök
és egyéb finom porczellán-edények

a legjutányosabb gyári áron csakis nálam

szerezhetők be.

Ebédlő-készletek izléstelljes diszitéssel	*13 frttól 30 frtig*	*Kávé-készletek*	*3 frttól 30 frtig*
Thea-készletek diszes kiállitásban	*5 frttól 30 frtig*	*Mocca-készletek*	*6 „ 15 „*
		Nagy salon-lámpák kiváló szép festészeti kiállitásban	*2.50 frttól 4.50 frtig.*

Porczellán-festészeti munkákat

fényképekkel, monogrammokkal, egész müvészies kivitelben minden szinre a legjutányosabb árak mellett készitek, melyeket

legczélszerübb menyegzői, karácsonyi és ujévi ajándéktárgyakul

is leginkább ajánlhatok.

A t. vendéglös urakat is tisztelettel értesitem, hogy nálam nagy bevá árlásom folytán nagyban és kicsinyben legujabb mintáju duppla-tányérok, oválok és egyéb porczellán- és üvegnemüek gyári áron kapbatók.

Mindennemü üveges munka legolcsóbban készittetik.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Midőn a t. közönség eddigi bizalmát és pártfogását megköszönném, ujon megnyitott üzletem részére azt ezentul is kérem.

Tisztelettel

797 10.20

Sütő József.
Főtér 6. sz. Verbos-ház.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Singer | **A „Nádor" szállodával szemben.** | Singer

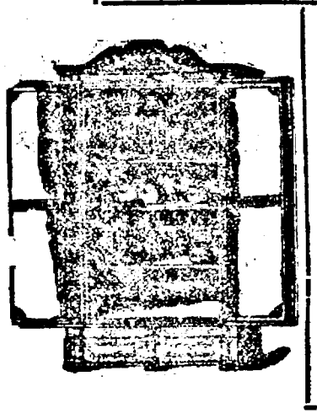

Amerikai varrógépek,
VASBUTOR
és
pénz-szekrények
gyári raktára
SINGER L. S.
aradi kereskedő 1856. óta.

A cs. kir. osztrák és a m. kir miniszteriumok s államvasutak szállitói
tüz- és betörés ellen biztos
pénz-szekrények
gyári raktára.

Községek számára kivételesen 25 száz. engedmény.

Azonkivül ajánlom
vasbutor
gyári raktáramat
nagy választékban.

Valódi amerikai HOWE,
ugyszintén
WEHLER és WILSON, SINGER s kézi
varrógépek,
családok, szabók és czipészek részére.
Mindennemü varrógépek javitása is eszközöltetik.
Varrógépekhez
szükséges kellékek.

Nyomtatja a »Széchenyi irodalmi intézet« Aradon.

Az „ARADI KÖZLÖNY" karácsonyi melléklet

1887. deczember hó 25.

Karácsonfa.

— Irta: Horvát (Horovitz) Lipót. —

Három fenyőfa álmát mondta el
Egymásnak egyszer. Igy kezdé az első:
Azt álmodám hajóárbocz vagyok;
Büszkén emeltem ég felé fejem,
Három vitorlát hordtam testemen.
S a mint duzzasztá a vidám szelek
Mint nyil repült alattam a hajó;
Vigan dalolt körültem a hajós nép
S én boldogan tekinték le reá,
Hogy annyi kincset hordozok alattam. — —
Egyszerre ah! fölöttem elborult
Az ég, körültem sirályok kerengtek, —
A vidám szellő bőszült bömbölléssé,
A vig dana vad káromlásra vált.
A bősz vihar megkapta törzsököm
S szörnyü markában mint nádszál hajolt meg;
Jajgatva, sirva futkostak alattam,
Kik boldogan daloltak még imént;
Sülyedni kezdett már kincsével együtt
Velem hajóm — ah akkor elhagyának
Silány csónakba futva, kik előbb
Még görcsösen kapaszkodtak belém —
S én elhagyottan álltam egymagam
A néptelen roncsolt hajó felett
A tomboló szörnyü vihar között.
Ah mint sirattam, melyben álltam egykor,
A csendes erdőt s vágytam vissza hozzá,
A melytől gőgös álmom elszakitott.
De nem hallá már senki jajgatásom. —
Ekkor szörnyü villám csapott belém —
Ketté hasadva rémes roppanással
Hulltam a sülyedő hajóra és
Már-már tengerfenéken érezém
Magam — — — midőn felébredék. —
Mi jó, hogy büszke árbocz nem vagyok! — —

*

És szólt a másik: Finom deszkaszál
Valék álmomban — és gyalupadon
Még finomabbra, szebbre gyalult a mester.
Ah, azt hivém menyasszonynyoszolya
Készül belőlem és boldog valék; —
Egy boldog párt fogok majd egyesitni,
Mely oly rég, oly hiven szerette egymást
S egymásért oly sokáig küzdtenek; —
Mily édes lesz osztozni kéjükön! —
Vagy bölcső lesz belőlem, — ah mi édes
Lesz majd ringatni azt a kis babát,
Anyjának éltét, üdvét, mindenét;
Gyönyörtől reszkető keze alatt
Mily kéjjel fogok ringatózni én is. —
De borzalom — nem bölcső, ah nem ágy az,
Mivé a mester összeilleszt —
Koporsó, ah koporsó lett belőlem! — — —
Ah szörnyü, már halottas házba visznek; —
Menyasszonyágya lettem, jaj nekem!
De nem élő, — halott menyasszonyé. —
Oh jaj nekem, hogy erdőmből kivágytam
A nagy világba, büszkén fényleni!
Ah mit szenvedtem, ki nem mondhatom! —
Előbb a vőlegény borult reám —
A könyzáporral, mit rám hullatott,
Az öleléssel, melylyel átkarolt
Életre kelti száraz fámat is,
Azt hittem, — ah de mozdulatlanul
Feküdt sötét ölemben a halott.
Aztán az édes anyja borult reám —
Egyetlen gyermeke volt a leány —
Nem sirt — száraz szeme miként a tüztől
Elhamvadt ház két üres ablaka
Meredt reám; — — nem szólt, nem jajgatott,
Csak egy sikoly törött ki ajakán —
S mint villámsujtott élőfa terült el
Mellém a földön — tán hogy társimon
Is tuladhasson holnap majd a mester. —
Aztán a temetőbe vittek el,
Sötét gödörbe tettek — és döbörgött,
Ah mint döbörgött a göröngy felettem!
S amint rám hullott, mindjobban recsegtem,
Mindjobban nőtt a röghalom felettem —
Egyszerre érzém, egy szörnyü halom
Választ el a zöld pázsittól örökre; —
Nagyot nyögék — már-már széjjelhasadtam —
Ekkor fölébredék — ah hála Isten!
Mi jó, hogy fényes deszka nem vagyok! — —

*

És szólt a harmadik: Nem vágytam én ki
Erdöm szerény magányából soha;
Kicsiny valék — nem volt oly büszke álmom.
Ah itt kivánkozám felnőni én
Az erdőben, mely szült és fölnevelt,
Mely édes szellőjével ringatott
Es kristályharmatával öntözött,
Ah itt akartam én meghalni egykor! — —
Álmomban durva férfi jött, levágott,
Piaczra vitt; — ah mennyit könnyezém
Sok társaim között, kik velem együtt
Feküdtek ott vásárra kiteritve.
Sirástól elbágyadva elaludtam. —
Midőn felébredék — fényes teremben
Bibor s arany zsámolyon álltam ujra,
Büszkébben, szebben mint erdőmben egykor.
Minden tüujjamon egy gyertyaláng,
Mint egy-egy csillag ugá mosolyga rám; —
Miként menyasszony ragyogó nyakán,
Aranyláncz csüngött koronám alatt
S a kincstehertől majd leroskadék.
Arany s ezüst szárnyu angyalsereg
Játszott bujósdit ágaim között,
Pajzánul bólintgatva fel reám.
Apa s anya sürgött, forgott körültem.
Nem volt rajtam elég a kincs, a fény,
Mind ujabb kincset, fényt raktak reám. —
Ekkor kis csengő szólalt meg mögöttem,
Ah mintha égben gyémántgyöngyvirágok
Csengőit huzná Ave Máriára
A meny harangozója, az esti szellő;
S e jelre mintha mind leszállana
A chéruboknak mennyei kara,
Oly édes dal rezeg a légen át;
És mintha mennyből mind lehozta volna
Az angyaloknak serge füstölőjét,
Melylyel az ég Uránák udvarolnak,
Oly édes illat terjed szét a légben.
Igen, az Ur maga leszállott az égből;
Ah, ott feküdt aranyzsámolyomon,
Mint bibortrónon ujszülött király,
Egy kis baba, édesen mosolygva,
Aranysugár köriti homlokát
És édes béke gyermekajkain.
Mint hogyha mondaná: „Égben dicsőség
Az Urnak, földön béke az embereknek!"
S ismét csillingel az ég harangozója
S kitárul a kis mennynek ajtaja
S két gyermekök, egy fiu s egy leány
A kis Jézushoz arczban oly hasonlók,
Félelmes, édes kéjtől reszketőn
Ott állnak a karácsonfa előtt —
S amint kezök imára összehajlik,
Amint kis térdök lassan földre csuklik,
Amint szemökben felragyog a köny,
Mint harmatcseppen a hajnalsugár
Oly fényesen, oly édes bájolón — — —
Dicsfény ömlik körül a szülők fején.
Arczuk mint hogyha napsugárban usznék
És ajkaik mint hogyha a szeretet
Nagy lángja, mely szivökben van, kitörne,
Ugy égnek boldogság szent ihletében. —
És zeng tovább a chérubok kara,
És terjed a lég balzsamillat árja
S mint áldozatláng ég az égi fény — —
E bübájos látványtól elragadva
Kéjben elégtem már-már enmagam — — —
Midőn — oh jaj de kár! — felébredék. —
Oh bár örökre karácsonfa volnék!

Tóth Edéről.

(Emlékeimből.)

Irta: **Krecsányi Ignácz.**

Most nagypénteken lesz épen huszonegy esztendeje, hogy én mint afféle fiatal szerelmes-aspiráns szinész, reggel kilencz órakor Rimaszombat városába »A három fehér rózsához« czimzett vendéglő elé bandukoltam.

Annak a vendéglőnek az első emeletén volt egy tágas, a m ü i g é n y e k n e k teljesen megfelelő terem s ebben két, legfölebb harmadfél öl mélységü szinpad. E v i l á g o t j e l e n t ő d e s z k á k r ó l akkor Aradi Gerő, most is érdemes szinigazgató szintársulata hirdette az igéket Rimaszombat városa v á l o g a t o t t, r i t k a s z á m u haute-voleéjának.

Emlékszem, hogy a külvárosi külsejü vendéglő a tágas, négyszegletü főtér egyik oldalutczájának sarkára volt épitve. Ellenkező oldalról jöve, a piaczon kellett keresztül mennem. Már a távolból két borotvált arczu egyént pillantottam meg, a kik kedélyesen diskuráltak egymással. Mindkettő szájában makrapipa volt s oly gondatlanul bocsátgatták bodor füstfellegeiket az esőszitált nedves levegőbe, mintha mindegyiknek legalább is szász forint előleg fölösleg heverne zsebében.

— Ezek bizonyára a m i v é r ü n k h ö z tartoznak! — gondolám s hozzájuk baktatva, bemutattam magamat.

— Én Várady Ferencz vagyok! — mondá az öregebb szinész. Tisztes családapa, ki később aztán szinigazgató is volt s jelenleg Debreczenben élvezi negyvenhat esztendei szinészkedésének jól megérdemelt nyugalmát.

— Én pedig T ó t h E d e! — mutatta be magát a másik alacsony szőke, igénytelen kinézésü fiatal ember, s kezét nyujtva, fanyar mosoly kiséretében verte ki rövidszáru makrapipájából a trafikdohány hamvait.

Tóth Ede haja rövidre volt nyirva s olyan mereven állott az ég felé, mintha valami sündisznó bőréből csinált parokát huzott volna a fejére. Arcza fokhagyma szimü, ajkai kidülledtek, szemei kifejezésteljesek. Hanem öltözete aztán annál kevesebbet fejezett ki! Nem hiszem, hogy az akkori d i v a t szerint készült volna. Szinehagyott zsinoros Kazinczy vagy micsoda kopott szük nadrág és bőszáru magyar csizma . . . azaz hogy talán nem a csizmának volt a szára bő, hanem szegény Edus lábikrái voltak vékonyak az aligha rászabott lábbelibe. Kalapjának n e m z e t i s é g ü s z á r m a z á s á t nem tudtam meghatározni. Lehet, hogy hajdanában árvalányhaj csókolta körül karimáját s valami hétszilvafás nemes urfi abzagolta benne hatvanegyben a német plundrát, de azt is megengedem, hogy egy békés szellemü pozsonyi Kraxelhuber halántékát födte, mikor az az »Augsburger Allgemeiner Zeitung« magyarfaló vezérczikkeiben gyönyörködött.

Föntebbi leirásból sejtheti az olvasó, hogy az én Edus barátomnak se k ü l s ő j e, se k i á l l i t á s a nem rejtettek hüvelyükben Don Juant. És mégis volt ez ember egész lényében valami, a mi tiszteletet, rokonszenvet ébresztett.

Tudják önök, mi volt az?

Szerény modora, szellemes társalgása, hallgatag, épen nem közlékeny természete s gyémánt tiszta jelleme.

Oly tulajdonok, melyek m á r a k k o r sok talentumos pályatársai fölé emelték őt.

Csakhamar jó pajtásokká lettünk. Együtt ebédeltünk, s az én beteges, kevés étkü Edus barátomnak dicséretére legyen mondva, ebédjének felét majd mindennap nekem, asztaltársi szomszédjának juttatta.

Hogy ne lettünk volna tehát elválhatatlan barátok?

Hisz akkor még proporcziós világot éltünk, olyat tudniillik, a mikor még nem volt kitől k ö v e t e l n i a gaget. Rimaszombatban én, a ki másodrendü proporczióban voltam, hat hét alatt hét forintot kerestem. Ebből bizony nem nagyon gavalléroskodhattam s örültem, ha hnszonnégy órában egyszer vehettem igénybe étkező gépezetemet.

Edussal mindig együtt terveztük a jövőt. Épitettük a fellegvárakat. Ő minden áron tragikai és hős apaszinész akart lenni, s Shakespeare Lear-jéről ábrándozott. Mikor pedig nem volt előadás, a tavaszi alkony szürkületénél kimentünk a rimaszombati temetőbe, s két egymás közelébe eső kősirkereszt tetejébe ülve tanultunk vagy kovácsoltuk, sorsunk jövendő kerekét.

. . . Alattunk az élet szinpadán szerepüket már lejátszott elhamvadt szivek . . . porladó csontvázak . . . körülöttünk esőés időrongált, félredült, összetört, sirkeresztek behorpadt, jeltelen sirok . . . az esti szellőtől ringó fü . . . susogó falombok . . . közelben a csendesen zugó Rima folyó . . ., távolabb hegylánczolat, mely a láthatárt szegélyezé . . . fölöttünk a kék égbolt egyenkint előtünedező csillagmilliárdjaival . . . ez a szomoru emlék, ez a festői kép az én ábrándos lelkü Tóth Ede barátomat teljes álomba ringatá.

Mindketten némán bámultunk magunk elé. Saját gondolatainkkal voltunk elfoglalva.

— Náczi, lemondok a szinészetről! — fakadt egyszer ki Ede, hosszu szünet után, nagyot sóhajtva.

— Mi az ördög lelt? — kérdém tőle.

— Nem lesz én belőlem soha se szinész! — válaszolá keserüen. Se arczom, se alakom, se hangom. Miért töltöm itt az időt? Azért, hogy naponkint négy hatosért pénztárnokoskodjam? Haza megyek Putnokra, szülővárosomba, s ott kisdedóvodát nyitok. Ugyis szeretem a kis gyerekeket. Óvodás leszek.

— Jól teszed, Edus! — biztattam én.

— Legalább vége lesz a nyomoruságnak, koplalásnak.

Ballagtunk hazafelé.

Az uton aztán Edus elbeszélte, hogy Putnok városának melyik részében, milyen épületet bérel ki ovodának. Nagyszerü helyiség lesz az! Még kert is lesz hozzá, melyben az apró nebulok egymást kergethetik, bukfenczet hányhatnak, s a kiket aztán majd Tóth Ede nádpálczája tanit czivilizáczióra.

Hanem azért Tóth Ede másnap megint beült a pénztárba s árulta a jegyeket, ha ugyan volt kinek árulnia, naponkint negyven krajczár külön diurnumért.

A pénztárnokság különben nagy meg tiszteltetés volt Edusra nézve, mert ez állásra csak becsületes megbizható egyént választottak s külön jövedelmi forrást képezett. A nappali pénztárnokságért ugyanis negyven krajczár külön diurnum járt s a pénztárnok ez összeget naponkint kivehette. Ez havonkint tizenkét forintra rugott. Óriási pénz! Tóth Ede e külön kereset által később olyan fényes anyagi körülmények közé jutott, hogy naponkint gyümölcsöt vagy például egy nyolcz-tizkrajczáros dinnyét vásárolhatott. Hallatlan fényüzés! No de nem irigyeltem gazdagságát, mert dinnyéjét is részrehajlatlanul és pontosan megosztotta velem.

Igaz ugyan, hogy szegény Edének, ezért a négy hatos külön keresetért mindennap meg kellett a belépti jegyeket irnia, s reggel nyolcz órától déli tizenkettőig fél-egyig, délután kettőtől hatig szünetlenül a pénztár mellett, a vendéglő folyosóján kellett kuksolnia, közben közben a szinpadi próbára jelenésére szaladni, vagy változatosság kedvéért kórust tanulni; este pedig egy-egy darabban gyakran három-négy szerepet játszott vagy kórust énekelt. De hát ki törődött mindezzel? ki vette figyelembe, hogy szegény Edusnak szive vérzik e nem őt illető, szellemét eltompitó nyüg alatt?

Körülbelül junius hó végén hagytuk el Rimaszombatot, s igazgatónk parasztkocsin szállitott bennünket Miskolczra.

Edus ez alkalommal keresztül utazott ugyan szülővárosán, Putnokon, d e n e m m a r a d t otthon o v o d á s n a k. Hiába, a szenvedély, pályája iránti rajongó szeretete legyőzték az akadályokat, nélkülözéseket, mellőztetést, melyeket melegen érző, érzékeny szive, finom, szerény modora daczára gyakran türnie kellett.

Egy brutális esetet akarok még elbeszélni, a mi Tóth Edével Miskolczon müködésünk alatt történt.

Julius hóban lehetett. A »Korona« vendéglő hátul levő kertjében volt egy födetlen, rozzant szinkör, ott ütöttük fel sátorfánkat. A fiatal Lendvay vendégszerepelt nálunk. Miután nagyobb jövedelmekre volt kilátásunk, Tóth Edét egy napon — a mikor tudniillik kisebb személyzetü darab ment — teljesen fölmentették a szinpadi müködés alól, hogy este is ő kezelhesse a pénztárt s semmi zavar ne történjék.

Volt a társulatnál egy komika szinésznő, H . . . . né. Ez az asszonyság többek közt a nyelvéről volt nevezetes. Mindnyájan féltünk tőle. Jaj volt annak, a kivel összetüzött! Egy társulat nyelve nem lett volna képes az övét tulperegni. Ő is elköltözött már a másvilágra, nem a nyelve, hanem a komikanő. A nyelvét, ugy hallom, külön kellett agyonütni.

Előadás előtt félórával, mikor már a közönség gyülekezni kezdett s a pénztárt meglehetősen ostromolták, H . . . . né odaállit Tóth Edéhez s harsány hangon mondja:

— Kérek öt forintot!

Ede röstelve ez incidenst, fülig pirult s ugy tett, mintha nem hallaná.

— Hallja, adjon öt forintot! — szólitja meg szinésznőnk Tóth Edét harsányabb, követelőbb hangon.

Ede halk hangon mondá:

— Sajnálom, asszonyom, nekem nincs jogom senkinek sem pénzt adni. Ha ön az igazgató részéről utalványt hoz, szivesen rendelkezésére állok.

— Tehát nem ad öt forintot? — rivalt rá a komika-primadonna.

— Nem adhatok! válaszolt Ede röviden.

— No hát majd adok én egy ötöst! kiált a Furia, s Tóth Edét a közönség szeme láttára kétszer arczul ütötte.

Tóth Ede ott hagyta gazdátlanul a pénztárt, s szégyentől és benső fájdalomtól eltelve, haza támolygott.

Mint futó tüz terjedt el e hir a szinpadon, hol már mindnyájan maszkiroztuk magunkat.

Nekem valami spanyol vagy olasz herczeget kellett ábrázolnom. Épen egy fehér trico-t czibáltam magamra.

Hirtelen felöltöttem utczai ruhámat s Tóth Ede lakására siettem.

Rozzant divánjára arczra borulva leltem őt.

Keservesen könyezett.

Mindketten sokáig hallgattunk.

Végre megtörtem a csendet.

— Ne sirj Ede! mondám. Az illető bünhődni fog tetteért.

— Elmegyek, mondá Ede hosszu szünet után, könyektől elfojtott hangon, elmegyek Putnokra ovodásnak. Nem maradok tovább. Visszatérek szülővárosomba. Hir, név, dicsőség, isten veletek!

Ki sejtette volna akkor, hogy »A falu rossza« lánglelkü irója, a ki épp szülővárosából szedte a gőgös Feledi biró, a poetikus Göndör Sándor és Boriska, a furfangos Gonosz bakter stb. alakjait, egykor még büszkesége lesz a magyar népszinmü irodalomnak? Ki tudja, nem azért vágyódott-e Putnokra »ovodásnak«, hogy azokat az egyéneket, kik akkor talán már képzeletében éltek, szinpadra vigye, megvalósitsa?

— Igazad van, édes Edusom, menj haza! erősitém én. S abban állapodtunk meg, hogy örökre búcsút vesz a szinészettől.

Pedig dehogy vett!

A társulat szini törvényszéke másnap összeült. A komika-primadonnát megbüntették s Ede megint csak visszajött a társulathoz segédszinésznek.

Eljött augusztus hónap. Közeledett az ősz. Engemet körülményeim a fővárosba szólitottak s megváltam a társulattól.

Elutazásom előestéjét, augusztus tizenharmadikát, Tóth Edével és Mikey Lajos komikussal együtt töltöttük.

Vidám poharazás közt telt el az éj.

Másnap hajnali négy órakor egy parasztkocsi saroglyájában helyezkedtem el, mely engemet a fővárosba volt szállitandó.

A három gebe hosszu nógatás után lassan indult a hosszu utnak s a primitiv jármüvet nehezen vonszolta tovább.

Az igazság kedveért tartozom kijelenteni, hogy nem én voltam nehéz, mert hisz az én összes ruhatáram egy szalvétába volt bepakolva. Zsebemet pedig összesen egy ezüst huszkrajczáros nyomta.

A kocsi mindjobban távolodott, s mi némán intettünk egymásnak bucsut.

Végre kidöczögtünk a városból s én a saroglyában egyedül maradtam ismerős, barát nélkül. Az »Avas« hegy szőlői mellett elhaladva, a távoli hegyre értünk. Innen egész kényelemmel szemléltem a várost templomaival, magasabb épületeivel s elábrándozva, fájó szivvel gondoltam Tóth Edére, a ki pályáját tévesztve, soha el nem érhető vágyakat, reményeket kerget . . . .

. . . . A következés beigazolta, hogy akkor mennyire . . . . n e m v o l t i g a z a m.

Csillag hullásról . . .

Csillag hullásról, virág hervadásról,
Hadd szóljon most az ének . . .
Az e l m u l á s t ó l mért kelljen remegni
Csak az ember szivének ! !

Hadd szokja meg, hogy mint a lemenő nap,
Ugy fogy, ugy vész az éjbe . . .
Ugy röppen el egy fájó sohajtással
A lélek is az égbe.

Az égbe ?! — Mindegy, akár merre szálljon
Nem oly félelmes már a . . .
Ha mink is, — mint a dérütött virágok
Megértünk a halálra.

Hajnalka.

A kik egyet sze[retnek]

Zacharias Kallós Ilonkától.

Ott ültek a szomoru füzek alatt patak partján, közöttük nefelejtsek nyiltak, kék szőnyeggel vonva be az egész partot. A viz széléhez közel álló virágok fejecskéiket kiváncsian nyujták ki s bekandikáltak a kristály tiszán sebesen rohanó patakba, mely visszatükrözé az azurkék eget apró hófehér bárány felhőcskéivel, s körülvették az ikernővéreket kék fürtöcskéikkel érintve a fehér moll ruhák fodrait.

Mathild és Aranka egymás kezét fogva szótlan ültek a virágok — között. Mily tökéletesen hasonló testvérpár volt a két leány!

A legfigyelmesebb szemlélő sem volna képes legkisebb eltérést sem felfedezni e két bájos arcz és igéző sugár termet között, oly egyformák voltak lesütött szemeikkel. A liliom és rózsa egyenlően osztá szét szineit, bársonyos arczaikon. Aranyszőke hullámos hajuk egyenlően fésülve hullott két hosszu fonatban vállaikra. Az apró fürtöcskékkel árnyékolt homlok egyenlő bájos domborodással birt s a sötét finom szemöld egyenlő ivet képezett a fehér homlokon. A parányi piros szájacskák körül is ugyanoly fájdalmas remegés terült el, még fehér kék szalaggal diszitett ruhájok is egyenlő szabással simult szobrászian tökéletes termetükre.

Mathild feltekintett. Nagy gyöngéd nefelejts kék szemét szeliden nyugtatá nővére szomoru arczára.

— Arankám, tehát csakugyan oly nagyon szereted Henriket? Édes, gondold meg jól a választ, mielőtt kimondanád. Szereted-e ugy, hogy nélküle nem birna reád nézve becscsel az élet? Szereted-e ugy, hogy az ő boldogságáért képes volnál meghalni. Nincs-e kivüle más gondolatod; nincs-e birásán kivül más vágyad. Ha jön látására megrendül-e boldogságába szived s ha távozik átnyillalik sziveden a fájdalom. Szólj, igy érzel-e iránta . . . ? — Kérdé Mathild megindulástól remegő hangon, s fürkészőleg nézett nővére nagy éj sötét szemébe, mely szenvedélytől sugárzott. Aztán két keze közé fogta annak gyöngéd kis kezét s még egyszer esdőleg kérdezé:

— No, — mond csakugyan oly mélyen, oly véghetetlenül szereted őt?

Aranka kezét szivére szoritá:

— Hogy szeretem-e? Nézd mily lázasan dobog szivem. Folyton reá gondolok, vágyom látása után s egy öröklétnek tetszik az az idő, midőn nincs mellettem. Hát nem szerelem e ez? Oh Mathild a te szelid, gyöngéd szivedben sohasem kelhet ily féktelen vad szenvedély. Ha te szeretni fogsz, szerelmed olyan lesz, mintegy méla holdas éj vagy mint egy csendesen tova folydogáló patakocska!

— Nem oly sekély, — szólt közbe fájdalmas mosolylyal Mathild, — hasonlitsd inkább a tengerszembez, mely nyugodt ugyan, de végtelen!

— Jó tehát, de mi az a féket vesztett folyamhoz képest, mely mindent szétzuz mi utjába akad, minden korlátot szétrombol. Ez az én szerelmem! — szólt szenvedélyesen Aranka és felhevültében nem vette észre, hogy nővére mindinkább elhalványul.

— Mathild, ha olykor én arra gondolok, hogy ő képes lenne mást szeretni . . . Már a gondolatra is féktelen gyülölet tölti el keblemet az ismeretlen iránt! . . . S ha majd ugy találna lenni, — folytatá szomoruan, — hogy ő mégis mást vezet oltárhoz: azon a napon én eljövök ide. Nézd csak mindjárt itt mellettünk, hol ugy összeborulnak a füzek s oly mély a patak, bele ugrom, s pár percz mulva a susogó habok az én holt testem felett fognak elsiklani.

— Nem, nem édes! — sikoltá Mathild, te nem fogsz meghalni, oh nem, neked boldognak kell lenni! Ily ifjan, szépen csak nem halhatsz meg, csak nem zárulhat le oly hamar éjsötét szemed, csak nem némulhat el csevegő kis ajkad. Nem, ennek nem szabad megtörténni! Én . . . én imádkozni fogok érte, hogy boldog légy! — suttogá szaggatottan és hangja zokogásba fult.

Aranka keblére borult, vele zokogott, mert elképzelte, hogy mily borzasztó is lenne meghalni ifjan, szépen, mikor szive telve van szerelemmel és vágygyal boldognak lenni.

— Ne félj, szeretni fog —- mondá Mathild kibontakozva nővére karjaiból és elfojtani igyekezett könyeit.

— Gondolod? kérdé az mosolyogva könyein át; és miért ne is, hiszen már gyakran hallottam, hogy szép vagyok, bohó kedélyem lebilincseli a férfiakat s az ő szive még szabad . . .

— Én is azt hiszem, hogy reményed teljesülni fog. Hiszen te oly kedves vagy. Ki ne szeretne, — mondá Mathild gyöngéden, de szomoruan. — Most menjünk, anyánk aggódni fog hosszas kimaradásunkért.

Karonfogva megindultak a park fákkal szegélyzett kanyargós utain. Már esteledett, a levelek közt suttogó szellő játszadozott. Egymáshoz halkal felelgetni kezdtek a csalogányok, mintha csak egy melodia kitalálásán tanakodtak volna. Mig végre rákezdték esti bus dalukat. Aranka felhangolva nővére biztatásán dalra nyitá rózsás ajakát s tiszta édes csengésü hangja, messze elterült az enyhe balzsamos légben.

Mathild töprengve haladt mellette: „Mit tegyek, oh mit tegyek, hogy szeresse őt Henrik? Meghalni csak nem engedhetem ezt a szép gyermeket? Oh szegény Henriket el kell magamtól idegenitenem; nem Henrik nem lesz szegény, hiszen ő szeretni fogja, szeretnie kell Arankát, ki szebb nálamnál sötét

..., szegény ...k-e elég ...oly üljön ...ng tar- ...ódva, ...negyek ...szebo- ...gnak ... dalt su- ...csukép le-

...jalommal idő- ...gesen elüzte ezt

...olem, hogy csak saját ...gondolok, mily önző vagyok, ...dtem azt a fájdalmat, mit halálom másoknak okoznék. Tudná-e élvezni Aranka boldogságot, ha sejtené, hogy szivemből téptem ki azt neki. Mily szerencsétlennek érezné magát Henrik, kivel pedig azt kell elhitetnem, hogy nem szeretem s nem szerettem soha . . . Oh istenem — sóhajtá mélyen, — szegény anyám is mit tenne, ha az ő kék szemü kis angyala — mint nevezni szokott — elrepülne tőle. Nem . . . nem, hiszen még apácza is lehetek. Nem most. . . . majd egy pár év mulva, hogy ne sejtse anyám, Henrik és Aranka, hogy mi vitt erre a lépésre. Ne zavarja boldogságukat az én emlékem . . .

Hirtelen megölelte Arankát, egy forró csókkal zárta le dalos ajakát, s azalatt nagy szent fogadást tett magában, hogy feláldozza magát annak boldogságáért mosolyogva, hogy ne sejtse senki. Aztán ismét karonfogva folytatták utjokat. Aranka nem volt meglepetve, mert hozzászokott nővére rajongó mély szeretetéhez, mely oly gyakran nyilvánult csókban, ölelésben. Már közel voltak a házhoz, mely kastélyszerüleg volt épitve. A fasor végénél látható volt a terras faragványos előrésze, s midőn kiléptek a fasorból, Aranka hirtelen szivéhez kapott, Mathild mélyen elpirult. A terras előtti gyeppamlagon feküdve közös szerelmük tárgyát pillanták meg. Unokatestvérük, — Henrik volt, a ki a szomszéd faluban lakott. Magas barna ifju volt, ábrándos kék szemekkel.

Henrik czigarettájának szétterülő füstjét szemlélve ábrándozott. Ki tudja, mily bájos képek szövődtek elébe, melyeket jövőjéről alkotott magának?

Aranka dalolni kezdett.

Tiltsa bár az ész szava
Tiltsa végzetem,
Érted lángol, érted ég
Minden érzetem . . . .

Henrik felugrott és mosolyogva ment elébe a közeledő leányoknak.

— Hugocskám, az nem volt szép tőletek, hogy engem oly soká várakoztattatok. Már egy órája, hogy itt vagyok!

— De mi nem tudtuk, hogy jösz. — Felelé Aranka, ki bevégzé dalát.

— Hogyan nem tudtátok, hisz mindennap jövők, oly közelről ki tudna ellent állni . . . — Felelé Henrik mosolyogva s gyöngéden nézett Mathildra.

— Mily szép nefelejtsed van, remélem nekem is fogsz adni?

— Nem ezt nem erre szántam, — mondá Mathild szemeit lesütve.

— Ugy? — viszonzá Henrik oly hangon, melyből kihangzott a neheztelés.

— Nézd én neked adom nefelejtsemet, — szólt Aranka, — s kebléről levette a kis csokrot. „Akarod, hogy feltüzzem?"

— Csókolom a jó kis kezedet, hogy ne akarnám, — felelé Henrik, és megállt, hogy Aranka feltüzze neki csokrát.

Mathild előre ment, leült a gyeppamlagra, a terras párkányáról fehér kis angora czicza ugrott le melléje. Mathild a nefelejtsből koszorut kötött és a kis macska fehér nyaka körül fonta azt. Aranka és Henrik hozzáértek.

— Ezért nem lehetett hát enyém a nefelejts? — kérdé Henrik megütődve.

— Igen, ő reá gondolva szedtem azt és fehér nyakára szántam koszorunak. Nézzétek mily jól néz ki, — szólt Mathild, zavarát nevetéssel akarván palástolni.

— Én nem macskára szoktam gondolni, ha nefelejtset szedek — mondá Henrik, — mélyen szemébe nézve Mathildnak. Aztán neheztelve elfordult és felment a terras lépcsőjén. Aranka követte őt s leültek a terrasra. Henrik, hogy egy kis elégtételt vegyen magának a mellőzésért, udvarolni kezdett Arankának. Mondta neki, hogy mily bájoló ellentétet képez aranyos hajával éjsötét szeme és hogy mily szivhezszólóan kél ajkán a dal, mely csengőbb az ezüstharangnál, olvadékonyabb a fülemile énekénél és bánatosabb az őszi szél zokogásánál. Miközben elmondta bókjait, gyakran lenézett a gyeppamlagra, hol Mathild ült lehajtott fejjel, selyem szempilláival beárnyékolva fehér arczát. „Most meg van büntetve, — gondolá elégedetten Henrik, — gondolom fáj neki, hogy igy hall beszelni!"

Henrik még sohasem vallotta be Mathildnak szerelmét, ki szinte hallgatott szive érzelmeiről, de azért ők kiolvasták azt egymás szeméből. Erről tanuskodott a gyöngéd figyelmességek hosszu sora, a gyakori virágcserék és egy-egy önfeledt pillanatban a gyöngéd mosoly és kézszoritás. Első eset volt ez hogy Mathild megtagadta Henrik kérését és hogy az viszont fájdalmat akart neki okozni.

De már is annyira megsajnálta Mathildot, hogy Arankát otthagyva hozzá akart sietni, hogy vigasztalja őt s hogy kibéküljenek. De akkor Mathild felállott és besietett a házba.

Szobájába érve, heves zokogás közt veté magát a pamlagra.

— Oh sikerült, sikerült, már az első kisérletnél elidegenedik tőlem! . . . Ez a gondolat végtelen fájdalommal szorongatta szivét. Majd letörölte könyeit. Igazságtalan vagyok, hisz épen azért imádkoztam s az isten meghallgatott: Henrik szeretni fogja Arankát. S a gondolatban, hogy nővére boldog lesz, igyekezett vigaszt szerezni, de szive azért nem szünt meg sajogni, és ő oly kietlennek, pusztának találta az életet.

Elmult egy hónap. Mathild mind hidegebb, mind tartózkodóbb lett Henrik iránt, ki Arankánál igyekezett magának vigasztalást szerezni. És valóban szive nem fájt olyan nagyon Mathild hidegsége miatt, ha Arankának arczvonásait nézhette, midőn az lesütött szemmel ült himző rámája mellett, csak ha az reávete delejes fényü sötét szemét, érzett jéghidegséget siklani szivébe.

Egy napon Mathild Aranka himzőrámájához ült, hogy rajta pár öltést tegyen, midőn Henrik lépett a szobába.

— Te vagy Aranka? kérdé az ifju.

— Nem, — felelé Mathild, felemelve gyöngéd kifejezésü kék szemeit, melyek egyetlen ellentétet képezett közte és testvére közt.

— Mily jó, hogy végre egyedül találhatlak, szólt Henrik remegő hangon és közeledett Mathildhoz. Az távozni akart, de szeme találkozott Henrik esdő tekintetével. Ez lebilincselte őt. „Adj erőt Istenem", sohajtá gondolatában.

— Mathild, mond csak, mi az oka annak, hogy mindig kerülsz. Miért vagy oly hideg hozzám. Hiszen azt tudod, hogy milyen végtelenül, milyen rajongóan szeretlek. Szólj, megbántottalak talán, ha ugy van, térdemen esdve kérek bocsánatot!

Mathild, mig az ifju szenvedélyes fájdalommal beszélt, zavarát elrejtendő, félre fordítá fejét és kinézett az ablakon.

— A fák közt hinta volt felállitva, melyen nővérét pillantotta meg, ki mintha szárnyai lettek volna, fel s alá lebegett. Arcza kipirult a sebes mozgástól, szeme boldogan ragyogott s piros arczán édes mosoly ült.

— Nem lehetek oka a szép vidám leány halálának — gondolá Mathild s e gondolat megerősité ingadozó szivét.

— Te hallgatsz Mathild, tehát csakugyan nem szeretsz többé, pedig volt idő, midőn olyan boldog voltam abban a hitben, hogy szeretsz.

— Csalódtál, — viszonzá lassan, szemeit lesütve Mathild, — én, én sohasem szerettelek!

— Oh ne mond ezt! Nyujts legalább egy kis reményt, hogy szeretni fogsz a jövőben?

— Ne remélj semmit tőlem a jövőre sem, mert csakugyan, mást szeretek s te ne keresd ott a szerelmet, hol nem találhatod. Nézd Arankát ő szeret, fiatal szive egész hevével téged. Oh tedd boldoggá őt. Mathild felnézett Henrikre. Nagy kék szeme könyben uszott s olyan volt mint egy harmatban megfürdött nefelejts. — Keresd őt, — kéré még egyszer suttogva, — s összetett fehér kis kezét könyörgően nyujtá Henrik felé s aztán kisietett a szobából.

Ismét pár hónap mult el. Henrik arra a tapasztalatra jött, hogy Mathild elvesztéseért csak is Aranka kárpótolhatja őt némileg. Hiszen, ha az szemeit lesüti, épen olyan mint kinek arczát oly kitörülhetlen vonásokkal hordá szivében.

Megkérte Aranka kezét és még a tél előtt megesküdtek. Mathild a lakodalom estéjén különös vignak látszott. Rengetegett tánczolt és alig győzték őt fagylattal. Végre kimerült a tettetésben és felsietett szobájába. Leroskadt a Mária-kép előtt és kétségbeesetten, mint ahogy szivéből ajkára tört, kiáltá: „Ah szeretem, szeretem őt. Aranka testvérem, mily áldozatot hoztam neked!"

Aztán felugrott térdelő helyzetéből, mintha bejött volna valaki. De nem látott senkit a holdvilágitotta szobában. Ez megnyugtatta őt és lefeküdt pamlagára, s mély bánatának könyeinek szabad folyást engedett.

Henrik, midőn távozni látta Mathildot, utána sietett. Hogy megkérje, ne tánczoljon annyit. Őt nem vezette félre Mathild jó kedve. Sokkal zajosabb volt az, mintsem természetes lehetett volna. E szokatlan vigság alatt — lehet, hogy a szivben vihar lappang, gondolá midőn követé Mathildot. De az olyan sebesen ment, hogy nem érte utól. Csak akkor ért szobájának nyitott ajtajához midőn Mathild fájó szivének egész kétségbeesésével feljajdult.

Egy pillanat alatt felfogta a helyzetet. Istenem ő feláldozta magát. Feláldozott engem. „Oh, mily szerencsétlenek vagyunk!" E gondolat után elsietett, ajkát már megkötötte az eskü, ő már nem mondhatá, hogy viszont szereti Mathildot. „Mily tévedés volt tőle ezt tenni" gondolá mély fájdalommal, — ugy csak Aranka lett volna boldogtalan, de ő sokkal könnyelmübb, mint sem soká szenvedett volna, de igy mind hárman boldogtalanok!

* * *

Mire a nefelejtsek nyilni kezdtek, Aranka két szép gyermekkel ajándékozta meg férjét. Az ikrek egyike fiu, másik a leány volt. De mindkettő szőke és éjszemü. Mathild lett a keresztmama. Különös kegyképen kérte tőlük, hogy a kis leányt dajkástól együtt hozzá engedjék, Henrik elértve e vágyat ki is vitte azt nejénél.

A gyermekben ujra némi vigaszt nyert Mathild, ujra éledni érzé beteg szivét. Elhalmozhatta szeretete gazdag kincstárával a szeretett testvér és az imádott férfi gyermekét. Oly igaz örömöt érzett midőn a kis lány gögicsélésre illesztgette parányi ajkát és kinyujtotta kövér formás kis karját, hogy megölelje vele keresztmamáját.

Elhatározta, hogy e gyermeket ő neveli fel. Ez lesz majd öreg napjainak öröme. Mily különös, midőn egy fiatal 19 éves leány öreg napjaira gondol és ő már szeretett volna az lenni, hogy lássa keresztleányát nagynak, szépnek és boldognak.

Egy napon Aranka látogatóba jött. Magával hozta kis fiát is a dajkával. Nagyon komoly volt. Mathild vallatni kezdé.

— Oh Mathild én nem vagyok boldog, — tört ki keserüen Aranka, — én nagyon csalódtam férjemben. Szivemben lángoló szerelmet vittem hozzá, mig ő különös magaviseletével egészen kiölte azt. Ő nem is szeretett engem soha. Ő csak hagyta magát szerettetni, néha ugyan ha szemeim lehunytam s ugy tettem mintha aludnék szeme különös gyöngédséggel pihent arczomon, de mely mindjárt eltünt onnan, ha szemeimet felnyitám. Te tudod én mily szenvedélyesen szerettem. Engem nem elégit ki az ő hideg csókja, közönyös ölelése. A tüz és jég nem való együvé, — én nagyon boldogtalan vagyok . . .

Mathild megsemmisülten hallgatta nővére panaszát; hiába áldozta tehát fel magát, fajdalma árán; nem tudott nővérének boldogságot szerezni?

— Keress vigaszt gyermekedben, mondá hosszas szünet után, tompa hangon.

— Oh Istenem, hiszen e kis fiu miatt kell szenvednem legjobban; mindennap kell hallanom férjemtől, hogyha bár és vagyok az anyja, fiamat még sem szeretem oly nagyon, mint te a kis leányt s igy a gyermek megsinyli a szeretetnek hiányát. Azért hoztam most magammal, itt hagyom őt is neked, te oly jó vagy, szeretni fogod ezt is oly nagyon, mint a kis leányt és én nem leszek kénytelen több szemrehányást hallani miatta.

Mathild igyekezett őt rábeszélni, hogy vigye vissza fiat, foglalkozzék ezután többet vele, hogy férjének ne legyen oka panaszra. De a heves, könnyelmü Aranka hajthatlan maradt.

— Nem fogom vissza vinni, mert élvezni akarom az életet, a farsangon minden bálba elakarok menni s ebben a gyermek csak hát ráltatna.

Ugy is lett; a kis fiu is Mathildnál maradt és ő szerette mindkettőt végtelenül. Ugy eigyönyörködött a két kis rózsás cherubban, ha kis kezeiket kinyujtották s gügyögtek. Szinte félt, hogy szárnyat kapnak és tova repülnek.

Eljött a karácsony. Mathild karácsonyfát készitett a piczinyeknek, s már előre élvezte azok örömét.

Arankát és Henriket is várták, hogy náluk töltik az ünnepeket.

Mathild a karácsonyfán lelt még némi igazgatni valót, melynek árnyékában, anyja Henrik és Aranka részére is rejtett ajándékokat, midőn rendkivül izgatottan lépett be anyja egy levéllel kezében, melyet e szavakkal adott át Mathildnak: Aranka rosz gyermek, rosz anya és rosz feleség!

Mathild reszketve vette kezébe a papirt és olvasá:

„Kedves Anyám!

Én csalódtam, midőn azt hivém, hogy Henrikkel boldog lehetek s elgondoltam azt, hogy még oly fiatal vagyok, sok volna hátralevő éveimet boldogtalanságban töltenem: elhatároztam, hogy elhagyom férjem házát. Most Pesten vagyok, kérem küldjék ide hozományomból azt a részt, a mit Henrik még eddig nem akart igénybe venni. Azért nem mentem haza, mert tudtam, hogy otthon szemrehányásokkal halmoznának el. Különben ne aggódjon rajtam jó anyám, mert amint válóperem lejárt, hozzá megyek egy gazdag és szép férfihoz, ki engem szeret s kit én is szeretek. Azért kérem, gondoljon rám minden harag és fájdalom nélkül, ki a jövőben is szerető és tisztelő leánya leszek.

Aranka.

U. i. Mathildot kérem, hogy legyen anyja gyermekeimnek."

— Borzasztó, borzasztó, — kiáltá Mathild, zokogva s két keze közé szorita fejét, mintha a gondolatot akarná abba visszatartani.

— Én elidegenitem magamtól azt a férfit, kit imádtam, csakhogy ő boldog legyen és ő még is ezt tudta tenni.

— Mi az, mit beszélsz, te szereted Henriket? — kérdé ámulva az anyja.

— Igen szerettem, szeretem most is, de Aranka azt mondta, hogy megöli magát, ha más lesz Henrik neje és igy én legjobbnak tartám azt tenni, a mit tettem. De ő jól mondta, hogy szerelme olyan, mint a féket vesztett áradat mindent szétszuz minden gátat szétszaggat, mert szerelme maga után csak rombolást hagyott. —

E perczben lépett be Henrik. Mathild elébe sietett. Részvéttel nyujtá felé mindket kezét:

— Szegény, szegény ember képzelem, mint össze van törve szived.

— Igen, szivem fáj és vérzik, de oly nemes és tiszta angyal mint te vagy, meggyógyithatja azt, ne vondd el tőlem kezed, ne süsd le szelid szemed Mathild, szólt esdőleg Henrik. Lásd ki sziveink közé állt, önként távozik boldogságunk utjából s azért ő sem lesz boldogtalan.

Az anya kiment és csakhamar a két gyermekkel tért vissza karjain, kik édesen gagyogták. „Mama" „Apa."

* * *

Két év mult el. Ujra karácsony van. Csillogó hólepel födte a földet. Mindenki, még a legszegényebb ember is igyekezett szeretteinek minél több meglepetést, minél több örömet szerezni e szent ünnepen. Igen, Jézus szelleme leng ez ünnepen köztünk, sziveinket megtisztitja haragtól, gyülölettől; csak szeretet foglalja el azt. Szeretnénk e napon mindenkit boldognak látni, mindenkinek örömet szerezni.

Igen, a szeretet ünnepe ez.

Kényelmesen berendezett, barátságos, meleg, fényesen kivilágitott szobában egy nő karácsonyfát ékesit.

E nő Mathild; ajkán boldog mosoly ül, neki nincs oka panaszkodni, hogy férje nem csókolja hévvel és nem öleli szeretettel.

Apró czukorkákat, ragyogó csillámokat, játékszereket és csinos gyertyácskákat rak fel a fenyő üde zöld lombjára, melynek ágain ügyesen utánzott fehér hópelyhek és jégcsapok csillámlanak.

Mathild körüljárja a karácsonyfát, hogy kellő rendben van-e már minden rajta. Aztán a szekrényhez megy, aranynyal himzett bár sony házi sapkát vesz ki, czédulát tüz rá, melyra e szó van irva: „Férjemnek" A karácsonyfe mellé az asztalra teszi; egy szép hátpárnát is vesz elő, melybe aranynyal van himezve e szó: „Anyámnak."

Igy mindent elhelyezve, kimegy s jelenti, hogy a kis Jézus megérkezett. A gyermekek öröm rivalgással fogadják. A két nagyobb a nagymama kezét megfogva vonszolják őt be minél sebesebben a szobába. Mathild egy fél éves kis kis szőke fürtös lánykát vesz el a dadától. Henrik megölelé nejét. Mindketten a kis babával beszélgetnek Mathild nem vette észre, hogy férje nyaka körül babrál. Belépnek ők is a szobába, hol az ikertestvérek a legnagyobb áhitattal szemlélték a fényes karácsonfát. Leszeltek nekik a játékokból és tényes czukrokból és igy meg van törve a varázs. A két aranyhaju éjszemü gyermek boldogan, mint vidám kis tündérkék tánczolják körül a szobát.

— Ezt édes anyámnak himeztem, — mondá Mathild, — átadva a párnát; és ezt meg neked édes Henrikem!" — Ah, mit rángat a nyakamba ez a bohó kis leány?"

— Nini mi van itt? Ezt tetted nyakamba édesem?! Ah mily pompás nyakék! Ugy-e ezt tőled kaptam, szerelmem?! . . .

A nagymama néma örömmel szemléli a vidám ikreket, az anya karján vigan sikongató legkisebbiket és az ölelkező tulboldog ifju párt.

Igen e szobában Jézus van jelen, itt minden sziv telve van jósággal és szeretettel . . .

Orodias.

Sokaknak furcsán fog hangzani e szó: Orodias! Arról, hogy van Zrinyiász, Hunniász és Rudolphiász, arról majd nem mindenki tud valamit, de hogy volna valami Orodias nevü vagy czimü eposzi mü, arról senki se tud semmit.

No igaz, hogy eposzi mü nincs, de van egy gyüjteményes munka, melyet Aradmegyének nagyérdemü házi költője, Peretseni Nagy László adott ki három könyvben 1804-ben, mely „Ladislai Nagy de Peretsen, nobilis hung, Magno-Varadinensis, Comitatus Aradınensis jurati adsessoris et ducalis mineralogicae societatis Jenensis sodalis »Orodias« czim alatt Nagy-Váradon jelent meg.

Az »Orodias« tehát nem eposzi mü, hanem P. Nagy László költeményeinek gyüjteménye, melyeket ő az ország és Aradmegye nevezetesebb szereplő férfiainak tiszteletére irt. E könyv ékesen szóló tanusága annak, hogy P. Nagy László mily szerepet játszott e század irodalmunk férfiaival. Nincs valamire való tudósunk, költőnk, kihez P. Nagy László ne irt volna, vagy kitől hasonló üdvözlettel ne tiszteltetett volna meg. Ugy látszik, P. Nagy László egy költői irói körnek vala tagja, melynek egyik czélja volt, a költők és tudósok közti barátságot fentartani és ápolni.

A három könyv 355 lapon XLVI. latin elegiát, XXIV epigrammot és XXVI magyar lautolagot, egy magyar dalt és nyolcz alagyát tartalmaz.

Azon darabok, melyek reánk, aradiakra nézve érdekesek, a következők:

Az I. elegiát a költő József nádorhoz intézte annak nevenapja alkalmából, elmondja a költő, hogy Szöllősön (Aradm.) milyen ünnepélyt csaptak a »haza atyjá«-nak tiszteletére. A hol csak egy mozogható oláh volt, az mind eljött a templomba. Az ünnepély rendezésében segitségére voltak: Kosztolányi János, Nándory József és Barthos Ferencz. A derék oláh papot Horga Miklósnak hitták

A III. elégia eötvenesi Lovász Zsigmondnak, a szt.-István-rend középkeresztes vitézének, belső titkos tanácsosának és temesmegyei főispánnak beiktatása alkalmára szól. Ezen elégiából a következőket tudtuk meg, hogy Lovász először is a m. k. kanczelláriánál volt tanácsos és előadó, majd békési, később pedig temesi főispán lett.

Elmondja, azaz megénekli továbbá azokat a szép szolgálatokat, melyeket Lovász Belgrád visszafoglalásánál tett, hol mint hadi biztos müködött.

1802-ben Szerémségben kiütött a tábori kolera, Lovászt küldötték a ragály elfojtására. Schrand Ferencz országos főorvos segitségével a kegyetlen ragályt gyökerestől kipusztitotta.

Két izben vezette a nemes felkelő sereget a francziák ellen, és megköttetvén a béke, Lovász a magyar tengervidéki koronai raktárak tábori felügyelőjévé neveztetett ki.

1796-ban több ezer mérő gabonát és zabot küldött saját költségén Olaszországba és másfelé az osztrák katonaság élelmezésére s ezen nagy áldozataiért lett azután a szt.-István-rend középkeresztjével kitüntetve.

A VII. elégiában zsadányi és törökszentmiklósi Almássy Pál belső titkos tanácsos és Aradmegye főispánjának hódol azon alkalomból, hogy ez a pozsonyi országgyülésről hazajött.

A VIII. elégia gyoroki Edelspacher Zsigmond udv. tanácsos és Aradmegye alispánjának érdemeit örökiti meg.

Különösen kiemeli a szerző Edelspacher Zsigmondot kiváló bőkezüsége és adakozó jó szive miatt. Noha az Edelspacherék német származásuak voltak, még is Edelspacher Zsigmond a hazai irodalomnak és irónak, de magának a magyar nyelvnek is kiváló barátja volt. Nem egy irónak a munkáját adta ki saját költségén, megjegyezvén, hogy csakis magyar munka megjelenését segitette elő. Ha ezt tudta volna II. József császár, dehogy telepitette volna őket le Aradmegyébe és nem adományozta volna oda nekik Gyorokot, hogy a magyarnyelv szolgálatába álljanak, hanem hogy a németnek legyenek terjesztői; tudvalevőleg az Edelspacheréket is, épp ugy mint a Hengelmülleréket, Szalbeckéket, Brünekéket azért adományozták meg a modenai birtokok egy részével, hogy II. József császár elnémetesitő szándékainak buzgó eszközei legyenek.

Sajátságos, hogy mindezek a családok vagy kihaltak, vagy csak leányágon élnek.

Edelspacher Zsigmondra visszatérve, fölemlitjük még, hogy a felkelő nemes hadseregben mint ezredes vett részt és saját költségén több katonát tartott. A megyében a vagyon- és személybiztonságot helyreállitotta, amennyiben a haramiákat vagy elfogatta, vagy elzavarta; még a makranczoskodó Marost és Kőröst is medreikbe szoritotta.

A XV. elégiában szentviszlói Deseő Ádámot, királyi tanácsost és kamarai jószágkormányzót üdvözli, midőn Silingyia, Járkos és Lugozó birtokába bevezettetnék.

Történt pedig ezen nevezetes esemény 1801-ben. A költő az uj földesurnak a többek között „kedves szaporodás"-t kiván. Ez nem teljesült. Deseő Ádám magtalanul halt el. Neje Lovász leány volt.

A XVI. elégia is hasonló örvendetes alkalomból iratott. Ugyanis váradi Török Béla megyei főjegyzőt és testvéreit, Antal táblabirót, György szolgabirót, és József megyei főpénztárnokot iktatták be 1802-ben Uj-Dézna birtoklásába. A költő, ki soha semmi alkalmat sem mulasztott el, hogy érzelmeit érdekes észrevételeivel, történeti megjegyzéseivel ne vegyitse, azt is tollába vette, hogy Dézna várát Decebál király épittette volna és kihozza, persze elég naivul, hogy Decebálból lett Decerina, ebből Decina és végre Decinából Decna, Dézna.

Mikor a költő elmondja, hogy menynyire megérdemli a négy török, hogy egészségükre ménesi bort igyunk, lehet csupán a hexameter kedvéért, ezt a közbeszurást teszi: „csudálkozni fogsz, ha Ménesibe jutsz, hogy isszák az oláhok ezt a jó bort!" Ugyancsak egy szusz alatt azt is felemliti, hogy már ménesi aszú is van és hogy ez „Praestantia Tokaico (t. i. vino) supparis." Vagyis, hogy a ménesi aszú a tokaji aszúval egyenlő, ahhoz hasonló.

A XVII. elégiában Kovács János aradmegyei szolgabirónak gratulál születésnapjára.

A XXV. elégiát zsadányi és törökszentmiklósi Almássy Pálhoz irta azon alkalomból, hogy „Szt.-Pál" nevü majorját alapitotta. (1803. május 3—5.) Azóta Szt. Pálból község is lett és épp az idén oszlott föl és lett ismét pusztává vagy majorrá.

A XXVII. elégia gr. Wenkheim József, Aradmegye táblabirájának és aljegyzőjének szól nevenapja alkalmából.

A XXX. elégia leirja Atzél Istvánnak, Borosjenő, Sikula, Apatelek és Gyarmatha birtoklásába való beiktatását (1803. aug. 9—11). Mint homo regius Bujánovits Ede kir. táblai jegyző szerepelt.

Az elégiában leirja az egyes községeket. Sikuláról irja, hogy az Lunka nevü 12 mértföldet tett erdő mellett fekszik. No, most ez már mind szántóföld.

A beiktatási ünnepélyen Aradmegyén kivül hivatalból a csanádi káptalan. Békés,- Bihar,- Csanád- és Temesmegye volt képviselve. Roppant áldomás volt. Mintegy 300 ember volt jelen.

A XLI. elégiát farádi Vörös Ignáczhoz intézte. A mint észrevesszük, szerző Vöröséknél Borosjenőben nevelő volt és annyira megszerették, hogy Vörös három munkájának a kiadási költségét vállalta magára. Alkalmasint Vörös hozhatta be azután hivatalba.

A XLII. elégiát Aradmegye birtokosainak soborsini báró Forray Andrásnak, mosotzi Institoris Györgynek és Samu fiának, váradi Török Zsigmondnak, Nagy Jánosnak és Szalbeck Györgynek ajánlotta.

A XLIV. elégia üdvözli gróf Csernovits Lázárt és nemes Csernovits Pált és Jánost, midőn ezek Simánd, Mácsa és Ujfalu birtoklásában 1804. jun. 4—6-án megerősittetnének.

Az elégia végén bemutatja a Csernovits-család történetét, e szerint a Csernovits-család igen régi és hazánk történetében az érdemekben leggazdagabb családok egyike. Nevezetesebb tagjai: Csernovits István, ki 1420-ban Epirus kormányzója volt és Albániában egy századig uralkodó dinasztiát alkotott. — Csernovits Péter, közönségesen Skanderbég néven ismeretes, Hunyadi János és Kapisztrán János dicső emlékü kor- és fegyvertársa volt. — Csernovits Ede, törökországi követ volt. — Csernovits Mihály, királyi tanácsos 1682-ben, János fia pedig 1713 ban ugyancsak három-három csapatot tartott a magáéból és vezetett a török ellen. Az apa tábornok, a fia ezredes volt. — Csernovits Arzén, karlovitzi metropolita volt. Igen sok foglyot váltott ki a török rabságból. A török részekből roppant sok ezer szerbet hozott át a magyar korona tartományaiba.

A XLV-ik elégiában a költő saját életrajzát énekli el. Született pedig a reánk aradiakra igazán megbecsülhetetlen férfiu N.-Váradon, atyja Nagy Péter, anyja pedig Szombathy Magdolna volt. Tanulmányait szülővárosában kezdette, Székesfehérvárott és Győrött folytatta és Pozsonyban végezte. Huszonhárom éves korában jött Aradmegyébe, és majd Almáson, majd pedig Boros-Jenőben lakott. Nevelői szerepét a hivatalnokival cserélte föl. Sok ideig volt megyei esküdt és élénk részt vett a megye politikai és társadalmi mozgalmaiban. Kiváló érdeme, hogy minden jelenséget, eseményt versbe foglalva, megörökitett. Alkalmi költeményeinek száma légió.

A nem aradmegyei dolgok közül érdekesnek találjuk a következőket felemliteni.

A IV. elegiát gróf Gvadányi József generális uram hamvaihoz intézte. Gvadányihoz intézett eme elégiájában elmondja a költő, hogy Coburg herczeggel mint diadalmaskodott a Fekete-tenger partjainál: elmondja, hogy a nagy generálissal költői és baráti viszonyban élt és hogy Szakolcza városával sürü összeköttetésben állott. Fölemliti azt is, hogy Gvadányi két költőnővel is levelezett és pedig Molnár Borbálával és Fábián Juliannával.

Az V. elégiában Kőszeghy László csanádi püspököt üdvözli. Itt elmondja költő, hogy Csanád legrégibb neve Morisena, majd a magyarok bejövetele után Sunad, Csanád.

A XIII. elégiában Budai Ezsajást köszönti mint kitünő irót. Fölemliti költeményében, hogy Budait még sz. Iván se tudná elég méltóan megénekelni, pedig sz. Iván ugyancsak hosszu »kantilénákat« csinált. Ez a B.-Iván Vácz mellett lakott és remete volt, rendesen a budai szőlőhegyekbe járt és téritgette az ottani munkásokat a katholikus hitre. Mikor tanitását elvégezte, akkor a magyar vezérekről énekelt hosszu, hosszu »rigmusokat.« A hosszu éneknek késő hazamenés volt a vége. Majd a hosszu ének átment a népéletbe és közmondásba, igy keletkezett a közmondás: »Hosszu mint sz. Iván éneke.« — Ennek a sz. Ivánnak volt egy »Vácz« nevü remetetársa, kinek nevéről nevezték volna el Vácz városát. Iván is, Vácz is vértanui ha-

állal multak ki, és a katholikus egyház mindkettőjüket szentek gyanánt tiszteli.

A XVIII. elégiát nyelvrendszerünk halhatatlan megalapitójának, R é v a y Miklósnak szenteli. Jegyzeteiben Révayt csanádi születésünek mondja és ezt onnan gyanitja, hogy Révay »Elegiarum Latinarum« czimü müve I. könyvének II. elégiájában Csanádot ritka kegyelettel és ékesszólással énekli meg.

A XXIV. elégia M i k l ó s y Ferencz egri nagyprépostból lett váradi püspökhöz szól. Ebben az elégiában azt mondja a költő, hogy a galsai hegyet »K o r o m p-H o r l e«-nak hivják, melynek ormán van a világosi vár. (L. 115. l.)

A XXXIX. elégia, melyet F a b c h i c h József győri theologia tanárhoz intéz, reánk nézve azért érdekes, mert ennek a végén azt mondja: Az ősöktől öröklött legrégibb hagyományok szerint a Maros partja mellett fekvő Orod városát Orod alapitotta, mely név idők multával Araddá változott át. Orod emlékét akarom megörökiteni, midőn könyvemnek az »Orodias« czimet adom.

Mind a három könyv végén epigrammák vannak, ezek az epigrammák Bonaparte Napoleonnak, a nagy hadvezérnek és későbbi franczia császárnak Mantuában felállitott és Canova által faragott szobrára való felirások lennének. A dolog története a következő. A mantuaiak Bonapartének szobrot emeltek, a feliratot illetőleg pályázatot hirdettek. Az egész világról összejöttek a pályázatok és Canova vésője T e r t i n a Mihálynak, a nagyváradi jogakadémia igazgatójának epigrammja faragására kapta a parancsot. Nagyon természetesen Tertina ünnepelt ember lett az országban és Peretseni N a g y László az ő egykori tanárának tiszteletére Magyarország valamennyi tudósát örömnyilatkozatra hivta fel.

A felhivásra huszonnégyen küldöttek be üdvözlő epigrammákat, a tulnyomó rész katholikus papok tollából származik.

A III. könyvben »lantolagok« és »alagyák« vannak, no ezek sem nyelvezetre, sem technikára nézve nem mérkőzhetnek a latin munkáival. Elég annyit mondani, hogy sem erő, sem kifejezés nincs bennük. A »lantolag«-jai közül a 20. és 22-ik érdemel emlitést, az elsőben felel azoknak, kik az irókat gunyolják, az utóbbiban megrójja azokat az irókat, kik társaik érdemeinek kissebbitésében lelik örömüket.

Minden egyes lantolag és alagya valamelyik nagy hazafinak, kedves barátnak, vagy tudós tanárnak van ajánlva.

A mi az »Orodias« becsét emeli, az az, hogy a benne előforduló személyiségek majdnem mindegyikéről hosszabb-rövidebb életrajzot ád. Aradmegye ujabbkori történetét illetőleg egy némely dologban kutforrásul használható.

Szöllössy Károly.

Idyll. *)

Szép családi otthon, napsugaras éden,
Soknak megjelensz te forró képzetében,
S bár a ki nem ismer, joggal mit se' szólhat,
Egy kis történetkét hogy mondok el rólad.

Meleg kályha mellett, puha karos székben,
Ül a boldog apa családja körében.
Tanul egy kis fiu, szava föl-föl hallszik:
Hogy a medve, mókus téli álmot alszik.

Hallgatja az apja, sohajtgat magában,
— Gyakori a sohaj, a hol négy nagy lány van.
Kezében egy hosszu mult farsangi számla:
„Mért nincs az embernek szinte téli álma."

Dálnoky Nagy Lajos.

Hol lakik az Isten?

A szép magyar alföld egyik kis falucskájában — ha jól emlékezem Kalásziban — élt egy szegény, tisztességes földmüves.

Kenyerét fiatal korától arcza véres verejtékével s két keze szorgosságával kereste. Családja — mert az is volt, még pedig szép számmal — arra utalta, hogy munkáját kis időre sem állithatta be; sorsa ellen nem panaszkodott, szivesen tette meg a munkát, hogy Juczi feleségének és négy apró gyermekének a mindennapi kenyeret megadhassa. Esténként, midőn a nehéz munkanaptól eltikkadva, elfáradva a falu egyik félreeső utczájában lévő házikója felé lépdelt, elfeledte fáradalmait és örömsugárzó arczczal, rugauyos léptekkel közeledett szerény kis hajléka felé, melyben családja tárt karokkal, örömujongva fogadta. A szorgalmas ember — nevezzük Jánosnak — összecsókolá apró gyermekeit és a szegényes estebéd elköltése után azonnal nyugalomra tértek.

A kedves olvasók közül sokan azt kérdhetnék, hogy a szokásos esti imát lefekvés előtt nem-e mondták el?

Nem bizony!

Kalásziban nem volt szokás istenhez fohászkodni; a kalászi ember a szó szoros értelmében istenttagadó volt s daczára annak, hogy a lelkiatya minden vasárnap erről predikált a templomban, beszédjének nem volt foganatja, mert jóakaró figyelmeztetését a szekrestyésen, kántoron és tanitón kivül senki sem hallotta, mivel a kalásziak templomba nem járnak.

Történt pedig egykor, hogy a mi Jánosunknak álmában megjelent az Isten küldöttje, a jó szellem. Hosszu alakját fehér lepel boritá, lábain sarut hordott és ezüstfényü haját örökzöld koszoru fedte. Sajátságos fény terjedt a szellem körül. János felriadt álmából. A szellem pedig előre lépett és dörgő hangon ezeket mondá:

— János fiam! Tudom azt jól, hogy szegény ember vagy, de sorsod ellen so'sem zugolódtál; elviselted azt, amit a sors rád mért; dolgoztál szorgalmasan. Azért jöttem, hogy megjutalmazzalak. Ha reggel felkelsz, asztalodon találod j o g o s t u l a j d o n o d a t, három zsákot telve aranynyal. Gazdálkodj azzal. Hidd az örökkévalót, légy istenfélő s ő mindenkor segiteni fog! János meg akarta csókolni a szellem kezét, de ez eltünt volt.

* * *

Hajnalodott, János felébredt, emlékébe idézte az olmult éj benyomásait. Felült fekhelyén és elgondolkodott.

Szemei előtt vonultak el a szép gulyák, s még szebb csürhék; látta a gazdasági lak előtt sürgő-forgó béres hadat, látta a sütés-főzéssel elfoglalt Juczi feleséget és az a körül játszadozó gyermekeket.

Megdörgölé szemeit kiugrott az ágyból, felöltözködött és ment, hogy j o g o s t u l a j d o n á t, a három zsák aranyat megtekintse.

De minő volt bámulata, midőn a három zsák aranynak hült helyét találta! ?

Megvizsgálta az ajtókat, ablakokat; be nem jött senki, tehát el nem vitették. Felesége és gyermeke mély álomban voltak, ezek nem is tudtak a történtekről. A szellem tehát megcsalta őt!

— No dejszen, majd megmutatom én mire vagyok képes! kiáltott János méregtől reszkető hangon, miközben oly eget káromló szitkokba tört ki, hogy Juczikáját fellármázta s annak az esetet nyomban tudomására adta. Midőn dühe lecsillapult, gondolkozóba esett.

— Lássuk csak. A szellem világosan azt mondta, hogy a három zsák aranyat j o g o s t u l a j d o n o m a t képezi. De e jogos tulajdonomat nem adták ide, tehát megcsaltak. Ha csaltak, ugy büntetést érdemelnek és én perelhetek, ezt meg is teszem.

Igy okoskodott, egyszerü paraszt ésszel és tervét végrehajtandó, kalapot, botot vett, megcsókolta feleségét és utnak indult a szomszéd városba, hogy dolgát egy ügyvédnek előadja.

Kalászit, a köztudomásuvá vált eset, nagy izgatottságba ejté és János cselekedetét mindenik helyesli.

Jánosunk délfelé csakugyan beért a városba és beállitott a legnépszerübb ügyvédek egyikéhez.

Tekintetes uram, panaszom van; perelni jöttem — mondja János bátran.

— Kit perel?

— Beperelem az Istent, mert megcsalt.

Az ügyvéd istenfélő lévén, ránczokba vonta homlokát, szeme közzé nézett Jánosnak és egy hosszu beszédben tárgyalta a nagy bünt, melyet János el akar követni.

— Menjen vissza kend falujába, fohászkodjék Istenhez, mert kend nagy bünös. Verje ki fejéből e bogarat és szent atyánk meg fog kendnek bocsátani. A jó keresztény beszédjét ezzel végezven, Jánost utnakereszté.

Igy jart ő több helyen is, mig végre egy ügyvédhez vetődött, ki észre vette, hogy embere miben sántikál s elővette magának ez embert kigyógyitani. János elmondta az egész történetet, mig az ügyvéd figyelemmel hallgatott.

— Jól van, mondá az ügyvéd, — a pert meginditom, de most mondja meg kend, h o l l a k i k a z I s t e n?

— Hogy . . . hol la . . . la . . . lakik a . . . az . . . Is . . . Ist . . . Isten? tagolá János elképedve; erre ő nem is gondolt, pedig e nélkül bajos lesz a pert megkezdeni.

— Nem tudom.

— Micsoda? Hát kend azt se tudja, hogy az Isten hol lakik és perlekedni akar vele? Menjen haza, kérje meg a falubeli lelkészt oktassa arra, hogy hol lakik az Isten s s ha tudni fogja, ugy jöjjön ismét hozzám.

János busan czammogott faluja felé, melyet este el is ért. Elmondta a lelkésznek hogy hol, és miben járt. A lelkész megcsováltа ősz fejét s megigérte Jánosnak, hogy megtanitja arra, hol lakik az Isten.

Szép idő mult el azóta.

Kalásziban, okulván János esetén, minden ember tudja Isten lakását s azóta szorgalmasan járnak a templomba; istenfélők és jámborok lettek a kalásziak.

Jánosnak ott diszeleg szép portája a nagy utczában, daczára annak, hogy az Isten ellen inditott perét nem tárgyaltatta.

A mai szent napon, Krisztus születése ünnepén szentelik fel Kalásziban az ujonnan épült templomot, mert a régi, a tömeges látogatás miatt kicsinek bizonyult.

Ha a magyar ember egy kalászival találkozik az „adjon Isten" után az első kérdése:

— Tudod-e már hol lakik?

Arnosi Zsiga.

*) A „Kölcsey-Egyesület"-i felolvasásból.

Adalék a magyar szinészet történetéhez.

Mikor a minapában sajtó alá rendeztem Karacs Teréznek megjelent »A r é g i m a g y a r s z i n é s z e t r ő l« czimü érdekes és becses munkáját, át meg át kutattam ama müveket, melyek erre vonatkoztak.

Igy került kezembe az a kis könyvecske is, melyet ezuttal e lap olvasóival megismertetni szándékozom. E kis »Nemzeti szinházi emlékkönyv« 1842. május 5 én jelent meg azon alkalomból, hogy a magyar szinészet 50 éve müködött Pesten. De ekkor nemcsak e hazafias ünnepély folyt le; kapcsolatba hozták ezt Láng Adám János személyével is, ki tagja volt félszázad előtt (1792) a Pesten müködött társulatnak is.

Másképen becsülték meg akkor az uttörőket, mint mai nap. Ma a »nagyharangok« világában, mikor nemcsak az érdemet tekintik, hanem a személyt is, meg sem emlékeztek a nemzeti szinház minapi jubileuma alkalmából arról a nőről, ki az »utolsó« a m a g y a r o k közül. Idősb L e n d v a y n é t értem. Bizony más nemzet jobban becsüli meg e téren is n a g y j a i t. Mi nálunk még egy egyszerü kis tárczaczikkben sem emlékeztek meg e nőről.

De nem folytatom. Már későn jön, ugy is ez a felszólalás. De meg nem állhattam, hogy ezt ide ne irjam, összehasonlitva a két kor közti különbséget.

Előttem fekszik a nemzeti szinü kis könyvecske, mely egyszersmind a »nemzeti szinházban a nézőhely teljes kivilágitása mellett« tartott ünnepélyek sorát is tartalmazza.

Mindjárt az első pont is érdekes. Egy magyar tárgyu opera nyitványa ez. Ma már senki sem tudna a nagy közönség sorából felvilágositást adni »A r n o l d« nevü zeneszerzőről? vagy a »Mátyás Király« czimü nemzeti dalmüről? Valóban különös jelenség, hogy még a zenekritikusok közt sem találkozik olyan, ki a hazafiasság sugalta első operáinkat, mai szempontból megbirálná. Ez is élénk bizonyitéka annak, hogy nem tudjuk megbecsülni a multat és ennek kiválóbb személyeit. Pedig a multon épül a jövő.

A második programmpontot egész terjedelmében közli e könyvecske. S z i g l i g e t i egy előjátéka ez, melyhez a zenét S z e r d a h e l y i József irta. Személyei pedig:

Magyar nemzetiség — — —	Egressy Gábor.
Szinmüvészet — — — —	Lendvayné
Szomorujáték — — — —	Bartha.
Vigjáték — — — — —	Szentpéteri.
Daljáték — — — — —	Mochonaky Amália.
Tréfa — — — — — —	Telepy.
Érdem — — — — — —	Balogh.
Szinbirálat — — — — —	Fánesy.

Az előjáték két részre osztható. Az első részt kardal nyitja meg. Tündérek, kik a szinmüvészetet övedzik körül, kérdik a látható öröm okát. Maga a szomorujáték is megkérdi »szelid királyné«-ját, miért hagyta el csillagos hazáját? Miért jött el a gyászos földre. Korai még a hajnalpir. Az elvetett mag még csak zöldellik s hogy milyen lesz a jövő, azt ki tudja? De a szinmüvészet e szomoru szavakat nem hallgatja szivesen s kéri a szomorujátékot, hogy dobja el a tört és simitsa el arcza ránczait, mert »ez ünnepélyhez csak vidámság való.« De a szomorujáték nem hallgat erre; csak ennyit mond:

— Tanits feledni és tanits remélni! Ekkor előlépnek testvérei is: a rosszat, multat feledő vigjáték, ennek „komája" csörgőivel, elménczségével a tréfa. (Azóta már „bohózat" lett a neve.) Mind gunyolják a multat és a síró szomorujátékot, ellenben örülnek a jelennek.

S az üdvözlők sorában van a daljáték is, ki nem gyilkosa akar lenni testvéreinek, sőt velük egyesülve kivánja szolgálni a nemzetiség ügyét. Majd a szinbirálat lép elő és elveit irja körül. Erre aztán megszólal a mindnyájukat egyesitő szinmüvészet s a karral együtt üdvözli a Nemzetiség tündérszellemét. Eddig tart az első rész.

A második rész a szinészek, az úttörők és főkép Láng Adám dicsőitése.

Elismerőleg emlékezik meg az első magyar szin-igazgatóról: Kelemen Lászlóról, felemliti hévteljés, jellemző szavakban, a szinészet multját, végül pedig Láng Adámról emlékezik meg a következő szavakban:

Mi fürge kedves ifju volt
Két élet látszott benne pezsegni,
Égszin szeméből két nap villogott
Rubinos ajkán tündér-kedv mosolygott!
S gyöngéd arczának csillogó havát
Sötét haj födte ellentételül.
Szép, s ifju volt, és könnyü mint pehely.
És ő jó kedvből áldozott nekünk;
A szerelemnek minden szivredőit
Arczára tudta hün felfesteni,
S csengő szavában a sziv hurjain
Hol bősz vihar menydörgött rémesen,
Hol lanyha szél zenéje olvadott.
Ő száz alakban mindig önmaga
De önmagához egykor sem hasonló,
Tréfált enyelgett, sirt, kaczagott,
S a nép örült, sirt, amint ő akarta.
Én lelkesitém, mig te ihleted,
Mutasd meg őt, szerelmes szüz jegyes,
Hadd leljek benne ujra örömet!

S erre elismerő, dicsérő szavak közt bevezették Lángot és az Érdem megkoszoruzta őt.

Mint emlitém, az előjáték tölti be majdnem az egész füzetkét. Valóban érdekes olvasni Szigligeti verseit. Egy-egy találó szóval a helyzetre is betekintést enged. Találóan jellemez s különösen a Láng Ádámról, a hetven éves aggról szóló részlet igen sikerült. Mint különös jelenséget emlitem fel, hogy akkor még magyar nemzet géniuszát s a hasonló tündéries alakokat leginkább férfiak adták. Nem bájukkal hatottak ezek, hanem férfias megjelenésükkel. E tekintetben is mennyire, csaknem érzékileg követelőbb a mi korunk.

A harmadik pont ismét zene volt. S z e r d a h e l y i Józsefnek, Jósika Miklós báró „A d o r j á n o k és J e n ő k" czimü eredeti szomorujátékához irt nyitányát adták elő.

Ezt a „T a l á l t g y e r m e k" előadása követte.

Ugyanaz a darab, amelyikkel 50 év előtt megnyitották az első magyar szinházat. S előadták ugyanazon „n y e l v v e l és s z e r k e z e t t e l", mint 792. május 5-én.

Volt ezenkivül még 6 pont. Van ezek közt dal, felvonásrészlet, zene, még magyar körtáncz is.

Az egészet pedig ugy a magyar szinművészeti világ alakjaiból szervezett csoportozat végzé be.

Nem találtam érdektelennek e kis könyvecskét ismertetni. Nehány év mulva ugyis 100 éve lesz, hogy K e l e m e n László az első magyar előadást tartotta Pesten. A jubileumok barátainak figyelmét jó eleve felhivtam már erre.

De végül hazafias kötelességünk is erről megemlékezni. Reméljük, nem fog elmulni csak ugy simán.

Námény Lajos.

Nem vénülök . . .

Nem vénülök soha én meg! . . .
Soha, akár meddig éljek!
Lehet már a hajam fehér,
Szivembe nem lesz soha tél! . . .

Nem lesz soha, hogy is lehet,
Kis gyermekim közöttetek!
Hiszen, ha mi játszunk együtt
Szivembe tér a mi eltünt!

Ha megszállnak nehéz gondok
Ti mindig rám mosolyogtok
És kiderül borult egem,
Gondjaimat eltemetem!

Ha ezután mindig igy lesz,
Gond, de bú se' fér szivemhez!
S bármily későn jön a halál,
Akkor is még ifjan talál!

Panaszolni sohse fogok,
Mig köztetek szivem dobog! . . .
Mit átéltem én a multba
Veletek most játszom ujra!

Játékunk, ha majd véget ér
Oh, csak akkor ne szálljon tél,
Rátok, ha én — lepihenek,
Inkább engem feledjetek!

Seyfried Ernő.

Burkus féltékeny lesz.

(Egy tragikus felsülés.)

Irta: **Sólyom Andor.**

»Önök csodálkozva kérdezik, hogy hát tulajdonképpen kicsoda is az a Burkus?

Hát persze abban az időben, a mikor még ott forgolódott önök között, a bálteremben mint négyestrendező, az asphalton mint udvarló és az uzsonyás jour-fixeken mint kiházasitandó gavallér, akkor az volt neki a becsületes neve, hogy: Pogány László.

De mióta nem jár sem a bálterembe, sem az uzsonyákra és a télvizes asphalton is csak azért rohan végig, hogy hamar hazaérjen és tiz perez alatt átváltozva papucsban és hálókabátban s egy nagy füstölgő pipával odaüljön a kemencze mellé, a hol a másik karszékben egy aranyos, feketeszemü kicsi asszony üldögél, hát azóta ugy hivják, hogy: Burkus.

Hiszen vőlegény korában is hányféle neve volt! A szerelmi vallomás költői pillanatában keletkezett „Oh László"-t csakhamar fel kellett váltania a pajzán „Laczi", és a bizalmaskodó „Laczikám"-nak. Az esküvőhöz közel álló idők kedves tervezgetései alkalmával még nagyon is rabszolga volt, s e sulyos helyzetének enyhitéseül kapta az „édes fiam" czimet és rangot, midőn azonban az esküvő után a férji hatalom és fölény kétségtelen bizonyitékait nyujtá, Irmácska kedves, daczos haragja csakhamar megszülé a: Burkus nevet.

Az a kis történet, melynek hőseiül Burkus urat és Irmácska ő nagyságát megnyerni szerencsém volt, már a házasságuk hatodik-hetedik hónapjában esett meg, tehát abban az időben, a mikor még egészen meg van a méznek utóize, de már az édesség annyira megszokott, hogy nem kivánják falni, csak kóstolgatni.

A fiatal házasok tökéletesen meg voltak elégedve egymással, csak Irmácska zugólodott néha, hogy Burkus nagyon prózai. Nem is szerepelhetne még egy regényben sem, nincsenek szenvedélyes kitörései, szóval hát olyan ember, mint más. Hiszen a szőke Baraczkyné férje sem valami különös, de legalább — félti a feleségét. Oh milyen boldogság lehet ez akkor, mikor a nő tudja, hogy a férjnek nincs oka a féltékenységre! Hiába, ő ugy gondolja, hogy az igazi szerelem mindig félt. És hát nem elég szép ő ahhoz, hogy félteni lehetne, vagy talán Burkus nem szereti igazán? Ő azt mondja, hogy egy vasuti hivatalnoknak nincs ideje arra, hogy a **feleségét féltse! Hiszen ez már bosszantó! Ez** az ember talán még jobban fél attól, hogy a vasut nehány perczczel megkésik, mint attól, hogy a felesége hütelen lesz hozzá . . .

— No hát azért is féltékeny lesz . . .

Ezeket a kitörő haraggal mondott szavakat Irmácska f. hó 13-án délután 4 órakor kiáltotta fel akkor, midőn kezeből kiesett a „F é l t é k e n y f é r j" czimü regény második kötete, melyben elragadó és megkapó szinekben volt festve egy férj igazi szenvedélye, a ki éppen a féltésében nyilvánuló erő által hóditotta meg egészen nejét . . .

— Igen is félteni fog, folytatá tovább gondolatait Irmácska, ha mindjárt vasuti hivatalnok is. Látni akarom végre, van-e ő benne is szenvedély és erő, és meg fogom mutatni, hogy ha nincs is joga vagy oka reá, neki mégis kötelessége féltékenynek lenni . . .

Aztán dobogó szivvel járt fel s alá szobájában, miközben piczi fejében egyik gondolat a másikat kergeté. De hogyan, mit tegyen? Az az ember a milyen prózai, képes még arra is, hogy semmit se higyjen el, Ahá! Mindenek előtt elkergette mindenik cselédjét hazulról. Nincs szükség tanura, a ki még be tudná bizonyitani, hogy — nem történt semmi.

Egyedül volt. Avval tisztában volt, hogy nem fog jönni senki. Mindegy, el fogja hitetni, hogy volt itt valaki. De ha nem hiszi el az a borzasztó ember! Haragosan futott az ablakhoz s mérgesen dobbantott lábával, midőn egy fél óra alatt sem pillantott meg egyetlen ösmerős alakot sem. Az a papagály pedig, a melyik a ficusok közötti kalitban borzolgatja tollait, nagyon buta. Nem is lehetne megtanitani egy óra alatt egy idegen névre, ugy be van tanulva már abba az örökös „Burkus"-ba.

Majd odasietett a férje iróasztalához. Hátha talál ott valami olyan apróságot, a mit férje talán már rég elfelejtett, s a mi egy idegen férfi látogatását igazolhatná. Kétségbeesetten kiáltott fel, midőn nem talált semmit. Hisz mindent ő vett erre az iróasztalra és még nem is olyan régen.

Egyszerre csak megvillant a szeme. Hirtelen magához vett egy fehér dobozt és besietett a szobájába.

Tapsolt örömében és miközben szorosan becsukott minden ajtót ablakot, nevetve kiáltá:

— Burkus féltékeny lesz!

Lassan kinyitá a dobozt, a mely férje czigarrettetartója volt. Eszébe jutott, hogy férje hogy megszégyenitette egyszer ezekkel a czigarettehüvelyekkel. Hiszen képzeljék csak, ez a rettenetes ember az esküvő utáni napon azt kérdezte tőle, hogy:

— Édes, tudsz-e czigarettát csinálni?

És milyent kaczagott az ő pirulásán, a miért szégyenkezve be kellett vallania, hogy ő bizony nem tud czigarettát csinálni!

Hiszen menyasszony korában tudta ő, hogy egy férj nagyon sok mindenfélét követelhet a feleségétől, és kapott is asszony barátnőitól sok jó tanácsot és oktatást, de czigaretta csinálásra nem tanitotta meg senki sem.

— De most már tudok, kiáltá fel, miközben egy a dobozból kivett hüvelyt dohánynyal megtöltött, majd gunyosan hozzá tevé — csak hogy másnak!

A czigar[illegible] ki lesz az [illegible] szomo[illegible] hatra jár s[illegible] hogy Irm[illegible] ban volt [illegible] a dohán[illegible] a czigar[illegible]

Re[illegible] [illegible]ailottak. [illegible] hatalmas jelen[illegible] bában nagy füst [illegible] még egy vasuti hi[illegible] férje megütközve f[illegible] a füst. ő egyszerűen mondani:

— Mert füstöltek.

Burkus majd erre haragosan [illegible] szobában s egyszerre csak észre[illegible] a hamutartóban a czigaretta végét. Hogy fog szikrázni a szeme, s milyen nyugtalan lesz ott belül valami. Aztán bizonyára gunyosan meg fogja jegyezni, hogy csodálatos, hogy annak az idegen urnak éppen olyan czigarettái vannak, mint ő neki. Oh ez nem baj, gondolá nevetve Irma, hiszen ő kinálta meg vele.

Egy ifjukori ideálja volt, a ki többször is el fog jönni hozzá, és ő bizony máskor is meg fogja kinálni czigarettával. Szinte látni vélte, hogy fog erre elkomorodni Burkus és hogy igyekszik eleinte palástolni a lelkébe belopózott féltékenységet. Talán azt fogja mondani.

— Hát olyan nagyon izlett neki?

De ez se baj. Ő majd erre kimegy és hagyja egy darabig dühöngeni Burkust. Aztán hazakerülnek a cselédek és férje faggatni fogja őket, hogy ki volt itt. Milyen nagyszerü lesz majd, mikor ezek ijedten bevallják, hogy nem voltak itthon!

Irmácska örömtől ragyogó szemekkel tette le az elszivott czigarettét és egész boldog volt, hogy a szoba tele volt füsttel.

Aztán majd hozzájön Burkus, meg fogja a két kezét és az indulattól remegő hangon kényszeriteni fogja, hogy vallja be: ki volt itt.

Ha ha, milyen féltékeny lesz Burkus!

A végén aztán egy nagyot fog nevetni és megmondja neki az igazat, de azt is, hogy ime még egy vasuti hivatalnok is tud féltékeny lenni.

Ijedten rezzent össze, midőn egyszerre meghallá férje lépteit. Szive hangosan megdobbant, midőn a szobába lépett. Halkan viszonzá köszöntését is szótlanul várta, mig ez a szokás szerint m e g c s ó k o l j a.

Midőn ez megtörtént Burkus egyszerre csak hangosan elkaczagta magát.

Irma meglepetve nézett reá, mig ez folyton nevetett.

Hisz ez nem jól kezdődik gondolá, de majd a végén mégis ő nevet.

Fagyos hidegséggel kérdé:

— Mit nevetsz?

— Hahaha . . . nevetett tovább a férj, a mi végtelenül boszantá Irmát, a kinek fogalma sem volt arról, hogy ez a Burkus miért nevet.

— De hát mi a bajod? kérdé miközben igyekezett a hamutartót feltünő helyre tolni.

— Ha ha, asszony — harsogá végre Burkus, — h i s z t e s z i v a r o z t á l!

Irmácska megsemmisülve rogyott a székre és átkozta magában az áruló csókot.

Aztán egész este duzzogott, a miért Burkus mégse volt féltékeny.

Ellenzékeskedés.

Az egyiket Jaki bácsinak hivták, a másikat Fetter Michlnek. Az egyik Perjámoson született, a másik Debreczenben. Az egyik a hatvanadik évét kerülgette, a másik az ötven éven tul volt annyira; mint az első.

De kinek mi köze a két öreg keresztleveléhez. Sem egyik, sem másik nem szerette, ha valaki fiatalságával kérkedett előtte, vagy ha egy persegő bajuszu okosabb akart lenni mint ők. A két öreg azok közé tartozott, akik a kopasz fej és ősz hajak után vindikálták maguknak a bölcsességet.

Az igaz, hogy kitanult emberek voltak; ugy ismerték egymást, mint a hamis kártyát, melyen valamely jegy elárulja, hogy az egyik tökfilkó s a másik is valami figura. Ismerték egymást, de azontul a világ folyásából nagyon kimaradtak; mind a kettőre illett az a kifejezés, a mit Michl Fetter szokott alkalmazni Jaki bácsira, hogy „alt schlendrián!"

Különben jól nézett ki mind a két öreg. Jaki bácsi az ő pedrett bajuszával és termetes orrával olyan magyar volt, hogy Bucsánszky nem tudott volna olyan ős magyart sem a kalendáriumába, de még az ősz-utczai házának lépcsőcsarnokában sem pingáltatni: az ember mindég csak azt nézte, hogy nem hord-e puzdrát a hátán nyilvesszőkkel s ivet a kezében, hogy háborut inditson. Zömök ember volt, mint Attila, de még soh' sem kapták rajta, hogy az orra vére folyt volna. Megfelelt magáért mindenütt, mert sokat tudott beszélni; hogy okosat-e? azt tőle kell kérdezni. Nagy magyar volt, ki a politikai helyzetet nem értette, de politizálni szeretett. Kiérdemült doktor medeczin, aki csak azért nem irt több reczeptet, mert az orvosi tudomány nem akar előbbre haladni s valamikor, a boldog időben sokat n e m assentált.

Elég az hozzá, hogy most csak a kávéházba jár gat s ott találja Fetter Michlt, a svábot, (ugy szoktavolt volt szólitani).

Fetter Michl is alacsony, zömök, azt hinné az ember, hogy inkognitó utazó kanonok; sem bajusza, sem szakála, jó pozgás képe, nagy szeme, a feje közepéig sima homloka, ajka olyan mosolygó, mintha mindig „stichlirozni" akarna valakit. Politizálni csak azért szeret, hogy Jaki bacsit boszantsa, laikus létére okosabb doktor akar lenni, mint Jaki bácsi. Különben Fetter Michl semmi, csak jómódu házi gazda.

Tulajdonképen a kettő csak két öreg, kik mind a ketten minden délután a „Csarnok"-ba mennek kávéra, egy asztalhoz ülnek ugyan azon helyre, s ha az egyik nincs ott a rendes időre, a másik kérdezősködik utána; kávét sem kér, kedvetlenül ott ül, csikorgatja a széket s nagyokat pöfékel a pipájából; ha az egyik nem jön egész délután, a másik nem iszik kávét egész délután és ne beszéljen vele senki, mert nincs kedve, panaszkodik, hogy roszul érzi magát és nem tudná megmonda-

…tt az a két
…olna jó rájok
…barát, akik
…bosszantsák
egyet-
…llgatni;
…molyan

…vetter Michl a
…küszöntését nem
…at vet az ajtó felé.
…edtem …rgős pillantásokat — be-
…si kétszázéves pipájával s a
…a is azt látszott kérdezni: Itt
…?

Michl Vetter nagyot mordult a széken, veszekedő ülésbe helyezkedett, a zsebében kotorászott s mire Jaki bácsi az asztalhoz ért, szó nélkül elébe csapott valami papiros-félét, rá is ütött a tenyerével, mintha mondaná: — Da hast, du bihárer pétyár! s azzal féloldalt fordult és félvállról nézett vissza.

De ugyanekkor Jaki bácsi egy másik papiros-félét csapott a Vetter elé, odabökvén egyszóval: Nesze, német!

Mind a kettő felragadta a kölcsönös iratot; egy-két pillantást vetettek bele s mind a kettőnek felgyult az arcza.

— No, olyan nincs! — csapott oda egy szóval Jaki bácsi s a fetter papirosát zsebre vágta.

— Ilyen sem sincs! — vágott vissza Michl Vetter s ő is zsebre nyomta a Jaki bácsi papirosát.

Ezzel felkerekedtek mind a ketten s minden szó nélkül ott hagyták egymást a fakép nél. Azaz, hogy ott hagyták volna, mert mind a kettő elfüstölt a „Csarnok"-ból.

Ugyan mi lehetett az oka hogy a két öreg ilyen szokatlan szivélyességgel vált meg egymástól.

Az oka két fiatal volt.

Szinte tudni illik, hogy a Vetter Michlnek volt egy csinos leanya. Jaki bácsinak egy pompás fia. Mind a kettő az élet bimbójában, mint a tavaszi nád, midőn üde termetével egymáshoz hajol suttogva.

A papirfélék holmi levelek voltak a fiatalok részéről egymáshoz intézve; melyeket hogy-hogynem a két öreg kézre keritett.

Hogy-hogynem?

Már csak ugy, hogy a két öreg csupa ellenzékeskedési visszketegből is kiváncsi lett tudni, vajjon az a két fiatal szív nem kapott-e egymásba.

Jaki bácsi az orra elébe tartotta Árpád urfinak a levelét.

— Ismered ezt?

— Ismerem.

— Kinek irtad?

— Nellinek.

— Annak a sváb lánynak, annak a sápadt képü madonnának?

— Én?! — Isten őrizz; ki nem állhatom azt a bodzavirágot.

Az unokatestvéremnek irtam a levelet, a kedves Niluskának.

És szerencsére, volt egy unoka testvére, a kit Nellinek hivtak.

Jaki bácsi megnyugodott. Ugy vélekedett, hogy a Vetter Michl furfangoskodik az ő boszantására s a lányok barátsága utján jutott a levélhéz. Jaki bácsi nagyot nevetett.

Vetter Michl aznap nem vacsorált, hanem a lányát az asztalhoz czitálta, a tányérára teritette a levelet s akárcsak a Jaki bácsi, ugy bánt el a dologgal.

— Ismered az irásodat, du Kredl?

— Hogy ne ismerném; ezt a mit Árpádnak irtam.

— Melyik Árpádnak?

— A bandzsi Árpádnak, a sógor fiának.

És szerencsére. volt a Fetternek egy sógora, a sógornak egy bandzsi Árpád fia.

Michl Vetter megnyugodott; azt vélte magában, hogy az a bihari vén betyár az ő boszantására keritette kézre a levelet.

— És mit mondasz a Jaki-féle Arpádhoz? — kérdezte leányától; a ki ugy nézett ki, mintha csodálkoznék.

— Jesus! — ki nem állhatom azt a kóró-lábut!

A Vetter nagyot nevetett.

Másnap a „Csarnok" asztalánál ott ült Michl Fetter, vigan pöfékelt csehvágásu pipájából s gúnyosan mosolygott az ajtó felé.

Ugyanekkor belépett Jaki bácsi kétszáz éves pipájával a ugyancsak oda nevetett a Vetterre.

— Na?

— Na?

És lőn kölcsönös felvilágositás, hogy mit mondtak a fiatalok egymásra.

— Bodzavirág!?

— Karólábú!?

— Azt ne mondja senki! pattogott a Fetter. Az én egyetlen lányomnak ötvenezer forint hozománya van. Az kórólábra nem támaszkodhatik.

— Az én fiam öröksége két dominiom, százezer forint értékben, vágta vissza Jaki bácsi, de nem akarom, hogy bodzát szapotitson.

Felpattantak és megint ott hagyták egymást a faképnél.

— Himmel tausend! morfondirozott Michl Vetter. — Két dominiom. És az a Nelli kórólábunak nevezi.

— Ezer menykő! — káromkodott Jaki bácsi hazamenet, — ötvenezer forint hozomány és az a kölyök bodzavirágnak titulázza.

Lett otthon mind a kettőnek.

Azaz, dehogy lett.

De bizony lett a hizelgésből.

Michl Vetter megczirógatta a bodzavirágot s most nézte meg igazán, hogy az milyen rózsapiros arczu s a Jaki-féle Arpádot kezdte dicsérgetni. Szépségét, tehetségét magasztalta.

És Nellike ott hagyta a tatát egyedül a szobában, hogy ne hallja ezt a kiállhatatlan beszédet.

Jaki bácsi végig nézett Arpád fián, hogy korólábu volna-e az. És ugy találta, hogy ugyancsak legény ám. És a Vetter Nellikéjét ugy el- meg eldicsérte, hogy Arpád urfi nagyokat nevetett a bodzavirágon.

A ket öreg megdöbbent, hogy ez a két fiatal ki nem állhatja egymást, pedig milyen osztrák-magyar monarchiát lehetne belőlök csinálni két dominiummal és ötvenezer forint hozománynyal.

A két öreg a „Csarnok" asztalánál naponta megjelent és annyira felhagyott az ellenzékeskedéssel, hogy egy szót sem szóltak egymáshoz. A régi adoma szerint annyiból állott köztük a szóváltás, hogy

— Ja, ja!

— Abiz'a!

Egyik sem tudta, hogy mi baja lehet a másiknak.

Egy napon az a csoda történt, hogy Vetter Michl meghivta Jaki drága barátját kedves fiával, Arpád urfival vacsorára, a Nellike nevenapjára.

Jaki bácsi a világért sem merte volna megmondani a kórólábunak, hogy a bodzavirág nevenapja van. Hanem csak ugy felbiztatta, hogy menjünk át, tegyük meg az öregnek a kedvét.

Arpád urfinak sehogy sem tetszett a dolog. Mit csináljon ő ott egyedül.

Nelli savanyu képet vágott ezért a zaklatasért. Az öreg Vetternek ugyancsak kellett simogatnia rózsa-arczát, hogy legyen már szelidebb.

És ugy lett, megtörtént, hogy Jaki bácsi Arpád urfival bekopogtatott Vetter Michl-hez. Kölcsönösen üdvözölték egymást és sanditottak a fiatalok felé, hogy milyen szemmel néznek egymásra.

Nelli három lépéssel hátrált Arpád urfi köszönése elől és hidegen viszonozta.

Arpád urfi roppant teszességgel hajtotta meg magát s szóval nem is tisztelgett.

A két öreg tekintete akaratlanul találkozott egymással.

Itt nekik kell segiteni, mert ez a két fajta virág csakugyan ki nem állhatja egymást.

Vetter Michl találta ki az igazit. Vig fecsegéssel besietett a zongora-szobába, nagy csattanással felnyitotta a zongorat, két széket helyezett elébe, rakás számra odahordta a hangjegyeket s oda szólt a bodzavirághoz:

— Meine Liebe! játszodjátok el a Ständhent négykézre.

Jaki bácsi somolygott.

— No igy, ha összejátszanak, csak közelednek egymáshoz, — gondolta.

A Vetter sem gondolt mást. Betolta a két vonakodó fiatalt s azon ürügy alatt, hogy ők pipáznak, össze is huzta a kettős ajtót és hatalmas pipákat hozott elő. Megtöltötték, rágyujtottak s mintha mindegyik várna valamire, szótlanul füstölgettek s a puha szőnyegeken is lábhegyen jártak. Várták Schubert dalát.

A zongora nem szólalt meg. Ez a két vad gyerek hogy szégyeli magát egymástól. A Nelli, az egy hangot sem tud kiütni a zongorán. Arpád bizonyosan nem meri invitálni a kisasszonyt.

Michl Vetternek elfogyott a türelme, oda lopja magát a kettős ajtóhoz s a nyiláson bekukkant. A pipa majd kiesett a szájából, örömben uszó arczczal, lábujjhegyen Jaki bácsihoz sietett, nyakon ölelte s oda vonta a kettős ajtó nyilásához. Jaki bácsi is belesett s abban a pillanatban alig mertek szuszogni, de a másik szempillantásra Michl Vetter magához ölelte Jaki bácsit, kiáltván:

— Servus, du bihárer pájtás!

És Jaki bácsi is visszaölelte. Alig tudtak elválni egymástól.

Ugyan mi történhetett?

Nellike és Arpád urfi ott ültek a zongoránál s mielőtt Schuber eszökbe jutott volna, átölelték egymást és hogy valaki meg ne hallja, csendes, édes csókot nyomtak egymás ajkára névnapi üdvözletül.

Azután . . . és azután a templom után sült ki, hogy az ellenségeskedés mily boldogságot szült, habár az ötvenezerből, meg a két dominiumból sokat lo kellett alkudni.

Györgyössy Rudolf.

Műtorditások.

I.

Szeress, a mig szeretni tudsz!

(Freiligrath után.)

Szeress, a mig szeretni tudsz!
Szeress, a mig szeretni birsz!
Az óra jő, az óra jő,
Midőn sirokra dőlve sirsz!

S vigyázz szivedre, hogy hiven
Szeressen ám, a mennyiszer
Igaz rokonszivet talál,
Mely átadólag érted ver.

S szivét kitárta társadért
Oh tégy mit is bár szivesen!
Megédesitsed napjait,
Rosz napja hogy ne is legyen!

Tovább, ügyelj nyelvedre jól,
Rosz szó mikönnyen röppen el!
S oh ég, ha czélzatos se volt,
Már sértve lett a társkebel.

Szeress, a mig szeretni tudsz!
Szeress, a mig szeretni birsz!
Az óra jő, az óra jő,
Midőn sirokra dőlve sirsz!

Aztán letérdelsz hantjain,
S mig azt könyeddel áztatod,
— Szemed hiába tévedez:
Őt már sehol se láthatod.

Zokogva szólsz: Tekints le
Reám s vigaszt nyujts énnekem,
Bocássad meg, hogy bántottalak,
Akarva nem, az égre nem!

De ő se lát, se hall, se jő
Hogy tárt öledbe omlanék,
Az édesen csókolt ajak
Nem zengi „megbocsátva rég!"

Ő rég adott bocsánatot,
S mégis mi sok könyü esett,
Éretted s éles nyelvedért:
De már elég, — kiszenvedett!

Szeress, a mig szeretni tudsz!
Szeress a mig szeretni birsz!
Az óra jő, az óra jő,
Midőn sirokra dőlve sirsz!

II.

Az utolsó keresztény.

(Stöber Adolf után.)

Krisztus ódon tanának
Fölénye már lejárt,
Az érett ész óhajtoz'
Uj égi fénysugárt.
A roskatag keresztet
Mikor döntjük le már?
Mikor zöngend utolsót
Keresztény-áldozár?

A mig bűnös szivekben
Kél lelki furdalás,
Bocsánat- s béke üdve
Után lesz vágyodás;
A mig oly üldözött lesz,
Kit m i n d e n elhagyott,
Ki csak égtől remélhet
Vezérlő csillagot;

A mig lesz á r v a s z i v, mely
Siratja kedvesit,
És uj világ után vágy,
Hol egybegyüjt a hit;
A mig lesz e g y, ki mondja:
„Halál tör im reám,
Ki ád erőt szivemnek,
Ha majd jön végtusám?

A mig emberszivekben
Isten szikrája ég,
S a szent tüznek parázsa
Nem alhatott ki még:
Addig Krisztus egyháza
E földön bizton áll,
S keblén az emberiség
Jobb része helyt talál.

S ki még megmentni vágyja
Lelkének üdv jussát,
Hozzá, mint jó anyának
Ölébe, tér az át.
S ha majd kivész a földről
A nagy embercsalád,
Utolsónak keresztény
Lesz az, ki sirba hág.

S ha végre rombadülve
Nap s csillag elveszett:
Az Ur örök igéje
Hangzik romjuk felett.

*Mérő.**)

*) Ez álnév az aradi társaság egyik igen előkelő tagjának nevét rejti. A szerk.

A gólya.

(Családi idyll.)

Öt évig voltam a szegedi szinház tagja. Minden évben, mikor az ősz — üzetve a tél hideg lehetől — melegebb vidékre költözött: megjelentünk mi, a vidéki színészet vándor madarai, benépesitve a szinház tájékát mint a kálvinista varjuk a debreczeni református templom tetejét.

Én, mint ki ott már g y ö k e r e t v e r t e m, mindég régi feszkembe (vulgó: kvártély) szálltam. Szük, lapos, haragos lakás, mely a m e g p r ó b á l t a t á s i d e j é n, d e r é k i g járt a vizben; hideg, melyet t r é f á v a l fütött kedélyem sem birt soha felmelegiteni, olyan m i n d e n a m b i c z i ó n é l k ü l i l a k á s, melyben ráuntam még önmagamra is.

Hozsánnával üdvözlém a rekonstrukcziót! A mint nőttek a Tisza partján a paloták, mindegyikében kinéztem „n e k e m v a l ó t." Meszelátóst, templomablakokkal, naturvilágitással, és gangos szomszédsággal. Vakmerő álmok! melyből egy kis utczában, de még is a rekonstruált Szegeden é b r e d t e m fel. Igaz, hogy e lakás a fentemlitett vágyaknak sok hiányosságával bővelkedett, de a feleségemnek tetszett. Hiába apelláltam a f ő t ő l a s z i v h e z: megbuktam! De egy vigaszom maradt — egy kedves v i s-a-v i s. No, ne tessék mindjárt rosszat gondolni! A vis-a-vis, egy fiatal házaspár volt.

*

Pár napra rá, hogy beköltöztünk, egy reggel azzal ébresztfel a feleségem, hogy „a z o k"-nál alighanem valami baj van. (Nem hittuk őket másként, csak: „a z o k") Nagy a lótás-futás! mint mikor előadás alatt valaki elkésik a jelenéséről, s mindenfelé keresik, s mintha az a valaki én lettem volna: ugy ugrottam fel. Miért? Tudom is én! a z o k, mintha mi hozzánk tartoztak volna. Pedig azt sem tudtuk k i c s o d á k. Vis-a-vis-k! S ez elég volt. Fiatalok voltak, és boldogok. Quadrált az állapotunk. Szegény ember még a más boldogságában is örömet talál. Ez is luxus! — S nekünk nem volt okunk irigykedni rájok. Ha az ablaknál megjelentünk: köszöntöttük egymást. Először kimérten, udvariasan, majd érdeklődve, melegen, gyöngéden, végig mentünk a j ó r e g g e l t-ek minden hangskáláján, ugy hogy csakugyan hiányzott a napból a jó reggel, ha véletlenül elmaradt! „a z o k" is, mintha érezték volna, mert a következő „j ó r e g g e l t" kétszer oly kellemesen hangzott, mint az elmult.

— Valami baj van a z o k n á l, ismétlé a feleségem.

Kimeredt szemekkel néztem át. Csakugyan baj volt. Hogy mi baj? azt nem tudták mindjárt kitalálni.

Az ablakban két kanári madár ugrált zavartan, össze-vissza, szótlanul, mintha beszédtek volna; toilettejük rendetlenül, fejük felborzolva, s egész lényükön egy akaratlanul átvirasztott éjszaka tagadhatlan nyomai. A szobában egy öreg cseléd tipegetett, folyton utjában lévén egy okos rattlernek, mely kiváncsian kérdezősködni látszott. A kanapén egy álmos macska tisztálkodott, s az asztalnál a mi derék szinházi orvosunk receptet irt. Mikor megirta, felált; odaadta a cselednek, gyors nógatásra üsztökélvén; s mire az megindult, már kutya, macska nyomában volt, megtudni — ha másutt nem a patikába — mi a baj! A mellékszobából egy férfi lépett ki, melegen megszoritva az orvos kezét. Amaz elégült vidámsággal a vállára veregetett, fiukusan mosolygott, és távozott.

E perczben a ház tejejéről egy gólya hangos kelepeléssel felrebbent . . .

— Ahá, mondok . . . s ránéztem a felesegemre; az elpirult, s mohón kezdte kefélni az — ablakot.

Most értettem már, a mi a b i b i „a z o k n á l!"

— Hajh! hajh! s szemrehányólag tekintéték a feleségemre . . .

Estve, mikor az előadásról hazajöttem, első dolgom volt átnézni „a z o k h o z." Barátságos fény derengett a m á s i k szobában s fel-fel lobbant a lámpa világa, hogy jobban lássam azt az édes idyllt, melynek minden fénye mellett sem volt árnyoldala!

*

Számát sem tudom, hányszor merült el azóta rendes robotja után az izzóvá pirult nap a nyugalom tengerébe, hintvén áldásdus sugarát méltó, s méltatlanra, fürösztvén jótékony melegében boldog. s boldogtalant, de a legutóbbi távozása közben, bucsupillanatban egy bánatos családra eshetett.

A kedves n y á j, — miként őket a z ó t a Mirabeau-val neveztük — a z o k n á l megfogyott.

Meghalt a kis veréb!

Egy estve, hogy ismét áttekintek, (épp egy hete mult, hogy a kicsit eltemettük) két gunnyasztó alakot látok elmerülve ülni az asztalnál. Az emlékezetnek ki tudja, mely rónaságait szántották gondolatjaik?! . . . Egyszerre a nő egy mély sóhajjal magához térve, feláll s szemében kristálygyöngyöket morzsolgatva — kimegy. A távozas zajára felrezzen a férfi, ijedten tekint maga körül, tekintete révedezve tapad egy üvegalmáriom tábláira, s azokon belül egy pár kis czipőre . . . Ingadozva áll fel . . . kiveszi s maga elé teszi . . . hosszasan elnézegeti . . . ujjaira húzza s lépeget velük . . . aztán egy dobozt vesz elő s a kis czipők elé rakja tartalmát: egy kis bárányt . . . egy trombitát . . . egy babát . . . egy kis bádog kávéőrlőt . . . egy kitömött verebet stb. . . . s játszik valakivel, a ki nincs ott, de a kit ő oda képzel, maga elé, édes hangon gügyög hozzá, pajzánkodik, czivakodik, kaczag, kiabál . . . a zajra megnyilik az ajtó s belép a hitves . . . a férfi magához tér s zokogva omlanak egymás karjaiba . . . . .

Itt is, mint számtalan esetben, a gyöngébb lesz az erősebb támasza. A nő vigasztalja a ferfit s bátorságot önt csüggedő lelkébe. A férfi csak rázza fejét, s tekintetét nem birja levenni a kedves játékszerekről. Egyszerre megszólal az egyik kanári:

— P i u f, t y i u f, t y i r r, t y i r r, t y i r r . . .

— T y ü h, f i t y e, f i t y e, t y i u, t y i u, t y i u — feleli rá a másik s a titkos mondat vége forró csókba fúl . . .

Férfi és nő egyszerre néznek arra, egyszerre értik el s bár a köny még ott ül mindegyik szemében — ajkukon a mosoly, szivükben a szerelem . . . . . .

*

Hogy a tavasz legyürte a telet s nyárban izzadt őszig a természet, mi is visszatértünk ujra fészkeinkbe.

Az első reggel, melyen kitekintek, hogy a viszontlátás egy verőfényes pillantását valljam a m a z o k k a l, az első a mi a szemembe ötlik: e g y g ó l y a, mely a tetőn kelepelt.

Budapest, 1887. évi deczember hó 14-én.

Makó,
a népszinház tagja.

Karácsony.

(Dostojewski Mihájlovics Tódor rajza.)

Láttatok-e már karácsony idején fagyos hidegben apró gyermekeket koldulni? Öltözetük csaknem nyárias, nyakuk köré pedig egy ócska rongy van tekergetve s lábaitok előtt forgolódva betanult szavakat gagyogtak. Ti is fáztok, siettetek a meleg szobába s azért mérgelődtök, ha ezek a kis koldus fiuckák lábaitok alá jönnek. E szegény gyermekek nagyon sajnálatra méltók . . . Ilyen gyermekről akarok mesélni. Korán reggel volt s a fiucska alig van hat éves, talán még fiatalabb. Egy nedves, hideg pinczelyukban ébredt fel. Ruhácskája vékony volt s ő reszketett a hidegtől; a sarokban egy ládán ülve unalomból azzal mulatott, hogy nézte mint lebben ki szájából a megfagyott levegő . . . De nagyon éhes volt . . . az órák pedig repültek . . . s ő minduntalan a deszka-padhoz tutott, melyen beteg anyja feküdt; nagyon vékonyan volt a szalma alatta elteritve a padon. párna helyett pedig egy batyura hajtotta fejét. Minő sors vezette ide? Valószinüleg egy más városból jött ide kis fiával s itt hirtelen megbetegedett . . . . Az ünnep már a küszöbön van, azért távoztak el a többi pinczelakók; csak amott egy messzi sarokban nyög egy köszvénytől gyötört nyolczvan éves öreg asszony; ezelőtt valahol mint gyermekápolónő szolgált, most pedig itt fekszik egyedül halálos ágyán; az öreg asszony nyögött mormogott s szidta a kis fiut, ugy hogy az félt közel menni hozzá. Inni valót talált a fiucska a folyosón, de enni valót sehol egy morzsányit sem; és ujra meg ujra a padhoz lépett, melyen anyja feküdt, hogy felébressze. Ugy félt a homályban; már rég beesteledett; sehol sem gyujtottak világot. Megtapogatta anyjának arczát, s csudálkozott, hogy meg sem mozdul s oly hideg, mint a márvány. Mily hideg van itt, gondolta magában. mialatt keze a halottnak vállán pihent. . . . . Azután ujjaiba lehelt, hogy felmelegitse s a mint a padon megtalálta kis sapkáját, tapogatózva kiment a pinczéből. Már előbb is elment volna, de félt attól a nagy kutyától ott a lépcsőn, mely egész nap vonyitott a szomszéd ajtón. Most már nem volt ott a kutya. És a kis fiu kiosont az utczára.

Istenem, micsoda város! Olyas valamit soha életében nem látott. Mily sötét volt elenben az éj abban a faluban, honnan jött; az egész utczán csak egyetlenegy lámpa égett. Az apró faházakat reteszekkel bezárják; s a mint alkonyodik, nem láthatni egy lelket az utczán, mindnyájan bezárkóznak házaikba, csak a kutyák csoportosulnak százával s ugatnak, vonyitanak a hosszu éjszakán át. Hanem azért ott meleg volt s enni is adtak neki. De itt... Istenem! csak egy falat kenyere volna legalább, a mivel éhségét lecsillapithatná. Minő lárma, minő zaj! Az a sok lámpa, az a sok ember, ló, kocsi, ebben a hidegben. A zaklatott lovak orrlyukaiból kirepül a pára s karikákba fagy, a patkók pedig a puha havon keresztül a kövezetet érik. Az emberek meg ugy lótnak-futnak és . . . Istenem! mennyire szeretne valamit enni, ha csak egy kis darabocskát is! És egyszerre ugy fájnak kis ujacskái.

Itt ismét egy utcza; ah, oszt' minő széles! Itt bizonyosan eltapossák az embert. Mint kiabálnak, szaladgálnak az emberek és kocsik . . . és oszt a fény, a világosság, de mennyi világosság! Mi ez? Oh! Micsoda óriási nagy üveg! és az üveg mögött egy nagy szoba! És a szobában egy nagy fa egészen a boltozatig — az egy karácsonyfa sok kis aranyos papirossal és almával. A karácsonyfa körül kis babák és kis lovak feküsznek. A szobában gyermekek szaladgálnak czifra csinos kis ruhácskákban . . . és nevetgélnek, játszanak és esznek-isznak. Ni — amott egy kis leányka tánczol egy kis fiuval, milyen szép leányka! Zene is szól odabenn, hallani az üvegen keresztül. A szegény kis fiucska nézi mindezt, csudálkozik és nevet. Most azonban elkezdenek lábain az ujjak fájni, kezecskéi meg egész megvörösödtek; ujjait már alig tudja mozgatni, s minden mozdulatnál ugy fájnak. A fiucska elkezd keservesen sirni és tova szalad. Egy más üvegen át ismét egy szobát lát karácsonyfákkal feldiszitve; az asztalokon mindenfele sütemény fekszik; mandolatészta, aztán sárga meg piros tészta; négy gazdagon felöltözött nő ül benn — mindenkinek, a ki hajön, kalácsot és süteményt osztogatnak; az ajtó folytonosan nyilik, sok uraság megy be az utczáról. A fiucska az ajtóhoz lopódzik, kinyitja s bemegy. Hu! hogy ráförmednek s integetnek neki, hogy menjen ki. A nők közül gyorsan hozzálép az egyik, egy kopeket nyom a kezébe s kinyitja neki az ajtót. Hogy megijed erre szegenyke. A kopek legurul a lépcsőkön, hisz nem tudja fogni, mert ujjacskái már nem hajlanak. Gyorsan, gyorsan elfut — hogy hova, azt maga sem tudja. És ő fut, fut s kis kezeibe lehel. De mi ez megint! Az emberek állanak s tolakodnak: az üveg mögött az ablakban. Három kis baba van kiállitva, picos és zöld ruhácskáikban ugy néznek ki, mintha elevenek volnának. Egy öreg emberke ül bent egy széken, s kezeit mozgatja, mintha valami nagy hegedün játszanék másik kettő mellette áll és kis hegedükön játszanak, taktusban bólintgatják fejeiket, egymásra nézegetnek, ajkaik mozognak és beszélgetnek, csakhogy semmit sem hallani az üvegen keresztül. A fiucska eleinte azt hiszi, hogy élnek, de a mint észreveszi, hogy babák azok is, elkezd nevetni. Soha életében nem látott ő még ilyen babákat. Közel van ugyan a siráshoz, de mihelyt a babákra néz, elkezd nevetni. Egyszerre ugy tetszett neki, mintha valaki hátulról megfogta volna a kabátját és csakugyan egy nagy kamasz állt mellette, üti a fejét lerántja a sapkáját és gáncsot vet neki. Ő a földre bukik. Az emberek kiabálnak. És erre ő megijed, felugrik, s fut, fut — maga sem tudja hova — beszalad egy idegen udvarba s elrejtőzik az ólfa mögé. Itt sötét van, gondolja magában, itt nem találnak reám. Annyire összegubbaszkodott, hogy alig tud lélekzeni nagy felelmében . . . egyszerre olyan megkönnyebülve, csudásan megkönnyebülve érzi magát. Kis kezei és lábai nem fáznak már, melegség töltötte el testét, olyan jó meleget érzett, mintha kályha mellett ülne. Most ismét összeborzad . . . hiszen elaludt. Milyen jól esik itt aludni . . . ülök majd egy kicsit s akkor megint elmegyek a babákhoz. S amint álmában megint látja a babákat, elkezd mosolyogni . . . Mintha csak elevenek volnának . . . mialatt a babák hegedülnek, ugy tetszik neki, mintha anyja egy bölcsődalt énekelne felette. Anyácskám, én alszom. Ah, oly jó itt aludni. — Jőj hozzám a karácsonyfához kis fiam, szól fölötte egy szende hang. — A fiucska azt hiszi, hogy édes anyja hivja de nem — még sem ő az. Valaki hozzáhajol s a sötétben magához öleli. S minő világosság üti meg szemeit most! Oh, mily gyönyörü karácsonfa! De nem, még sem karácsonfa. Még sohasem látott ilyen fát. Minden csillog minden fénylik rajta s körörösökörül csupa babák. De nem azok a fiuk és leányok világos ruhákban, hozzá repülnek, csókolják, magukkal viszik s ő maga is repül . . . Anyja mindezt látja s az örömtől mosolyog. Anyám! anyám! Ah, be jó itt! Anyácskám! S most ismét csókolják a gyermekek és ő mesél nekik a babakról ott az üveg mögött. Kik vagytok ti fiuk és kik vagytok ti leánykák? kérdi mosolyogva s enyelegve tőlük.

Ez Krisztusnak a karácsonfája, felelik neki. E napon minden gyermeknek ad Krisztus egy karácsonfát, a kinek a földön nem jutott.

És a fiucska hallja, hogy ezek a kis fiuk és leányok ép oly gyermekek voltak mint ő. Egy része a hidegtől halt meg, más része meg az éhségnek lett áldozata: harmadikat a verés vitte a sirba, sőt a negyedik oly betegségben halt el — mert nem részesült semmiféle ápolásban — a mely a legcsekélyebb gondozás mellett szerencsésen folyhatott volna le. És most mindnyájan itt vannak, mindnyájan olyanok mint az angyalok, mindnyájan Krisztusnál vannak, a ki kezeit nyujtja feléjük s megáldja őket anyáikkal együtt . . . És az anyák ott állanak félre, megismerik fiaikat és hozzájuk sietnek, csókjaikkal halmozzák el őket s letörlik könyeiket s kérik, hogy ne sirjanak hisz itt olyan jó lenni . . .

Reggel a háziszolgák ott találták a fiucska megdermedt kis holttestét az ólfarakás mögött.

Fordi[illegible]a: Vidiczky György.

„Ovid"-ból.

(1. fdet. 10 jel.)

. . . Mindenkinek van bármi kis tanyája,
Mit elfeledni nem lehet soha,
Hová nyugodni megtér tengerekről . . .
Mindenkinek van csöndes otthona!
Oh mért — hogy minden megtalálja fészkét,
Madár az ágon, vizben a halak,
Sürü berekben orditó vadállat . . .
Csak én vagyok — — oh én boldogtalan,
Üzött madárként bolygó, hontalan! . . .
De nem türöm tovább! . . . elég e kin!
A mult romokba hullt reményein
Keseryve nem sohajtozom tovább —
Midőn szivemben ébred annyi vágy!
A tépett szárnyak bontakoznak ujra
Remény tüzében ég borus szemem
Bilincseit e lélek már megunta,
Magasra vágy repülni szellemem!
Szakadjanak hát szét a kötelékek!
Atyám ne hivjon többé gyermekének,
Nevét tagadja meg — kisérjen átka . . .
— — Él innen, el boldogabb hazába! . . .

Somló Sándor.

Karácsonyi ajándék.

Irta: Eötvös Margit.

I.

A csillagok milliárdjai nyájas fényt hintenek a földre, mely mint egy először bálba menendő kis leány tiszta fehérbe öltözött.

Az emberek sietve járnak az utczán, az ösmerősök futólag üdvözlik egymást, kiki siet haza, az édes otthonba, hogy e nagy ünnepet szerető családja körében boldogan töltse el. Gazdag és szegény szivét egyaránt eltölti az a végtelen boldogság, melyet a másoknak szerzett öröm érzete okoz. Azon örömkönyek, melyet az a gazdag előkelő hölgy hullat, látva a csillogó csecsebecsékkel megrakott karácsonyfa körül, örömrepesve tapsoló gyermekeit semmivel sem édesebbek annál, mely az egyszerü kunyhóban lakó szegény anya szemében ragyog.

A mai nap a boldogság napja, öröm és mosoly ragyog minden arczon. Talán az öröm mosolygó angyala szállott alá az égből, hogy áldást hintsen mindenfelé! ?

De hisz az angyalok igazságosak; miért feledkeztek hát meg arról a szegény koldusleányról, ki dideregve sápadtan áll az utcza sarkon és esdőleg nyujtja fedetlen sovány karjait az arra menők felé reszketőn könyörögve alamizsnáért. Gyenge hangját elnyeli a gyorsan robogó kocsik zaja, silány rubája rongyokban csüng alá testéről, mig bánatos arczára oda fagy a fájdalom kivonuló könyje. Oly elütő része ez annak az élénk szinekkel kifestett képnek, melyet a sürgő tarka néptömeg mutat.

Szegény kis koldúsleány! Ő hozzá nem fog bekopogtatni a kis Jézuska mint a többi gyermekekhez, a kiket szeret. Pedig ő nem is kért tőle csillogó játékot, aranyhaju bábut. csak meleg harisnyát és ruhát, oh mert a hideg még jobban fáj, mint az éhség. Milyen boldogok lehetnek azok a gyermekek, kiknek nem kell koldulniok, kik meleg szobában ülhetnek, tanulhatnak kiket szeretet környez; de oly boldogtalan, nogy csak a bánatot és szenvedést ismeri, az ő számára nem nyilik az öröm egy szerény virága sem.

Selyem ruha suhogása verte fel szomoru gondolataiból. Egy magas nő közeledett felé hófehér homlokkal s oly tiszta kék szemekkel, mint a derült tavaszi ég. Utána két csinos nő egy tetősen felhalmozott nagy kosarat czipelt, mely tele volt játékkal, meleg rubával s több efféle karácsonyi ajándékkal. A mint megpillantá a didergő teremtést meleg részvéttel állott meg előtte s bátoritó barátságos hangon kérdé:

— Hol lakol s mi a neved kedves gyermekem?

A kis leány kerekre nyitott szemekkel bámult a beszélőre, — oly szokatlannak tetszett durva beszédhez szokott füleinek e nyájas csengő hang.

— Öreg anyám Nellának nevez s künn lakom a város végén egy kis viskóban — mondá félénk remegő hangon.

— S nem félsz-e ily késön egyedül oly messzire menni?

— Nem asszonyom. A jó Isten megőrzi a veszélytől azokat, kik benne biznak; s hogyis mehettem volna eddig haza, hisz még alig koldultam egy pár krajczárt s anyám megver, ha nem hozok haza eleget. — S a könyek ujra előtörtek szemeiből, melyeket szomoruan kéröleg függesztett az előkelő nőre.

Ez megsimogatta a leányka arczát, mely daczára a sok szenvedésnek nem volt csunyának mondható s igy szólt:

— Szegény gyermek! Jöjj velem, hol meleg szoba és eledel vár reád; ottan elpanaszolod azt, mi kis szivedet nyomja, talán könnyithetek rajta.

— Oh asszonyom, mily jó ön; nem is olyan, mint az emberek. Nekem ugy tünik fel, mintha megtestesülve állna előttem azon a kis képen, mit otthon annyiszor elnézek. Az szintén oly szép és jóságos arczu nőt ábrázol, mint ön asszonyom s már puszta látása is megvigasztal épen ugy, mint önnek nyájas szavai. Egy jószivü leánykától kaptam s az azt mondta, hogy vigyázzak reá, mert az szent kép, melyre a kis Jezus mamája van festve. S én meg is őriztem s minden este könyörgök hozzá, hogy vegyen oltalmába s ne feledkezzék meg rólam.

A jószivü nő meghatottan hallgatta az ártatlan gyermek okos beszédét. S miután a bámuló leánykát a drága szőnyegekkel, üvegházi növényekkel s szobrokkal pazarul felekifolyosón keresztül egy barátságos szobába vezette igy szólt hozzá mosolyogva:

— Lásd ő meg is hallgatta a jó gyermek szivből jövő imáját; meghallgatta s megsugta a kis Jézusnak, hogy rólad se feledkezzék meg; de miután most neki nagyon sok dolga van, általam küldi neked ezeket.

Sokszor meleg ruhanemüt czipőt, kendőt tett elébe egy kosárba, élelmiszereket csomagolt s egy szép nagy bábut fektetett a szegeny leányka ölébe, ki nem tudta, valóság-e ez vagy csak egy gonosz szellem üzi vele csalóka játékát? Talán először életében derité fel arczát az öröm sugara, talán először életében omlottak örömkönyek szemeiből; térdre borult a magas jóságos nő előtt, összekulcsolá kicsiny, sovány kezét és reszketve a tuláradó boldogságtól kiáltá:

— Most már nem kételkedem; ugy-e asszonyom, ön a kis Jézus mamája? Oh engedje meg, hogy kezeit megcsókoljam s ne tiltsa meg, hogy szeressem.

— Kis bohó, már hogy tiltanám én azt meg, sőt ellenkezőleg szeress, mert az embertársaink iránti szeretet mindenkinek szent elengedhetetlen kötelessége.

Miután ehségét lecsillapitotta s dermedt tagjai megmelegedtek, a kis leány igen beszédessé lett. Beszélt öreg anyjáról, ki már hetek óta betegen fekszik, elbeszélte, mily sokat kell türnie, szenvednie, mily rosszul bánik vele anyja, mint üti, veri, ha keves pénzt koldul.

— Oh asszonyom! — kiáltá mély elkeseredéssel — gyermek vagyok, nem több nyolcz évesnél de már szenvedtem anynyit, hogy soknak elég lenne egy egesz életre. Sokszor feltámad szivemben egy titkos kérdés, vajjon az édes anya bánhatik-e igy gyermekével s egy érzés azt sugja, hogy nekem más anyám volt. Rég történt igaz, midőn azt, mit most elmondok — álmodám, de az még álomnak is oly igen szép volt, hogy nem tudom elfeledni soha s ujra meg ujra felmerül lelkembeu, csakhogy igen homályosan.

Egyszer, nagyon régen, azt álmodám, hogy ily szép szobákbam laktam én is, mint ez itt, hol szabad volt játszanom, kaczagnom; azután egy szép nagy parkban láttam magamat, hol pillangókat fogdostunk egy szép kis fiuval, kinek mosolygó ajkai s nagy fekete szemei voltak; azután szép, hosszu nyaku, fehér madarakat láttam, melyek méltóságteljesen uszkáltak egy tavon s én kalácsot dobáltam nekik a vizbe. Aztán — s ez volt az egészben a legkedvesebb, — gyakran láttam álmaimban egy gyönyörü szép asszonyt, ki ölébe vett. ki megcsokolgatta homlokomat s ki kedves kis gyermekének szólitott s én hozzásimultam egészen, mint a repkény a tölgyhöz s átölelve kát, azt sugtam: édes jó mamám.

A kis leány egészen elszomorodott mig mindezeket elbeszélte s elgondolkozva nézett maga elé; azután végigsimitá homlokát kicsiny kezével, mintha valamely kellemetlen gondolatot akart volna elüzni s mélyen felsóhajtva folytatá:

Ezelőtt öt évvel nagyon beteg voltam. s midőn felgyógyultam nem tudtam sehogysem meghatározni, hogy mindez álom volt-e vagy pedig lázas agyam képzelete. Emlékező tehetségem teljesen cserben hagyott. De azt a mosolygó kis fiut és azt a gyönyörü szép asszonyt mindig látni vélem, de csak ugy, mintha felhőkbe lennének burkolva.

— S most hány éves vagy? — kérdé a joszivü nő, ki egy jótékony egyletnek volt elnöknője, — miközben gondolkozva járt fel s alá a szobában, figyelmesebben szemlélve a leányka urias finom arczát.

— Anyám, azt mondja, hogy nyolcz.

A fali óra kilenczet ütött.

— Ideje, hogy haza menj édes anyádhoz, ki bizonyosan türelmetlenül vár read gyermekem. Szolgám elkisér s elviszi a csomagokat anyádhoz, melyet te mint jó kis leány a kis Jézuskától kaptál.

A kis Ella hévvel ragadá meg az elnöknő fehér kezeit, s elhalmozta csókjaival.

— Oh köszönöm anyám nevében is azon jóságot, melyet irántunk tanusit.

S midőn az elnöknő előtte ismeretlen nyelven nehány szót szólt, túláradó boldogsában, dobogó szivvel hagyta el azt a házat, melyben mint vélte, a kis Jézus mamája lakik.

A szép asszony pedig feltette magában, hogy másnap felkeresi a kis koldusleány öreg, beteg anyját.

II.

Azok, kiket boldogság és jólét környez, kik a nyomort csak hiréből ismerik, kik nem tépelődnek hosszu álmatlan éjjeken át: lesz e holnap mit enniök: oh azok nem is alkothatnak maguknak fogalmat arról a borzasztó képről, mely ott a varos végén, abban a kis viskóban a szemlélő elé tarul.

Az elnöknő rászoritotta arczára illatos csipkekendőjét, hogy meg ne fuladjon a füledt levegőjü alacsony szobában, melybe szolgája bevezette.

A kis szoba ugyszólván egészen üres volt; egy rozzant lócza, mely egyuttal asztal gyanánt szolgált s egy deszkákból összetákolt láda képezte az összes butorzatot. A földön pedig, egy nehány zsup szalmán ott feküdt az öreg koldusasszony, mintegy kiaszott csont váz; lázban égő nagy szemeit, melyek mélyen feküdtek üregeikben, rámereszti a belépő nőre, ki mint a jótékonyság tündére, váratlanul jelent meg a nyomoruságos helyen.

A kis leány ott térdelt egyik sarokban s kétségbeesetten tördelé kezeit; ott volt előtte kis szent képe, melyre kéröleg függeszté bánatos szemeit, vajjon nem nyujtand-e vigasztalást. S íme, most ott állt előtte a kép, mint gyermekes eszével hitte, élve, megtestesülve.

Az elnöknő közelebb lépett az aggnő fekhelyéhez s mély szánalommal párosult borzalommal nézte annak a halállal való küzdelmét. Az agg nő haldoktott; a szoba néma csendjét csupán a kebléből fel-feltörő hörgés zavarta.

Midőn a belépőt észrevette, az öröm egy gyenge sugara villant meg szemeiben s minden erejét összeszedve, felült ágyában.

— Ki ön asszonyom, ki felkeresi a szerencsétleneket, ki nem iszózott a nyomor fészkébe eljönni. Az ég küldte önt ide, hogy előtte kitárjam szivem titkát, mely ónsulylyal nehezedik lelkemre s mely a sirban sem hagyott volna nyugodni.

Hangja elakadt, csak kezével intett, hogy szeretne vele egyedül maradni. Miután a kis leányt a kissé távol eső kutra vizért küldték, az agg nő folytatá:

— Igérje meg nekem, hogy azt, mit most hallani fog, mit a haldokló csak gyóntatójának mondhatna el, mint egy szent titkot szivébe zárja s csak akkor töri fel a titok pecsétjét, ha annak ideje eljő. Oh bár bekövetkeznék valaha, tevé hozzá mély sóhajjal.

— Beszéljen jó asszony, teljesen bizhatik bennem.

— Tehát hallgasson meg minden félbeszakitás nélkül, mert érzem, hogy nem sok időm van már hátra. Oh istenem, csak addig adj még erőt, mig mindezt elmondom.

Szülővároskában, mely gyönyörü vadregényes vidéken feküdt, sok előkelő családnak volt nyaralója. A többi között egy gazdag grófi család lakott ott nyáron át. A gróf nejével s egyetlen fiával, ki hires volt a vidéken szépségéről, a mely leányra ráveté nagy tüzes fekete szemeit, a kire csak rámosolygott, az rabja lett örökre. Férjem kertész volt náluk, mig én és egyetlen leányom a konyhán segitettünk a többi cselédnek.

Az öreg grófnő nagyon szerette Rózsikámat, mert takaros, csinos, ügyes leányka volt; nem is engedett neki semmi durva munkát végezni, hanem azt szerette, ha szépen felöltözött, ha körülötte forgolódott s elleste gondolatait. Szegény jó leányom, mennyire szerette is a jó öreg grófnőt, de az is őt. Hányszor simogatta meg szeretetteljesen Rozsikám göndör barna fürtjeit, melyek rózsás arczát még inkább kiemelték s ilyenkor számtalanszor igy szólt hozzám: Irigylem magától Rózsikáját. Oh be szép is volt asszonyom, szép és jó, mint egy angyal. Ne higyje azonban, hogy az anya elfogultsága beszél belőlem, oh nem. Sokan mondták férjemnek, hogy Rózsikája az egész kertben a legszebb rózsaszál. Elképzelheti, mi mily boldogok s megelégedettek voltunk.

Erős köhögési roham szakitotta félbe lelkesedéssel elmondott szavait, de arcza egyszerre a legmélyebb gyülöletet tükrözé s szemeiben félelmes láng lobogott.

— S ő — a nyomorult, ez a csábosan mosolygó ördög felduita boldogságunkat, leszakitva a kert legszebb nyiló rózsáját, de nem azért, hogy keblére tüzze. nem; hogy is tehette volna ezt? — miként illett volna a grófi korona a szegény kertészleány homlokára?...

Látott-e már ön asszonyom virágot, melynek szivén féreg rágódott? Igy kezdett hervadni ő is, mig végre egy reggel itt hagyott bennünket, lehajtva fejét az örök nyugalom vánkosára.

A boldogtalan anya keservesen zokogott; nagyon fájdalmas volt szivének a multra való visszaemlékezés.

— S mi volt a neve annak a grófnak, kérdé a szép asszony felhasználva a szünetet.

Az asszony nem látszott őt hallani, csak saját gondolataival volt elfoglalva. Kevés idő mulva folytatá:

— Azóta csak boszumnak éltem; ez volt éltető elemem, melyet czéljául tüztem ki boldogtalan életemnek. Megesküdtem, hogy bár mi módon, bármikor, de nem hagyom megtorlás nélkül gyermekem halálát. S ezen idő bár későn, de bekövetkezett.

Bár férjemmel odahagytuk a grófi házat, azért én nem téveszttettem szemem elől. Nemsokára azt beszélték a városkában, hogy a fiatal gróf megnősül s ifju nejével, ki egy dusgazdag bárónak volt a leánya, a fővárosban fog lakni.

Összetakaritott pénzecskémet magamhoz véve ide is követtem s ugy véltem, hogy közeledem bosszum keresztülviteléhez, pedig mily messze voltam még tőle. Sok fejtörés után kifőztem tervemet; iszonyu volt az, iszonyu. De hát fogat fogért. Érezze — gondolám — ő is azt a kint, mit tesz az, megraboltatni egyetlen gyermekünktől. De a keresztülvitel nehezebb volt, mint hittem; a kis fiukat oly árgusszemekkel őrizték, hogy meghiusitotta egyelőre terveimet. Ezalatt telt az idő; évek multak, véghetetlen hosszu évek s én még sem mondtam le terveimről. Pedig az idő kissé enyhité azt a sajgó sebet, mit gyermekem halála szivemen ejtett. Kezdtem elfásulni, a közöny kemény kérget vont szivem fölé s látva, hogy azok mennyire boldogok — talán még bosszumról is lemondtam volna már, de egyrészt eskümhöz akartam hü maradni, mig másrészt — a mire eddig hiába vartam maga a véletlen játszotta kezemre a bosszu eszközét.

A halálverejték kiült homlokára s feje bágyadtan hanyatlott vissza a szalmavánkosra. Az elnöknő ijedten nézte a megtört alakot, mely ugy nézett ki, mintha a lélek már elhagyta volna porhüvelyét. De ő nem hallhatott meg addig, mig titkát fel nem tárta; az izgatottság erőt adott neki, s minden erejét összeszedve gyenge hangon folytatá:

— Már rövid leszek, mert nagyon kimerültnek érzem magamat. Ugy emlékszem, mintha ma történt volna, pedig tegnap volt öt éve, hogy bosszumat végrehajtottam. Akkor is ily szép karácsony este volt. A kirakatok pazar fényben ragyogtak odacsalva a bámészkodókat. En is arra mentem s alig birtam utat törni a sürü néptömeg között; ekkor megpillantám a grófné nevelőnőjét a kis comtesseel. A nevelőnő egyik ösmerősével oly mély beszélgetésbe merült, hogy elfeledkezve a felügyeletére bizott leánykaról, sikerült nekem azt egy gyors mozdulattal ölembe kapni s gyorsan a mint csak lábaim birták eltünni egy sötét utczában.

A nevelőnő de még inkább a gyermekökért rajongó szülék kétségbeesésétől lehet önmagának fogalma. Én meg voltam bosszulva; érezte ő is ugyanazt a fájdalmat, mit egykor én, de az övé még borzasztóbb volt. Én elveztettem a gyermekemet, de tudtam, hogy ott nyugszik a temetőben; ő elvesztette gyermekét, annélkül, hogy tudta volna hová lett a család büszkesége, szemefénye, hogy mily sors várand reá. Még azon éjjel odahagytam a fővárost, a gyermekkel. Az éj sötét volt és hideg; a gyermek meghült, és nagy lázba esett. Hat hétig lebegett élet és halál között, s midőn felépült a kis, alig három éves leányka a multra csak, mint egy álomra tudott viszszaemlékezni.

E gyermek ugyanaz, kit ön tegnap magához emelt, s kegyével, szeretetével elhalmozta. Most midőn végső óráim közeledik, meggyóntam s megbántam szörnyü vétkemet, s vissza gondolva a sok jótéteményre, mit e gyermek nagy anyja velünk gyakorolt — jóvá akarom azt tenni, a mennyire lehet.

Hangja egyre elhalóbb volt s már-már akadozva folytatá:

— Vegye most magához és — vezesse vissza — a kesergő anyához — kérje bocsánatát a bünös nevében, — ki annak reményében most már nyugodtan — hal meg.

Itt van s — viaszszinü ujjaival párnájára mutatott Ella medaillonja — arról — egy mély hörgés szakadt fel kebléből mely megborongatá az elnöknő hátát. — Oh istenem meghalok — csak még egy perczig . . .

— S a gróf neve? Az istenért! — kiáltá rémülten a szép asszony mondja gyorsan, gyorsan! . . .

— A gróf neve — itt hangja elakadt. átszott mint szeretne szólni, de a kékülni kezdő ajkak hang nélkül mozogtak s aztán elnémultak örökre, még mielőtt megmondta volna annak a nevét, ki tőle gyermekét s kitől ő gyermekét rabolta el.

III.

Tiz év mult el; s ez alatt sok minden megváltozott. A kis sovány, igénytelen koldus leányka gyönyörü hajadonná fejlődött a jószivü elnöknő, özvegy báró Cserhalmyné védszárnyai alatt.

Cserhalmy Ella volt a szalonok egyik legragyogóbb csillaga, mely előtt hódolattal hajolt meg az előkelő férfi világ. Szépsége. szelleme s bájos kedvessége mindenkit elragadott; őt mindenki szerette, még irigyei sem találják rajta hibát. Az özvegy bárónénak ő volt minden öröme, büszkesége, s miután kutatásai daczára sem sikerült a szüléket feltedezni s titkon ennek épp anynyira örült, mint a mily szomorusággal gondolt arra, ha megkellene válni Ellájától, ki benne egy gyöngéden szerető anyát talált. Már két éve ők is a fővárosban laknak, hol vendégszerető házuk gyülhelye volt az arisztokrácziának.

Cserhalmyné még mindig igen élénk és mulatni vágyó szép asszony, de ő maga is egész őszintén bevallja, hogy Ellájával semmikép nem versenyezhet s átengedi a győzelem pálmáját az oly hadjárat után, melynek a férfiak meghódolásával kell végződnie.

Egyáltalán nem tartja magát öregnek, sőt azt mondja, hogy mióta, hála a mindinkább haladó koruak sikerült eau de lys-et és poudre de serailt felfedezni, nem is léteznek öreg asszonyok.

— Hja, mi türés tagadás, nekem már ahoz kell folyamoduom, pedig a vele való bánáshoz sok ügyesség kell, de ez az egyedüli jó tulajdonság, mi nálam teljesen hiányzik, a müvészetnek egy különága ez! Ma ki nem méltányolja a müvészetet? S a mint látszik, igen gyakorlott müvésznő lehet, mert a mint ott cseveg a bájos Ellával, ugy senki sem mondaná, hogy két évtizeddel hamarább született.

Bordeaux selyemplüch ruhája odasimul sugár termetéhez, mig a csipkeujjakon keresztülcsillámlik testének vakitó fehérsége. Ella junói termetét tengerzöld mouselin ruha fedé, melyben ugy néz ki rózsás arczával, mint a tenger hullámaiból kiemelkedő Vénus, ki elpirult Auróra csókjától. Alkalmasint nem a szépnemhez tartozott. Hát ő valjon minő Auróra csokjától pirult el? Oh Istenem, oly hirtelen történt az egész!

Egy kocsi állott meg a kapu előtt s abból egy sugár barna ifju ugrott ki, midőn a szobába lépett, a báróné karjaiba veté magát és zokogott az örömtől s nem engedte kibontakozni ölelő karjaiból; miután kissé magukhoz tértek a viszontlátas örömének mámorából az anya kézen fogta, oda vezette élebe s igy szólt:

— Kedves fiam, ez itt leányom; szeressétek egymást mint testvérek. S mig kicsiny szive megtagadta az engedelmességet, mert egész másként dobogott, mint a hogy egy testvér iránti szeretetből dobogni szokott, az megölelte és egy forró csókot nyomott égő ajkára.

— Igy ni, — mondá — ugy illik, hogy a testvérek meg is csókolják egymást!

A mama ezután átöltözni küldte, hogy kellő fényben jelenjék meg az estélyen, mely ma kétszeres örömünnepély volt. Egy részt az évek óta nem látott fiu viszontlátásának, — másrészt a kis Jézus születésének ünnepe. A bárónő látható megelégedéssel szemlélte őt. miután befejezte öltözékét.

— Szebb vagy mint bármikor kedves Ellám! Ha Arthur gróf meglát, szerelme egy fokkal magasabbra száll!

— Oh kedves anyám, de hisz én nem őt — azaz hogy én őt nem szeretem, — mondá egészen elpirulva Ella.

— Nem őt, mondá. hát valjon kit, kis hamis, illik az ily bizalmatlanság, nem tudtad azt már nekem régen bevallani, nos hamar, ki vele! Ki az a boldogtalan?

— Ah, boldogtalan? Oh az én vagyok — s arcza egyszerre elszomorodott.

— Ugy tehát mint Narcis önönmagadba vagy szerelmes? No ez mulatságos! Akkor csak keresni kell egy Semproniát, ki kiábránditson.

— Kedves anyám tréfát üz komoly érzelmeimből? Igen én boldogtalan vagyok, bár mint rut hálátlanság hangzik is ez ajkamról! Egy oly férfiuért dobog szivem, kihez születésemnél fogva nem vagyok méltó!!

Ugyan ne légy oly bohó: különben majd még beszélünk erről! Most egyelőre verd ki a fejedből ezt s gondolatot; tekints a tükörbe s azután valld be őszintén, hogy még ha nem is vagy gróf-kisasszony müveltségednél fogva, s mint az én nevelő leányom nem tarthatnál-e igényt egy grófi koronára?

De nézd csak nem tudom illek-e ezen smaragd ékszer e bordeaux ruhához? — azt hiszem, kissé elütő, hozd el kedves az ékszerdobozt s válaszunk együtt egy másikat . . .

No lám, ez itt, e gyémánt coliék sokkal jobban fogg állani hajamba!

— Hölgyeink! befejezték-e már öltözéküket szabad-e belépnem anélkül, hogy a toilettetitkok valamelyikét profán szemeimmel felfedezzem, — hangzott Emil csengő hangja, melyre Ella szive hangosan feldobogott.

A mama felnyitá az ajtót és Emil belépett az illatos kék selymes boudoirba.

— Ah, mintha csak a menyországba találná magát az ember!

— Már megbocsáss édes anyám, de angyalt én csak egyet látok, és ez az én legbájosabb testvérkém, ki még az angyalnál is bájosabb.

— Jól vigyázzon — mosolygott Ella — az angyaloknak szárnyaik vannak s ha a bókoknak ... fog ... meg ... a ... ja ... kik ...

— kérd... táncz... ...am?

— Ig... hetne tölem ... ha eljövök, mert ... vemet, mely a kaczag... veszi ki magát, mint e... a hamis akkord. De va... ket meg Ella kedves mosolya sem képes feledtetni. Ebből láthatja, hogy igen szomo... esemény lehetett az, melyhez ezen emlé... füződik.

Régen, nagyon régen történt. Évekkel ezelőtt a mai napon, mely minálunk egy igen szomoru ünnep. De beszéljünk inkább kegyedről. Képzelem, mennyiro örült Emil báró megérkezésének.

De mennyire! Tegnap óta mikor a sürgönyt kaptuk, egyebet nem csináltam, mint azon gondolkoztam, hogy nézhet ki, milyen lehet? Mert én most láttam őt először; valahányszor haza jött látogatóba, mindig a nevelőintézetben voltam s csak szellemileg ösmertük egymást. Képzelheti, mily várakozással néztem megérkezése elé; megkérdeztem anyámat szőke-e vagy barna, százféle alakban képzeltem magam elé s már a képzeleti alakkal is oly jól el tudtam mulatni. Mint szép daliás ifju lebegett lelki remeim előtt, de midőn meg láttam be kellett vallanom, hogy a valóság tulhaladja az ideált.

— Boldog halandó kérő kegyed oly elragadtatással beszél, — mondá szomoruan.

Arthur. Talán bizon már megint feltámadt lelkében az a zöld szemü szörnyeteg, mit féltékenységnek neveznek; ez tulságos önzés. Bárha alapjában vesszük — mondá Ella hamiskásan mosolyogva, — méltán lehet féltékeny, mert Emil hozzám teljesen idegen, én neki csak mostoha testvére vagyok!

— Mostoha testvére? — kiáltá Arthur meglepetve — hogyan én erről eddig még mit sem tudtam, azt nagyon is kevesen tudják s magának is csak ugy, mint házunknak régi jó barátjának mondtam meg.

— De nini, — mondá Ella élénken, — mily kedves véletlen; ha nem tudnám, hogy ugy van, azt hinném hogy összebeszéltünk; mily csinos kis medaillont visel ön itt óraláncán, szakasztott olyan, mint a mi az én nyakamon van, mintha csak testvérek volnánk.

S mig gyönyörködve nézte a kis medaillont, melyre kék és arany emaillal az övéhez hasonló családi czimer volt vésve, nem vette észre mint rezzen, mint halványul el Arthur.

— Ella, kitől kapta kegyed e medaillont? Öné volt mindig kiskorától fogva? — kérdé Arthur megragadva Ella kezét.

— Természetes, s mi van ezen olyan csodálatos, mi leli önt egyszerre, hogy ugy el van változva? E kedves ékszer enyém volt mindég, nevelőatyám, nem tudom miért, kiváló becsben tartotta; nekem tetszett, mert egyszerü, csak az a kár, hogy nem lehet bele fényképet tenni.

— Tehát nem próbálta még sohasem felnyitni, hogy mi van benne?

— Sőt igen, de nem sikerült, egyikünknek sem,

Arthur lecsatolá nyakáról a láuczot s azon egy alig látható rugót megnyomva, a medaillon fedele felpattant s egy gyönyörü fiatal nő fényképe lett látható, mely mosolyogva tekintett Ellára.

— Oh be szép! — kiáltá önkénytelenül, — szép, mint a minőt valóságban nem, csak álmaimban láttam. Gyermekkoromban sokszor megjelent lelki szemeim előtt egy szép női alak és annak ép ily kedves, mosolygó szemei voltak.

Arthur szive hallhatóan dobogott, mig arcza sugárzott a tuláradó öröm és boldogságtól.

— Ella! Ella! jöjjön keressük fel a bárónét! Beszélnem kell vele rögtön, e perczben!

Ella előtt minden igen csodálatosnak tetszett; gépileg sietett Arthur karján a bárónőhöz, kivel csakhamar eltüntek a teremből.

Hogy mit beszélt Arthur a bárónőnek és ez viszont Arthurnak, azt könnyen eltaláthatjuk, mert mikor kijöttek, mindkettőjük arcza sugárzott az örömtől s Arthur ezt sugta Ella fülébe:

— Végre mégis Ellának szólithatlak és nem kell elválnunk egymástól soha. Most érzem, hogy azon mély vonzalom, mit szivem irántad érzett, nem volt szerelem, hanem a testvéri sziv igaz szeretete!

Mint midőn az esőcseppeken keresztül utat tör magának a napsugár, Ella ugy mosolygott könnyein át a feltalált testvérre.

— Siessünk édes anyámhoz, hadd sirjam ki az ő keblén örömkönnyeimet! . . .

IV.

Ella szive elszorult, midőn átlépte azon ház küszöbét, melyben először pillantá meg a napot.

— Csak lassan, hogy senki észzre ne vegyen, — susogá Arthur — én előre megyek és óvatosan előkészitem e nagy örömre, mert félek, hogy az elveszett gyermekért annyit kesergett anyai sziv megtalál repedni az örömtől . . .

A neszfogó lágy szőnyegen észrevétlenül jutottak a főajtóig, mely a kis szalonba vezetett. A csipke függönyön keresztül átszürődött a benn égő gyertyák fénye, mely a kis termet megvilágitá. A kint állók megilletődve s visszafojtott lélekzettel hallgatták.

A szalon közepén egy kis asztalon állt egy elszáradt, tüleveleitől teljesen megfosztott karácsonfa. A gyalyak kopáran meredtek az égfelé, sajátságos látványt nyujtva a rajta függő porlepte czukorkákkal és csecsebecsékkel.

— Lásd Ella, ezt a karácsonyfát azon a szerencsétlen estén kaptad, a mikor elvesztettünk; nem hittük volna, hogy ugyanazon nap vezesse vissza azt, kit annyira megsirattunk s kinek feltalálásával most egy uj élet fog kezdődni!

...ggyujtá ... hogy ... lottnak ... ballig ... ző- ... ly ... mei ... el ala- ... ta egy ... zkákból ... ini; majd ... a leányát ... ura öltözékben, ... korona legszebb gyé- ... ltakarta kezeivel arczát s

— Oh csak tudnám él-e, meghalt-e, zo- á halkan maga elé.

— Ő él, — mondá Arthur, — ki hal- t belopódzott és gyöngéden megérinté val- .. Az anya megfordult és nagy szemekkel bámult fiára, mintha nem értené mit beszél.

— Kicsoda, — Ella, gyermekem — él? !

Hangja belenyilalt mindnyajok szivébe; öröm, fajdalom, kétkedés érzett ki belőle.

— Végy erőt anyám, hogy elviselhesd e nagy örömöt.

Az ajtó feltárult; egy kiáltás:

— Anyám!

— Leányom!

Es anya és leány forró könnyek és csókok között tartották egymást átölelve.

Ünnepélyes csend honolt a szobában, csak a két nő halk zokogása zavarta azt, melybe mintegy lágy harmoniába beleolvadt a harangoknak — a megváltó születését hirdető — zugása.

— Édes egyetlen Ellám, — mondá végre leirhatlan boldogságtól, elakadó hangon a grófnő, — tehát te vagy az valóban; te, kiért annyi könyet hullattam? Ha nem is látnám rajtad azt a rég nem látott kis medaillont, mely azon a végzetes estén nyakadon volt, — hangod, szemed, hajad, mosolyod és szivem, mind-mind arra vall, hogy te vagy az én elveszettnek hitt, kedves gyermekem. Oh hogy szegény atyád nem érhette el ezen örömet! pedig mennyire szeretett. Hülő ajka is a te nevedet rebegé; a te neved, Ella — volt végső sóhaja.

— Oh szegény jó atyám zokogá Ella. Majd Arthurhoz fordult s kezét nyujtá neki.

— Kedves jó fiam, ennél szebb, kedvesebb, szivemnek tetszőbb karácsonyi ajándék nem létezhetik az egész nagy világon. — A bárónő, ki eddig mint néma szemlélője e megható jelenetnek, a szoba hátterében állott, most előlépett.

Engedje meg, hogy magamat mint Ella nevelő anyját bemutassam; báró Cserhalmyné vagyok.

— Tegye hozzá azt is, hogy: testvére önnek; igen testvérem, gyermekem anyja, másodénem, mindenem. Tudom, hogy nagyon nehezére esnék Ellától megvalni, igy tehát a jövőben egy családot fogunk képezni, egy nagyon boldog családot!

— S most, menjünk ismét vissza mihozzánk; — mondá a bárónő, — vendégeim, kiknek köréből hirtelen eltüntünk, nem fogják tudni, mire magyarázni a dolgot. Jöjjön grófnő, hadd mutassam be Ellám igazi anyját a társaságnak.

Kevés percz mulva kirobogott a fogat a Berzsenyi kastélyból; hazaérve Emil egész a lépcsőig szaladt elébök.

— A vendégek már kétségbe vannak esve, nem tudják mire vélni, hogy anyámék hova lettek, már azt hitték, hogy valaki elrabolta . . .

— Nem élünk a regényes lovagkor idejében . . .

— Hanem a mesék országában, — tevé hozzá mosolyogva a grófnő, — ugy nézzen rám kedves báró, hogy én leszek az a daliás lovag, ki Ellájuktól megrabolja.

Mig a hosszu folyosón át a hölgyek szobájába értek, addig röviden mindent elmondtak a bámuló Emilnek, ki ugy állt ott, mintha sóbálványnyá akarna változni.

— E szerint mindenkinek vidám a karácsonya, mindenkinek hozott valami örvendetest; csak nekem nem hozott semmit, — de mégis valamit — szomoruságot. Igen, mert nagy szomoruság megválni az én aranyos kis Ellámtól, tőle, akit oly nagyon szeretek. De támadt egy pompás ötletem, mely ha minden részről tetszéssel elfogadtatik, — s a szelid fekete szemek kérőleg nyugodtak a piruló Ellán, — ugy a kis Jézus mégis nekem fogja juttatni a legszebb ajándékot.

— Grófnő! én szeretem Ellát az első szerelem szent tüzével s ha ő is szeret, ugy ne tagadja meg tőlünk áldását.

A boldog gyermekek már ott térdeltek a grófnő előtt, ki áldólag emelé fel kezeit.

— Legyetek boldogok — rebegé meghatottan.

— Tegyük fel a mai örömünnep koronáját — mondá a bárónő.

V.

A mi ezután történt, azt nagyon kevés szóval el lehet mondani.

A vendégek ámultak, bámultak s aztán — elhalmozták őket szerencsekivánataikkal kik egymás szerelmében találták fel a legnagyobb boldogságot, mit halandó csak elnyerhet.

Még a farsangon megtörtént az esküvő.

S miután Velenczéből visszatértek, a cserhalmi kastély tanutlan magányában élvezték a zavartalan boldogságot, hol csókba fulva, mindent elfeledve, csupán szerelmüknek éltek.

Csak nem tudni, eszébe jut-e majd a kis Jézusnak az elrejtett kastély, melynek komor falai az örökzöld fenyők között mogorván hallgatnak, de mélyen belől a játszi, vidám kedély pajzán kaczaja cseng; melyen belől — tekintet nélkül a zuzmarás vidékre — a megelégedés, boldogság és szerelem virága nyilik.

Talán mégis! Talán bekopogtat a jövő karácsonykor, magával hozva „a legszebb krisztkindlit."

9477—1887. tlkvi sz. 867 1—1

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhirré teszi, hogy Aradmegye gyámpénztára mint végrehajtatónak **Fehér János** fakerti lakos végrehajtást szenvedő elleni 343 forint 85 kr. tőkekövetelés és törvényes járulékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő, és az 1886. évi augusztus hó 12-én felvett végrehajtási jegyzőkönyv szerint összeirt, lefoglalt és megbecsült fakerti 118. számu telep beltelkén levő lakház mint felülépitmény, továbbá ugyanazon telephez tartozó 20 hold külső szántóföld és 1 hold terjedelmü belső teleknek alperest megillető haszonvétel és haszonbéri jogára 150 frt, 400 frt és 137 frtra az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan haszonvétel és haszonbéri joga az 1888. évi **január 17-dik napján d. e. 10 órakor Fakert** községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan haszonvétel és használati jog becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvényczikk 41-ik §.-ában jelzett, árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170-ik §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1887. évi aug. hó 19. napján tartott üléséből.

Az aradi kir. törvényszék mint tlkkvi hatóság.

Egy pohár fris uj-aradi sör mától kezdve csak 8 kr.

Olcsó árak és kitünő konyha!

Kmetykó János

szinházi sörcsarnokában

naponta a legkitünőbb magyar ételek és italok kaphatók pontos kiszolgálat és a **legolcsóbb árak** mellett. A mai naptól kezdve a hires **Karner Lencsi** főzőné késziti az ételeket.

Reggeli étlap árai:

kis adag			
Bornyupörkölt	10 kr.	Paczal czitrommal	10 „
Marhagulyás	10 „	Bornyu vodor	10 „
Savanyutüdő czitrommal	10 kr.	Virstli torma vagy szaftal	10 kr.
		Bornyuszelet	20 „

Déli és esti étlap árai:

nagy adag		nagy adag	
leves	5 kr.	Paprikás csirke	25 „
Marhahus	18 „	Bornyupörkölt	25 „
Főzelék	18 „	Marhagulyás	20 „
Böftök tojással	35 „	Savanyutüdő czitrommal	20 „
Filé vesepecsenye	35 „	Paczal czitrommal	20 „
Bornyuvesés	30 „	Nyulderék	35 „
„ szelet	30 „	„ czomb	35 „
Bécsi szelet	30 „	**Fáczán**	50 „
Marhasült	25 „	**Szegedi halpaprikás**	25 „
Ruczapecsenye	25 „	**Turós csusza**	15 „
Liba	25 „	Vaddisznó	40 „
Csirke	25 „		
Kolbász	20 „		

Napontai étkezés.

(Kész ételek.)

Három tál étel (délben) . . . 36 kr.
Négy tál „ pecsenyével . . . 60 „

Havi étkezés.

Egy hóra naponta 3 tál, csütörtök és vasárnap négy tál étel, kenyérrel . . . 10 frt.
Vacsora kenyérrel . . . 6 „
Étlap szerint ebéd és vacsora kenyérrel . . . 17 „

Sör, bor és pezsgők.

Sör poharanként . . . 8 kr.
„ korsónként . . . 12 „
Magyarádi asztali literje . . . 30 „
Hegyaljai „ „ . . . 20 „
Kresztics-féle kitünő ménesi vörös, literje . . . 60 „
Ürmös, finom ménesi vörös . . . 60 „
Egy üveg magyar pezsgő „Carte-blanch" 2 frt 50 kr.

A t. közönség szives pártfogását kéri tisztelettel alázatos szolgája

845 8—8

Kmetykó János.

Kitünő szegedi halpaprikás és turós csusza minden pénteken 40 krajczár.

Kitünő szegedi „füle-farka" tarhonyával minden vasárnap és szerdán turóslepénynyel 40 krajczár.

Egy korsó uj-aradi sör mától kezdve csak 12 kr

BRAUSWETTER VILMOS

chronometer és műórás

a szinház átellenében Aradon, Vörösmarty-utcza 3.

570 11*

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt és jól szabályozott

arany,- ezüst,- nikel,- zseb-, inga,- ébresztő- és fali-

ÓRÁK,

valamint a világhirü Rodenstock-féle szabadalmazott **Diophraghma**

SZEMÜVEGEK

Az Alföldön kizárólagos nagy raktárát.

arany-, ezüst-, nikel-, aczél-, teknős béka- és szarú foglalatokban,

gyári árakon.

Tudományos alapon készült **Refraktometer** és a **Pupillo-Strabometer** gyakorlati műszerek segélyével a szem látóképességének megfelelő szemüvegek kiszolgáltatásáért **kezeskedem.**

Hő- és légsúlymérők és egyéb optikai müszerek folyton raktáron.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legujabb áruczikekkel dusan ellátam

kézmü-, rövid-, norinbergi-, fehérnemü-áru

és

gyermekjáték-üzletemet.

Leszállitott árak, mesés olcsóság és a czikkek finomsága felülmulhatatlanok.

Trikó ingek és nadrágok nők-, férfiak- és gyermek részére **40, 50, 60, 80, 1.20, 1.50, 3 forintig.**

Egy vég vászon, 30 rőf, 4.50, 5.50, 6.—, 7.—, 8, 10, 15 forintig.
Chiffon 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 frtig.
Különféle vásznak rőfe 12, 14, 16, 18, 20, 25, krajczár.
Kanavasz, oxford, zephir, 1 vég, 30 rőf 5, 6 7, 8, 9 forint.
Különféle oxford zephir 18, 20, 22, 25, 30 kr.
Kartonok, legujabbak 16, 18, 20, 22, 25 kr.
Szines mosó barketok 16, 20, 22, 25, 27, 30, 36 krig.
Koczkázott és szines szövetek 16, 18, 20, 25 kr.
Creppek, beegek, casmirok, loden, dupla széles, minden szinben 30, 35, 40, 50, 60, 70 kr.
Fekete lüszterek 20, 22, 25, 30, 40, 50.
Fekete ternok, kasmir és crepp, dupla széles 55, 60, 70 80, 90, 1.—, 1.50-ig.
Vattmoll, flanell és loden kelmék 30, 40, 60, 70, 80 krig.
Törülközők 16, 18, 20, 25 kr.
Asztalkendők és pohártörülők 20, 22, 25, 30 kr.
Asztalteritők, szinesek 34, 60, 1.—, 1.20, 1.50 2 forint.
Asztalteritők és asztalkendők 6 személyre 3.50, 4.—; 12 személyre 6, 7, 8 frt.
Csipke és juttefüggönyök 20, 22, 25, 30, 40 kr.
Zsebkendők, fehér és szines, 6 drb 40, 50, 80, 1.—, 3 frtig.
Női- és gyermekczipők csodás olcsó árban.
Gyermekkocsik 5.50, 6.50, 750, 8.50.
Esőernyők 90 kr., 1., 1.20, 1.50, 2, 3. 4, 5 frtig.
Finom chiffon, oxford és kretoningek 90, 1.—, 1.20, 1.50, 1.80, 2 frt.
Dolgozó-ingek 65, 70, 80, 90 kr.
Férfi lábravalók vászonból 60, 70, 80, 90 kr.
Finom női ingek 65, 75, 85, 90. 1.20, 1.50.
Fehér és szines alsó-szoknyák 80, 90, 1.—, 1.20, 1.50.
Mellfüzők 60, 65, 70, 80, 90, 1.20, 1.50.
Gyermekingek 60, 70, 80, 90, 1.—.
Nyakkendők, 14, 18, 20, 25, 30, 40, 50 kr.
Fin. női hálócorsettek 70, 80, 90, 1—, 1.20, 1.50.
Harisnyák nők, férfiak és gyermekek számára 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30 kr.
Gallérok 16, 18, 20 kr.
Manchetták 25, 30, 35 kr.
Munkás-sapkák 25, 30, 40 kr.
Gyermek és férfi nemezkalapok 1.—, 1.20, 1.50, 1.80, 3 frtig.
Utazó-bőröndök (Koffer) 90, 1.20, 1.50, 10-ig.
Kézi kosarak 25, 30, 40, 60, 80, 1.—, 1.50.
Czérna, selyem és glacekeztyük minden szinben.
Gyermekruhák, fiuk és leánykák részére.
Szőnyegek, paplanok, pokróczok.
Gépész-öltönyök, gyermek- és női kötők.
Mindennemü selyemkendők, szabókellék, szallagok, rüschek, virágok, gombok, czérnák, pamutok, pénzes-, dohány- és szivartárczák, asztal- és tollkések, kanalak, fog-, haj- és ruhakefék, uj tajtpipák és szipkák, illatszerek, albumok, iskola-táskák, poharak, csemegés-tányérok, vajtartók.

Női trikó derekak minden szinben és nagyságban **1.20, 1.30, 1.50, 180, 2—2.50, 3 forintig.**

Ezeken kivül felhivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállitási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállitva.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem:

KILÉNYI ADOLF, Arad,

főtér, Arena-épület, „a kék golyóhoz." 703—.10

Póstai megrendelések pontosan teljesittetnek. Csomagolás ingyen.

A t. olvasóközönség figyelmébe.

Van szerencsém a t. olvasó-közönség figyelmét a szépirodalom legkitünőbb, uj müvekből álló **első nyilvános**

kölcsönkönyvtáramra

felhivni. Kölcsönkönyvtáram helyben már a t. közönség által elismert legnagyobb és a legkiválóbb magyar, német, franczia és angol irók legjobb müveiből áll. Az olvasó évad alkalmából ismét több száz uj müvel lett bővitve, többek közt következő jeles irók legujabb müveivel:

Magyar müvek:

Benitzkyné: A helytartóné. Ő az. Lydia. — **Boisgobey:** Maugars gróf leánya. — **Badére:** Egy rosz asszony. — **Claretie:** Noris. — **Colomb:** Renée kisasszony története. — **Délpit:** A hitetlen. — **Dosztojewszki:** A szenvedők. Az örökös férj. — **Gaboriau:** A rendőr leánya. — **Gréville:** Mávra. A Mauréze család. Sylvia vőlegénye. Cleopatra. — **Mikszáth:** A tisztelt ház. A két koldusdiák. — **Montépin:** Az ördög bábjai. Valentine férjei. Párisi dráma. A gyilkos királynő. A creolnő leányai. A rejtélyek háza. — **Ohnet:** Sarah grófnő. — **Jókai:** Jocus és Momus.

Német müvek:

Carmen Sylva: Es klopft. Astra. — **Eschtruth** Der Irrgeist des Schlosses. — **Feuillet:** Tagebuch einer Frau. — **Gyp:** Rund um die Ehe. — **Troz:** Papa, Mama und's Kleines. — **Heimburg:** Herzenskrisen. Die Andere. — **Paul Lindau:** Arme Mädchen. — **Meschtscherski:** Die Frauen der Petersburger Gesellschaft. Fürstin Lija und Gri-Gri. Mißverständniße. — **Max Nordau:** Die Krankheit des Jahrhunderts. — **Ohnet:** Der Schwanengesang. — **Spielhagen:** Was will das werden? An der Heilquelle. — **Stinde:** Die Perlenschnur. — **Suttner:** Ein schlechter Mensch. Daniela Dormes. High-life Inventarium einer Seele — **Schubin:** Etiquette. — **Uhl:** Farbenrausch. — **Werner:** Heimatsklang.

Franczia müvek:

Ohnet: Le maitre de forge. Serge Panine. Comtesse Sarah. La grande marnière. Lise Fleuron. Les dames de Croix Mort. Noir et rose. — **Gréville:** Folle avoine. — **Feuillet:** La veuve. — **Daudet:** Sapho. — **Cherbuliez:** Olivier Maugant. — **Gyp:** Autour du mariage. Autour du divorce. — **Délpit:** Le mariage d'Odette. — **Zola:** La terre. — **Dumas:** Francillon.

Angol müvek:

Ouida: Wanda. Princesse Napraciue. A rainy June. — **Hugh Conway:** Living or dead. — **Fothergill:** The last violon. Mrs. Geoffrey. — **Reymonde:** The young duchess. Memoirs of a Lady of quality.

Az olvasási dij ugy helyben mint vidékre igen csekély. Vidéki előfizetőim különös előnyben részesülnek az által, miszerint kivánatra nagyobb menynyiségü müvek adatnak ki egyszerre.

Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulina,

821 2.2 Aradon, Deák Ferencz-utcza 2. sz.

A müvelt magyar hölgyközönség számára ajánltatik: 2—6

I. „Magyar Háziasszony"

háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap. A magyar hölgyek ezen szaklapja nagy elterjedésnek örvend a társadalom minden rétegében. Képviseli a nők összes érdekeit, hasznos tanácsokat ad és kellemes szórakozást nyujt akkor, midőn a nő elvégezte házi teendőit. Iránya olyan, hogy a család minden tagja, a serdülő leány, a fiatal menyecske, a szerető anya, a gondos háziasszony és az öreg anyóka egyaránt élvezettel olvashatják. A csinos kiállitásu lapnak előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziasszony" kiadóhivatalához intézendők és a hó bármely napjától elfogadtatnak.

A „Magyar Háziasszony" kiadóhivatala mutatványszámokat ingyen és bérmentesen küld mindazoknak, kik ez iránt hozzá — legczélszerübben levelező lappal — fordulnak. E szaklapnak egy magyar háznál sem szabad hiányozni, mivel utmutatása szerint több száz forintot lehet a háztartásban megtakaritani.

A „Magyar Háziasszony"

kiadóhivatala Budapesten, nagy-korona-utcza 20. sz.

II. A magyar háziasszonyok naptára.

1888. évre a legtartalmasabb naptár. Ára füzetben 1 frt, diszkötésben 2 frt, ajánlott küldéssel 20 krral több. Megrendelések legczélszerübben postautalványnyal a „Magyar Háziasszony" kiadóhivatalához:

Budapesten, V. kerület nagy-korona-utcza 20. szám.